Noord- en Oost-Gelderland

Aan: de raden van de gemeenten die deelnemen in GGD Noord- en Oost-Gelderland

Verzonden per e-mail.

Kenmerk: JB/mdv/25-dir 020
Datum: 21 augustus 2025
Behandeld door: M. de Vries
E-mail: m.devries@ggdnog.nl
Telefoonnummer: 088 443 34 01

Onderwerp: Reactie DB GGD op zienswijzen raden op concept-Programmabegroting 2025

Geachte raden,

Op 11 april 2025 ontving u de concept-programmabegroting 2026 van de GGD met de mogelijkheid om tot 8 juli jl. een zienswijze hierop in te dienen. Wij bedanken u voor de zienswijze die wij van u hebben ontvangen.

Hierbij ontvangt u ons oordeel over de ontvangen zienswijzen van de gemeenteraden op de concept-programmabegroting 2026 en de conclusies die wij daaraan verbinden. Dit is voorgeschreven in artikel 35, lid 4, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Zienswijzen en reacties dagelijks bestuur
Bij deze brief treft u de adviesnota aan die wij op 10 september a.s. voorleggen aan het algemeen bestuur (bijlage 1). In deze adviesnotitie gaan wij op hoofdlijnen in op deze zienswijzen. In bijlage 2 (per onderwerp) en in bijlage 3 (per gemeente) beschrijven wij op hoofdlijnen de ontvangen zienswijzen en onze reactie hierop. De ontvangen zienswijzen van de raden vindt u in bijlage 4.

Waardering voor in gang gezette ontwikkelingen, maar ook zorgen over nieuwe ontwikkelingen
Uit de verschillende zienswijzen blijkt over het algemeen veel waardering voor de door de GGD in gang gezette ontwikkelingen, zoals het onderzoeken van bezuinigingsopties, het ontwikkelen van beleidsindicatoren, de producten- en dienstencatalogus en het nieuwe Kompas Volksgezondheid. Dit zijn afzonderlijke trajecten die gevolgd worden.
Daarnaast zijn er zorgen voor de verschillende (landelijke) ontwikkelingen die invloed hebben op de GGD, zoals dreigende landelijke bezuinigingen en het niet gegund krijgen van de Medische Arrestantenzorg.
Gemeenten zijn daarnaast in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg.

Overige aandachtspunten uit de zienswijzen
Naast bovengenoemde opmerkingen vragen verschillende raden aandacht voor onder meer:

- de evaluatie van GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda en het betrekken van de gemeenten hierbij;
- meer focus aan te brengen op mentale gezondheid en aan te sluiten bij vragen uit de samenleving;
- het instellen van een (informele) raadsadviescommissie;
- betrekken van de raden bij ontwikkelingen die invloed hebben op de GGD;
- samenwerking met de VNOG en andere organisaties;
- het aantrekken van externe subsidies, en
- de zienswijzeprocedure bij de Uitgangspuntennota.

Een aantal onderwerpen wordt al door de GGD opgepakt, zoals de evaluatie van GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda, de samenwerking met onder meer de VNOG en de aandacht voor mentale gezondheid. De komende periode komen deze onderwerpen weer terug op de agenda.
Wij hechten eraan het algemeen bestuur van de GGD en de gemeenten zorgvuldig te betrekken bij de keuzes die gemaakt moeten worden, voortvloeiend uit de bedoelde (landelijke) ontwikkelingen.

Voor meer informatie over onze reactie op de zienswijzen verwijzen wij u naar bijlage 2 van deze brief.

Voorstel aan algemeen bestuur GGD: programmabegroting vaststellen
De ontvangen zienswijzen geven naar ons oordeel geen aanleiding tot het aanpassen van de concept-programmabegroting 2026. Deze concept-programmabegroting 2026 doen wij u hierbij nogmaals toekomen (bijlage 5). Het algemeen bestuur van de GGD beslist op 10 september 2025 over de vaststelling van de programmabegroting 2026.

Nadere informatie

Als u vragen heeft, kunt u contact opnemen met:

- R. Schwebke, concerncontroller (tel. 088 443 35 25, e-mail r.schwebke@ggdnog.nl), of
- M. de Vries, beleidsadviseur (tel. 088 – 443 34 01, e-mail m.devries@ggdnog.nl).

Een afschrift van deze brief sturen wij aan de colleges van B&W.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur,

drs. J.J. Baardman
directeur publieke gezondheid

Bijlagen:

1. Adviesnota algemeen bestuur GGD NOG Programmabegroting 2026
2. Zienswijzen op de concept-programmabegroting 2025 per onderwerp en reactie dagelijks bestuur.
3. Zienswijzen op de concept-programmabegroting 2026 per gemeente en de reactie van het dagelijks bestuur daarop.
4. Ontvangen zienswijzen gemeenteraden op de concept-programmabegroting 2026.
5. Concept-programmabegroting 2026.

Noord- en Oost-Gelderland

Adviesnotitie Algemeen bestuur

Agendapunt:	**05**
Overlegdatum:	**10 september 2025**
Portefeuillehouder:	**G.I. Timmer**

Onderwerp

Programmabegroting 2026 GGD NOG.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de zienswijzen van de gemeenten op de concept-programmabegroting 2026 en de reactie van het dagelijks bestuur op deze zienswijzen.
2. De Programmabegroting 2026 vast te stellen.

Inleiding

De concept-programmabegroting 2026 (bijlage 4) is na bespreking in het algemeen bestuur in april 2025 aan de gemeenteraden gezonden. De raden konden tot 8 juli jl. een zienswijze indienen. De GGD is in enkele raadsbijeenkomsten geweest voor een toelichting en heeft input geleverd voor de beantwoording van enkele raadsvragen.

De van de raden ontvangen zienswijzen staan in de bijlagen. In bijlage 1 zijn de zienswijzen per onderwerp opgesomd; daarachter vindt u de reactie van ons dagelijks bestuur op deze zienswijzen. In bijlage 2 staan de zienswijzen per gemeente, voorzien van de reactie. Alle ontvangen zienswijzen zijn gebundeld in bijlage 3.
In bijlage 4 is de concept-programmabegroting 2026 nogmaals toegevoegd. Deze is ongewijzigd ten opzichte van de versie die in april jl. aan de raden is gezonden.

Wij hebben de raden van de gemeenten geïnformeerd over ons oordeel over de zienswijzen en de conclusies die wij daaraan verbinden, zoals verwoord in bijlage 1. Dit is voorgeschreven in artikel 35, lid 4, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Beoogd effect

Vaststelling van de Programmabegroting 2026.

Argumenten

1.1 De zienswijzen geven geen aanleiding tot aanpassing van de concept-programmabegroting.
Geen enkele zienswijze van de raden geeft aanleiding tot aanpassing van de

conceptbegroting. Er is over het algemeen veel waardering voor de door de GGD in gang gezette ontwikkelingen, zoals het onderzoeken van bezuinigingsopties, het ontwikkelen van beleidsindicatoren, de producten- en dienstencatalogus en het nieuwe Kompas Volksgezondheid. Dit zijn afzonderlijke trajecten die gevolgd worden.
Daarnaast zijn er zorgen voor de verschillende (landelijke) ontwikkelingen die invloed hebben op de GGD. Een aantal gemeenten pleit ervoor hier op landelijk niveau aandacht voor te vragen. Ook zijn gemeenten in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg.
Drie gemeenten dienen geen zienswijze in.

1.2 Een aantal gemeenten vraagt de GGD aandacht te hebben voor specifieke onderwerpen.
Naast de onderwerpen, zoals genoemd onder argument 1.1, vragen enkele gemeenten de GGD aandacht te hebben voor andere onderwerpen. Er wordt onder meer aandacht gevraagd voor:

- de evaluatie van GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda en het betrekken van de gemeenten hierbij;
- meer focus aan te brengen op mentale gezondheid en aan te sluiten bij vragen uit de samenleving;
- het instellen van een (informele) raadsadviescommissie;
- betrekken van de raden bij ontwikkelingen die invloed hebben op de GGD;
- samenwerking met de VNOG en andere organisaties;
- het aantrekken van externe subsidies, en
- de zienswijzeprocedure bij de Uitgangspuntennota.

In onze reactie geven wij hierop een antwoord/toelichting. Deze beantwoording is in lijn met bestaand beleid. Een aantal onderwerpen wordt al door de GGD opgepakt, zoals de evaluatie van GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda, de samenwerking met onder meer de VNOG en de aandacht voor mentale gezondheid.

2.1 Het algemeen bestuur besluit over de vaststelling van de programmabegroting.
Uw algemeen bestuur heeft het budgetrecht en bepaalt de financiële kaders voor de GGD. Bij uw afweging betrekt u ook de zienswijzen van de gemeenteraden en onze reactie op deze zienswijzen en de conclusies die wij daaraan verbinden.

Kanttekeningen

1.1 *De raden hebben niet voor niets een zienswijze ingediend.*
De raden van de gemeenten hebben verschillende opmerkingen gemaakt over de concept-Programmabegroting. Voor ons zijn deze opmerkingen geen aanleiding om de concept-Programmabegroting aan te passen, zoals aangegeven bij de argumenten.
Wij nemen echter wel goede notie van de opmerkingen van de raden. Er lopen al verschillende trajecten voor onderwerpen waar de raden aandacht voor vragen. De komende periode komen deze weer terug op de agenda.

2.1 Ontwikkelingen gaan door, waardoor de concept-programmabegroting niet op alle punten meer actueel is.
Sinds de concept-programmabegroting is geschreven, hebben zich nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Hierdoor zijn niet alle teksten meer even actueel. Zo worden de resultaten van en conclusies naar aanleiding van het onderzoek naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg later verwacht dan in de concept-programmabegroting genoemd. Daarnaast zijn er ontwikkelingen rondom de bezuinigingen op pandemische paraatheid; de uitkomst hiervan staat echter nog niet vast.
Vorenstaande heeft geen directe gevolgen voor de concept-programmabegroting 2026.

Wij vinden het niet nodig de concept-programmabegroting hierop aan te passen, aangezien zich ongetwijfeld in de komende periode meer ontwikkelingen zullen voordoen en de teksten dan opnieuw achterhaald zijn.
Wanneer meer zekerheid ontstaat over genoemde of andere ontwikkelingen, informeren wij uw algemeen bestuur hierover.

Financiën

De programmabegroting resulteert in een inwonerbijdrage Publieke Gezondheid van € 11,137 en een inwonerbijdrage Jeugdgezondheid van € 12,304.

Vervolg

- De vastgestelde programmabegroting 2026 wordt toegezonden aan het college van gedeputeerde staten van Gelderland.
- De vastgestelde programmabegroting is het kader voor de productenraming die het dagelijks bestuur dit najaar vaststelt.

Communicatie

- Zoals gebruikelijk bij AB-vergaderingen. De gemeenten worden over de vaststelling geïnformeerd via het verslag van het algemeen bestuur.
- De vastgestelde programmabegroting stellen wij beschikbaar op de website van de GGD.

Warnsveld, 9 juli 2025
Het dagelijks bestuur,

J.J. Baardman,
directeur publieke gezondheid

A.J. Prins,
voorzitter

Bijlagen

1. Zienswijzen op de concept-programmabegroting 2026 per onderwerp en de hoofdlijnen van de reactie van het dagelijks bestuur daarop.
2. Zienswijzen op de concept-programmabegroting 2026 per gemeente en de reactie van het dagelijks bestuur daarop.
3. Ontvangen zienswijzen gemeenteraden op de concept-programmabegroting 2026.
4. Concept-programmabegroting 2026.

Zienswijzen concept-programmabegroting 2026 per onderwerp en reactie dagelijks bestuur

Onderwerp zienswijze	Hoofdlijnen reactie dagelijks bestuur
Waardering voor diverse ontwikkelingen Gemeenten waarderen diverse ingezette ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld rondom het formuleren van beleidsindicatoren, de producten- en dienstencatalogus en het nieuwe Kompas Volksgezondheid en onderkennen de vele uitdagingen voor de GGD.	Wij bedanken u voor de uitgesproken waardering.
Erkentelijk voor onderzoek bezuinigingsopties Gemeenten zijn erkentelijk voor het onderzoeken van bezuinigingsopties voor 2026. Daarbij geven enkele gemeenten aan een voorkeur te hebben voor een bezuiniging om het verschil tussen index Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) te compenseren. Ook geven gemeenten aan niet te bezuinigen op onderdelen die gevolgen hebben voor de dienstverlening aan de inwoners en/of de robuustheid van de GGD.	Er loopt een afzonderlijk traject waarin diverse bezuinigingsscenario's worden uitgewerkt. Hierover vindt in het de tweede helft van 2025 besluitvorming plaats. De uitgesproken voorkeuren van de gemeenten hierin worden in dat traject meegenomen.
Zorgen over landelijke bezuinigingen en ontwikkelingen Delen van de zorgen rondom de bezuinigingen op onder meer de pandemische paraatheid en het niet gegund krijgen van medische arrestantenzorg (MAZ). Enkele gemeenten vragen hier op landelijk niveau aandacht voor te vragen.	Wij bedanken voor het delen van de zorgen rondom diverse ontwikkelingen. Binnen GGD GHOR Nederland werken wij samen met andere GGD'en om aandacht te vragen voor een sterke publieke gezondheidszorg. Verder spreken wij de wens uit dat gemeenten via het kanaal van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten druk uitoefenen op de rijksoverheid om niet te bezuinigen op preventie.
Meer focus op mentale gezondheid Enkele gemeenten verzoeken meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd door het beter te laten aansluiten van de product- en dienstverlening op de vragen vanuit de samenleving.	Graag gaat de GGD in gesprek met gemeenten, scholen en andere betrokken partners om een zo groot mogelijke winst voor onze inwoners te behalen op het terrein van de mentale gezondheid. Daartoe ontwikkelt de GGD lessen en andere materialen en brengt dit aanbod in beeld bij de school en/of andere partners; de partners bepalen welke producten zij afnemen. Daarnaast houdt de GGD continu het beschikbare pakket tegen het licht en probeert het nieuwe producten te ontwikkelen die nauw aansluiten bij de vraag vanuit gemeenten, scholen en inwoners/kinderen, zoals rondom suïcidepreventie.
Evaluatie GGD NOG Robuust en Bestuursagenda	GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda 2023-2027 worden in 2025 geëvalueerd. Hierbij

Onderwerp zienswijze	Hoofdlijnen reactie dagelijks bestuur
Een aantal gemeenten geeft aan benieuwd te zijn naar de evaluatie van GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda 2023-2027.	betrekken wij ook de gemeenten via het algemeen bestuur van de GGD.
Raadsadviescommissie Enkele gemeenten ondersteunen nogmaals de instelling van een (informele) raadsadviescommissie. Eén gemeente vraagt de raad van Berkelland zijn standpunt daarover te herzien.	Wij werken graag mee aan de vorming van een raadsadviescommissie, mede gezien het feit dat dit een zeer groot draagvlak bij de gemeenten heeft en wij via een dergelijke commissie de publieke gezondheid nog beter onder de aandacht van de raden kunnen brengen. Wanneer niet alle 22 gemeenten instemmen met een dergelijke raadsadviescommissie, zoeken wij een doelmatige en praktische oplossing.
Betrekken raden Gemeenten vragen de GGD de raden te (blijven) betrekken bij diverse ontwikkelingen.	Gezien de impact van alle ontwikkelingen vinden wij het van groot belang snel met de gemeenten te kunnen schakelen en de raden actief hierover te informeren.
Samenwerking met andere organisaties Een aantal gemeenten vraagt aandacht voor de mogelijkheden van samenwerking van de GGD met de VNOG, andere GGD'en en organisaties voor de JGZ van 0 – 4 jaar.	Wij gaan na in hoeverre wij via verdere samenwerking met andere GGD'en en met de VNOG schaalvoordelen kunnen behalen. Met de VNOG voeren wij op bestuurlijk en ambtelijk niveau gesprekken hierover. De GGD maakt zich verder al jaren hard voor een effectieve opzet en uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. Daar hoort nauwe samenwerking en afstemming met de aanbieders van JG 0-4 bij. De GGD merkt dat door veranderende vragen en landelijke richtlijnen en de gescheiden uitvoering van de JGZ het aantal knelpunten toeneemt. Dit maakt de uitvoering van JGZ in toenemende mate kwetsbaar, kostbaar en inefficiënt. Om deze reden loopt er momenteel een onafhankelijk onderzoek naar de inrichting van een toekomstbestendige JGZ in de regio NOG.
Externe subsidies Er wordt door een gemeente aandacht gevraagd voor het aantrekken van externe subsidies.	Sommige subsidies vragen wij samen met gemeenten aan, waardoor zij daarvan op de hoogte zijn. Andere subsidies vraagt de GGD zelfstandig aan; deze subsidie komt terug in de jaarrekening.
Zienswijzeprocedure Uitgangspuntennota Een gemeente vraagt de GGD bij een volgende wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling het gesprek over de toegevoegde waarde van een	Wij zijn bereid om bij een toekomstige wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling de zienswijzeprocedure bij de Uitgangspuntennota onderwerp van discussie te maken.

Onderwerp zienswijze	**Hoofdlijnen reactie dagelijks bestuur**
zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota te agenderen.	
Geen zienswijze Drie raden geven aan geen zienswijze in te dienen.	Wij bedanken deze raden voor hun reactie.

Zienswijzen gemeenten op concept-Programmabegroting 2026 en reactie dagelijks bestuur GGD

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Aalten	*Raadsbesluit d.d. 24 juni 2025:* **1. *Uitdagingen rondom de bezuinigingen van Pandemische Paraatheid en het niet gegund krijgen van medische arrestantenzorg (MAZ)*** De aangekondigde structurele bezuiniging op de pandemische paraatheid brengt grote risico's mee, waardoor de volksgezondheid van de inwoners in het geding komt. Verder heeft de GGD de aanbesteding voor de medische arrestantenzorg (MAZ) niet gegund gekregen. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van de forensische geneeskunde bij de GGD. Met het landelijk ingezette beleid constateert de raad dat preventie in zijn algemeenheid en de publieke gezondheidstaak geweld wordt aangedaan. De raad roept de GGD op, gezamenlijk met andere GGD'en en/of VNG, de noodklok te luiden én hiervoor eventueel onconventionele (communicatie)middelen te gebruiken. **2. *Erkentelijk voor ingezette koers om bezuinigingen door te voeren middels een begrotingswijziging einde van dit jaar, ondanks de grote (financiële) tegenvallers*** De raad waardeert de uitwerking van verschillende bezuinigingsscenario's voor 2026 en verwacht dat bij een begrotingswijziging, waarbij sprake zal zijn van bezuinigingen of een wijziging in de inwonersbijdrage van gemeenten, deze voor een zienswijze wordt voorgelegd aan de gemeenteraden. **3. *Uitkomsten GGD Robuust / Bestuursagenda in voorjaar 2025*** De evaluatie van GGD NOG Robuust / Bestuursagenda (2023-2027) is gepland in het voorjaar 2025. De raad ziet dat het op hoofdlijnen conform planning verloopt en wil graag periodiek op de hoogte gehouden worden omtrent de vorderingen.	Wij danken u voor uw reactie. Binnen onze koepelorganisatie, GGD GHOR Nederland, werken wij samen met andere GGD'en om aandacht te vragen voor een sterke publieke gezondheidszorg. Verder spreken wij de wens uit dat gemeenten via het kanaal van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten druk uitoefenen op de rijksoverheid om niet te bezuinigen op preventie. Wij danken u voor de uitgesproken waardering. Begrotingswijzigingen die gevolgen hebben voor de inwonerbijdrage worden op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke Regeling GGD NOG voor een zienswijze aan de raden voorgelegd. Wij informeren de gemeenten via het algemeen bestuur van de GGD over de vorderingen van GGD NOG Robuust en de Bestuursagenda.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	4. *Waardering voor de ontwikkelingen en beleidsindicatoren* De raad spreekt waardering uit voor de veerkracht en de in gang gezette ontwikkelingen, (nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), nieuwe Kompas Volksgezondheid, ontwikkeling van indicatoren, regionaal maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's). **5. *Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie*** De raad van Aalten roept de leden van het algemeen bestuur op het AB-lid van de gemeente Berkelland te overtuigen van het (raads)belang omtrent deze adviescommissie. Bij het uitblijven van het voorstel van Berkelland om te komen tot een adviescommissie staat het geheel op losse schroeven. De raad is van mening, dat de bezwaren van Berkelland eenvoudig zijn op te lossen door wél akkoord te gaan met een adviescommissie, maar uit haar midden geen afvaardiging aan te wijzen. Hierdoor blijft per saldo de (informatie)positie van de gehele gemeenteraad van Berkelland gelijk, maar is zij wel solidair aan de wens van de andere 21 deelnemende gemeenteraden. Daarnaast stelt de raad van Aalten het op prijs als het dagelijks bestuur in haar reactie op onze zienswijze aan het algemeen bestuur (art. 35 lid 5 Wgr) onze oproep ondersteunt, dan wel afwijst.	Wij danken u voor de waardering. Uw oproep leggen wij via de presentatie van de zienswijzen van de raden aan het algemeen bestuur voor. Wij hebben aangegeven graag mee te werken aan de vorming van een raadsadviescommissie, mede gezien het feit dat dit een zeer groot draagvlak bij de gemeenten heeft en wij via een dergelijke commissie de publieke gezondheid nog beter onder de aandacht van de raden kunnen brengen. Indien de gemeente Berkelland vast blijft houden aan zijn standpunt, zoeken wij een doelmatige en praktische oplossing.
Apeldoorn	*Raadsbesluit d.d. 26 juni 2025* De gemeenteraad van Apeldoorn neemt notitie van de in de Programmabegroting beschreven (financiële) uitdagingen de komende jaren. De landelijke bezuinigingen zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. De raad heeft begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en onderstreept het gezamenlijke belang van een sterke en robuuste GGD. De raad kijkt met belangstelling uit naar de uitwerking van de uitwerking van de verschillende oplossingsrichtingen op korte en	Wij danken u voor uw begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en voor uw onderstreping van het belang van een sterke en robuuste GGD. Ook wij vinden het belangrijk dat over een aantal belangrijke onderwerpen, zoals eventuele bezuinigingen

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	(middel)lange termijn (bezuinigingsvoorstellen, toekomstbestendige JGZ en versterking publieke dienstverlening). In het bijzonder benadrukt de raad de urgentie om te komen tot bezuinigingsvoorstellen in het licht van het 'ravijnjaar' 2026. De GGD heeft een proces ingericht om tot bezuinigingsvoorstellen te komen. Het AB zal in september 2025 de voorstellen bespreken. De raad verzoekt de GGD om hem te informeren over de uitkomsten en eventuele gevolgen voor de dienstverlening. De raad stemt in met de Programmabegroting 2026.	en een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg zo spoedig mogelijk duidelijkheid wordt geboden. Deze zijn cruciaal voor de toekomst van de GGD. Voor de bezuinigingsscenario's loopt een afzonderlijk traject. Voorstellen in dit kader leggen wij in september aan het algemeen bestuur voor. Uiteraard informeren wij de gemeenten over de uitkomsten en gevolgen. Wij danken u voor uw instemming met de Programmabegroting 2026.
Berkelland	*Raadsbesluit d.d. 24 juni 2025* De raad verzoekt bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2026 onderstaande aandachtspunten mee te nemen: **Waardering voor de veerkracht en de in gang gezette goede ontwikkelingen** De ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat hebben gevolgen voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van de GGD. De afgelopen jaren heeft de GGD veel veerkracht en flexibiliteit getoond en zijn diverse goede ontwikkelingen in gang gezet. Onder andere door het programma GGD Robuust speelt de GGD beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, de ontwikkeling van indicatoren, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026. De raad heeft waardering voor deze ontwikkelingen.	Dank u voor uw reactie.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Voorkeur voor een bezuiniging om het verschil tussen index Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) te compenseren De GGD NOG werkt op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's voor 2026 uit. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026. De raad van Berkelland verzoekt om de indexatie van de GGD NOG niet hoger te laten zijn dan de indexatie van het Gemeentefonds. Gemeente Berkelland spreekt de voorkeur uit voor een bezuiniging om het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) te compenseren.	Voor de bezuinigingsscenario's loopt een afzonderlijk traject. In dat traject is een van de scenario's die uitgewerkt wordt een bezuiniging die het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) compenseert. Uw voorkeur wordt meegenomen in dat traject.
	Verzoek meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd door het beter te laten aansluiten van de product- en dienstverlening De raad van Berkelland heeft verzocht om meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd. Het verzoek was om eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid in kaart te brengen en deze vervolgens (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten. In de reactie op deze zienswijze verwijst de GGD naar de Producten- en Dienstencatalogus voor een overzicht van de producten en diensten voor de mentale gezondheid van de jeugd. Het gaat onder andere om de workshops Veerkracht, themagerichte trainingen en workshops vanuit de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes. Het blijkt dat de workshops Veerkracht in de afgelopen jaar slechts bij 1 middelbare school in Berkelland zijn gegeven. Vanuit het programma GGD Robuust is één van de speerpunten om beter aan te sluiten bij de vraag. Het verzoek aan de GGD is om (meer) focus aan te brengen in de dienstverlening op het gebied van de mentale gezondheid van de jeugd en daarbij pro-actiever het gesprek met scholen en andere maatschappelijke partners aan te gaan om het producten- en	Graag gaat de GGD in gesprek met gemeenten, scholen en andere betrokken partners om een zo groot mogelijke winst voor onze inwoners te behalen op het terrein van de mentale gezondheid. Daartoe ontwikkelt de GGD lessen en andere materialen en brengt dit aanbod in beeld bij de school en/of andere partners; de partners bepalen welke producten zij afnemen. Daarnaast houdt de GGD continu het beschikbare pakket tegen het licht en probeert het nieuwe producten te ontwikkelen die nauw aansluiten bij de vraag vanuit gemeenten, scholen en inwoners/kinderen. Zo is de GGD met diverse gemeenten in gesprek over mogelijke inzet op het terrein van de suïcidepreventie, waarbij netwerk- en ketensamenwerking een belangrijk onderdeel vormt.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	dienstenaanbod beter aan te laten sluiten op de vraag vanuit de samenleving.	
Bronckhorst	*Raadsbesluit d.d. 5 juni 2025:* De raad vraagt de GGD om aandacht voor de financiële ontwikkelingen en opgaven van gemeenten en om de mogelijkheden te onderzoeken voor een financieel scenario voor de jaren 2026-2029 dat kan bijdragen aan een beperking van kostenstijgingen dan wel mogelijke kostenbesparingen voor deelnemende gemeenten. De raad roept de GGD op om pro-actief te agenderen hoe we als partners komen tot een koers die recht doet aan de lastige financiële periode die te wachten staat. Verder: - De raad deelt de zorgen rondom de bezuinigingen op de pandemische paraatheid. - Neemt de raad kennis van de verschillende bezuinigingen die de GGD treffen, zowel landelijk als ook gemeentelijk; de raad kan instemmen met de verschillende scenario's die worden ingezet. - De raad ziet dat GGD Robuust conform planning verloopt en ziet met interesse de uitkomst van de evaluatie tegemoet. - De raad waardeert dat er beleidsindicatoren zijn opgenomen en kijkt uit naar de uitkomsten van het ingezette proces m.b.t. indicatoren die de raad graag terugziet in de volgende programmabegroting.	Er loopt een afzonderlijk traject waarin diverse bezuinigingsscenario's worden uitgewerkt. Hierover vindt in het de tweede helft van 2025 besluitvorming plaats. Wij realiseren ons dat ook voor de komende jaren de middelen schaars zijn en blijven hierover in gesprek met gemeenten. Wij bedanken u voor uw reactie, waaronder de in uw zienswijze uitgesproken waardering en het delen van de zorgen rondom bezuinigingen. De GGD is inderdaad aan de slag met de evaluatie van GGD NOG Robuust. Hierbij betrekken wij de gemeenten en rapporteren via het algemeen bestuur.
Brummen	*Raadsbesluit d.d. 26 juni 2025*: *Beleidsmatige ontwikkelingen en bezuinigingen* De huidige maatschappelijke ontwikkelingen gaan gepaard met reële dreigingen die de gezondheid en veiligheid van onze inwoners kunnen	Dank voor uw reactie; de GGD is graag bereid om voor raden of raadscommissies een presentatie/toelichting te verzorgen.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	raken. Tevens spelen landelijke bezuinigingen een belangrijke rol, waaronder de bezuiniging op de pandemische paraatheid, waardoor de impact op de GGD aanzienlijk is. In de programmabegroting wordt een toekomstperspectief geschetst op korte, middellange en lange termijn. Op korte termijn is er aandacht voor het verzoek vanuit de gemeenten – voortvloeiend uit het Ravijnjaar – waarbij de GGD wordt verzocht de mogelijkheden tot bezuiniging inzichtelijk te maken. Momenteel worden de bezuinigingsrichtingen in kaart gebracht. De raad stelde de nadere toelichting in het forum van 8 mei 2025 zeer op prijs. *Beleidsindicatoren* Het is gebleken dat gemeenten behoefte hebben aan indicatoren. Deze indicatoren zijn van essentieel belang om de gezondheid van de inwoners te monitoren en beleidsinterventies grondig te evalueren. In de programmabegroting is daarom het plan opgenomen om kerngetallen en outcome-indicatoren te ontwikkelen in samenwerking met de gemeenten, waarmee de activiteiten en impact van de GGD inzichtelijk worden gemaakt. De raad staat positief tegenover de reeds genomen eerste stappen en onderschrijft het belang van het verder uitwerken van deze indicatoren. *Raadsadviescommissie* Het is goed om te zien dat de wens van een raadsadviescommissie breed gedragen wordt. Hoewel een officiële raadsadviescommissie niet mogelijk is, wordt de inzet - in navolging van de VNOG – om te bezien welke mogelijkheden er zijn voor een informele adviescommissie zeer gewaardeerd. *Tot slot* De raad heeft met grote aandacht kennisgenomen van de programmabegroting 2026. Hierin blijkt dat de GGD NOG de geformuleerde aandachtspunten van de uitgangspuntennota serieus heeft meegenomen. Gezien de vele uitdagingen waar de GGD voor	De GGD is volop bezig om samen met de gemeenten de ontwikkeling van indicatoren verder uit te werken. Dank voor uw reactie. Wij bedanken u voor uw waardering en wensen. Deze zullen wij ook onder de aandacht van onze medewerkers brengen.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	staat, waarderen wij de inzet van de gehele organisatie. We onderschrijven het belang van een sterke en robuuste GGD en wensen u succes met alle werkzaamheden.	
Doetinchem	*Raadsbesluit d.d. 26 juni 2026:* *Waardering voor ingezette koers om bezuinigingen door te voeren middels een begrotingswijziging, ondanks de grote (financiële) tegenvallers* Gemeenten hebben de GGD gevraagd inzichtelijk te maken welke mogelijkheden tot bezuiniging er zijn voor de GGD. De GGD geeft hier gehoor aan door dit jaar verschillende bezuinigingsscenario's uit te werken, waarvoor de raad in zijn zienswijze waardering wil uitspreken. De planning is om het AB hier in november 2025 een besluit over te laten nemen. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026. We vragen de GGD NOG om gemeenten goed te betrekken bij het uitwerken van deze scenario's zodat we tot gezamenlijk gedragen keuzes komen. Tevens verwachten we dat deze begrotingswijziging, waarbij sprake zal zijn van bezuinigingen of een wijziging in inwonerbijdrage, voor zienswijze wordt voorgelegd aan de gemeenteraden. *Uitdagingen rondom bezuinigingen voor de GGD vanuit het Rijk* Ondanks dat de GGD is gevraagd mee te denken over bezuinigingsmogelijkheden, heeft de raad ook oog voor de bezuinigingen die het Rijk de GGD'en oplegt op (onder andere) seksuele gezondheid en Pandemische Paraatheid. Dit tezamen met dat de medische arrestantenzorg is gegund aan een particulier bedrijf en niet aan de GGD maakt dat de raad van Doetinchem zich zorgen maakt over de kwaliteit van zorg aan hun inwoners. Goede zorg voor hun inwoners staat voor de raad voorop. Mede daarom wil de raad goed betrokken zijn bij het uitwerken van en het gesprek over mogelijke	Wij danken u voor uw waarderende woorden. De gemeenten worden nauw betrokken bij de uitwerking van de bezuinigingsscenario's en de advisering hierover. Begrotingswijzigingen die gevolgen hebben voor de inwonerbijdrage worden op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke Regeling GGD NOG voor een zienswijze aan de raden voorgelegd. Zoals hiervoor aangegeven zijn de gemeenten betrokken bij de uitwerking van en het gesprek over de bezuinigingsscenario's. Binnen onze koepelorganisatie, GGD GHOR Nederland, werken wij samen met andere GGD'en om aandacht te vragen voor een sterke publieke gezondheidszorg. Verder spreken wij de wens uit dat gemeenten via het kanaal van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten druk uitoefenen op de rijksoverheid om niet te bezuinigen op preventie.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	bezuinigingsscenario's en roept op om gezamenlijk en met andere GGD'en en/of de VNG, de noodklok te luiden.	
Elburg	*Raadsbesluit d.d. 7 juli 2025:* De raad van Elburg waardeert de openheid over het vele dat op de GGD de komende jaren afkomt en over het feit dat er ook in financieel opzicht veel onduidelijkheid is. De ontwikkelingen en uitdagingen brengen grote onzekerheden met zich mee en zullen/kunnen zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen hebben. De raad van Elburg: • deelt de zorgen rondom de bezuinigingen op o.a. de pandemische paraatheid en infectieziektebestrijding. • deelt de zorgen rondom bedreigingen voor aantasting en uitval van publieke voorzieningen, zoals telecommunicatie, energie en water en spreekt waardering uit voor de samenwerking die de GGD hiervoor opzoekt met de VNOG. • spreekt ook steun uit voor een verdergaande samenwerking tussen de GGD en de VNOG. De raad ziet hierin niet alleen inhoudelijke meerwaarde, maar ook kansen voor (financiële) efficiëntiewinst. De raad moedigt het bestuur van de GGD aan om deze samenwerking met de VNOG verder te verkennen en de potentiële voordelen inzichtelijk te maken voor de deelnemende gemeenten. • waardeert het dat de GGD aan de slag is gegaan met de uitwerking van het project kengetallen en indicatoren in samenwerking met vertegenwoordigers van gemeenten uit de drie subregio's, waaronder de Noord-Veluwe. • waardeert het dat de GGD – ondanks de vele onzekerheden – onderzoek doet naar bezuinigingsopties richting 2026 en ziet de resultaten van dit onderzoek tegemoet.	Wij bedanken u voor de in uw zienswijze uitgesproken waardering en het delen van de zorgen rondom landelijke bezuinigingen en de ontwikkelingen en uitdagingen die de komende jaren op de GGD afkomen. Gezien de impact van deze ontwikkelingen en uitdagingen is het van groot belang snel met de gemeenten te kunnen schakelen en de raden actief te informeren over deze ontwikkelingen en uitdagingen. Naar aanleiding van uw zienswijze merken wij verder het volgende op: Ook wij zien met belangstelling uit naar resultaten van het onderzoek naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg. De besluitvorming van de gemeenten op basis van deze resultaten is cruciaal voor de toekomst van de GGD. Dit geldt evenzeer voor de uitkomst van het traject rondom de bezuinigingsscenario's. Naast dit traject kijken wij in hoeverre wij door verdere samenwerking met andere GGD'en en met de VNOG schaalvoordelen kunnen behalen. Met de VNOG voeren wij op bestuurlijk en ambtelijk niveau gesprekken hierover. Wij staan voor een effectieve opzet en uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma. Waar dit tot knelpunten leidt, zoeken wij graag samen met gemeenten naar een oplossing.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	• neemt kennis van de wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en verzoekt de GGD de gemeenten actief te betrekken in het onderzoek naar uitvoeringsopties en financiële gevolgen bij de nieuwe opzet van het RVP. • waardeert het dat de GGD aandacht heeft voor de mogelijkheden van samenwerking met andere GGD-regio's en roept op daar aandacht voor te blijven houden. • waardeert het dat de GGD het belang onderschrijft van het tijdig informeren van de raden als zich situaties voordoen die leiden tot meerkosten voor gemeenten. • neemt kennis van het onderzoek naar toekomstbestendige jeugdgezondheidzorg en ziet de resultaten van dit onderzoek hiervan tegemoet. • neemt kennis van de reactie van de GGD op hun zienswijze op de evaluatie van de bestuursagenda en ziet de resultaten van de evaluatie tegemoet. • ziet uit naar de uitkomsten van de evaluatie van GGD Robuust. In de zienswijze op de uitgangspuntennota heeft de raad al het belang van de evaluatie en het betrekken van de gemeenten hierin onderschreven. De raad ziet graag in de eindevaluatie terug of de inzet voor GGD Robuust al dan niet heeft geleid tot de gewenste veranderingen op de genoemde acht punten. • waardeert het dat de GGD de mogelijkheden onderzoekt om – ondanks het verzoek van de raad van de gemeente Berkelland om geen raadsadviescommissie in te stellen - een informele adviescommissie in het leven te roepen. *Tot slot* De raad benadrukt nogmaals dat hij oog heeft voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat en dat hij waardering heeft voor de ingezette processen naar aanleiding van eerder ingediende zienswijze(n). De raad volgt deze processen met interesse en ziet de resultaten graag tegemoet. Daarbij vraagt de raad	Ook betrekken wij de gemeenten via het algemeen bestuur van de GGD bij de evaluatie van de Bestuursagenda 2023-2027 en bij de evaluatie van GGD NOG Robuust.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	de GGD de gemeenteraden blijvend actief te informeren bij relevante ontwikkelingen of uitkomsten.	
Epe	*Raadsbesluit d.d. 26 juni 2025:* De raad verzoekt het bestuur van de GGD de zienswijze te betrekken bij het vaststellen van de stukken en hoort graag op welke wijze deze zienswijze in de besluitvorming is meegenomen. **Waardering voor GGD NOG** Allereerst bedankt de raad van Epe de GGD voor de reactie op hun zienswijze op de Uitgangspuntennota. Daarin leest de raad dat de GGD bezuinigingsscenario's uitwerkt en dat een project start om te komen tot (meer inzicht in) indicatoren. Daarbij verzoekt de raad nogmaals om een nulmeting en concrete doelstellingen bij deze indicatoren op te nemen. Verder spreekt de raad waardering uit voor het werk dat de GGD verricht in het belang van de publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg binnen de regio en vertrouwt er op dat de kwaliteit van deze werkzaamheden ook in 2026 op het huidige niveau behouden blijft. **Gezamenlijk keuzes maken die zo min mogelijk invloed hebben op de dienstverlening aan onze inwoners en de robuustheid van GGD NOG** De gemeenteraad van Epe onderkent dat de GGD momenteel veel ontwikkelingen en uitdagingen kent. De landelijke bezuinigingen op onder andere pandemische paraatheid zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarnaast leeft er bij gemeenten, mede in het licht van het aankomende 'ravijnjaar' 2026, de wens om samen met de GGD te komen tot voorstellen voor ombuigingen. De raad ziet graag dat eventuele bezuinigingen zo min mogelijk invloed hebben op de dienstverlening aan hun inwoners en de robuustheid van de GGD. Overigens realiseert de raad zich dat dit proces ingrijpende	De GGD is volop bezig om samen met de gemeenten de ontwikkeling van indicatoren verder uit te werken. Uw verzoek om een nulmeting en concrete doelstellingen wordt daarin meegenomen. Wij danken u voor uw waarderende woorden. Er loopt een afzonderlijk traject waarin diverse bezuinigingsscenario's worden uitgewerkt. In de toelichting op de scenario's hebben wij op hoofdlijnen aangegeven wat de gevolgen van de bezuinigingen zijn op de dienstverlening aan de inwoners en op de robuustheid van de GGD. Over dit traject vindt in het de tweede helft van 2025 besluitvorming plaats. De gemeenten zijn bij de uitwerking van en het gesprek over de bezuinigingsscenario's betrokken.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	keuzes met zich mee kan brengen. De raad heeft dan ook begrip voor de complexiteit waarin GGD NOG moet opereren en onderstreept het belang van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze opgave. De raad kijkt met belangstelling uit naar de uitkomsten van het bezuinigingsproces en wil graag betrokken worden bij de keuzes die gemaakt worden. De raad wenst de GGD veel wijsheid en succes toe bij het uitvoeren van de belangrijke taken voor de gezondheid van hun inwoners.	Wij danken u voor uw wensen.
Ermelo	*Raadsbesluit d.d. 14 mei 2025:* De raad geeft een positief geluid af op de stappen die het bestuur heeft ingezet ter uitwerking van het voorgenomen beleid. Verder waardeert de raad dat de GGD de bestuursagenda in 2025 evalueert en inzet pleegt op het beter ontsluiten van beschikbare kengetallen en het ontwikkelen van outcome-indicatoren voor nadere sturing op beleidskeuzes. Ook is er waardering voor de toezegging een bijdrage te leveren aan het ravijnjaar. De raad heeft oog voor het feit, dat de optelsom van diverse landelijke en regionale ontwikkelingen de nodige gevolgen heeft voor de GGD. Er is sprake van een ingewikkelde dynamiek. De komende maanden worden tussen rijk en gemeenten samenwerkingsafspraken gemaakt op thema's als zorg met een meerjarige financiële aanpak en een gezamenlijke agenda als doel. Deze ontwikkelingen worden door de raad op de voet gevolgd.	Wij danken u voor uw positieve geluid en waardering in uw zienswijze. Wij waarderen het dat de raad oog heeft voor de landelijke en regionale ontwikkelingen en deze op de voet volgt.
Harderwijk	*Raadsbesluit d.d. 10 juli 2025:* De raad geeft graag een positief geluid af op de stappen die de GGD heeft ingezet bij de uitwerking van het voorgenomen beleid. De raad	Wij bedanken u voor uw waarderende en begripvolle zienswijze.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	heeft waardering voor de ingezette processen naar aanleiding van eerdere zienswijzen. Ook benadrukt de raad dat hij oog heeft voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat en is zich ervan bewust dat die grote onzekerheden met zich meebrengen en zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen hebben.	
	Pandemische paraatheid De raad deelt de zorgen rondom de landelijke bezuinigingen op o.a. de Pandemische Paraatheid en infectieziektebestrijding en trekt graag samen op om hier aandacht voor te vragen.	Binnen onze koepelorganisatie, GGD GHOR Nederland, vragen wij hier aandacht voor. Desgewenst kunnen gemeenten via het kanaal van de VNG druk uitoefenen op de rijksoverheid om niet te bezuinigen op preventie.
	Bezuinigingsscenario's De raad heeft kennis genomen van de verschillende bezuinigingen die GGD NOG treffen, zowel landelijk als gemeentelijk. De raad waardeert het dat er verschillende bezuinigingsscenario's zijn uitgewerkt en worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.	Dank voor uw reactie.
	Externe subsidies De raad vindt het goed om te lezen dat er aandacht is voor het aantrekken van externe subsidies en wordt graag op de hoogte gehouden van de mogelijkheden die zich voordoen.	Sommige subsidies vragen wij samen met gemeenten aan, waardoor zij daarvan op de hoogte zijn. Andere subsidies vraagt de GGD zelfstandig aan; deze subsidie komt terug in de jaarrekening.
	P&C cyclus en indicatoren De raad waardeert dat de planning- en control cyclus wordt doorontwikkeld en dat beleidsindicatoren zijn opgenomen in de Concept-Programmabegroting die aansluiten bij de bestuursagenda 2023-2027. De raad kijkt uit naar de uitkomsten van het ingezette proces met betrekking tot de indicatoren en de resultaten daarvan in de volgende programmabegroting.	Dank voor uw reactie. De GGD is volop bezig om samen met de gemeenten de ontwikkeling van indicatoren verder uit te werken.
	Taken IZA/GALA	Dank voor uw reactie.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	De raad stelt het op prijs dat de taken met betrekking tot IZA/GALA in beeld zijn gebracht en een onderscheid is gemaakt in taken die gedaan worden vanuit de inwonersbijdrage en de plustaken, die extra ingekocht kunnen worden. *Raadsadviescommissie* De raad waardeert dat de mogelijkheden worden onderzocht om een informele raadsadviescommissie in het leven te roepen en blijft graag op de hoogte van de ontwikkelingen. De raad volgt de ingezette koers en alle ontwikkelingen met interesse en ziet de resultaten ervan graag tegemoet. De GGD wordt verzocht om het AB en de gemeenteraden blijvend actief te informeren.	Dank voor uw reactie. Gezien de impact van alle ontwikkelingen vinden wij het van groot belang snel met de gemeenten te kunnen schakelen en de raden actief hierover te informeren.
Hattem	*Raadsbesluit d.d. 9 juli 2025:* De raad spreekt waardering uit voor het werk dat de GGD verricht in het belang van de publieke gezondheid binnen de regio. De gemeenteraad vertrouwt erop dat de kwaliteit van deze werkzaamheden ook in 2026 op het huidige niveau behouden blijft. Tegelijkertijd onderkent de raad dat de GGD momenteel in een uitdagende situatie verkeert. De landelijke bezuinigingen op onder andere pandemische paraatheid zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarnaast leeft er bij gemeenten, mede in het licht van het aankomende 'ravijnjaar' 2026, de wens om samen met de GGD te komen tot voorstellen voor bezuinigingen. De raad heeft begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en onderstreept het belang van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze opgave. De raad kijkt dan ook met belangstelling uit naar de uitkomsten van het bezuinigingsproces. Gezien de financiële uitdagingen waar veel gemeenten voor staan, vindt de raad het van belang dat de GGD actief	Dank u voor uw waarderende woorden. Er loopt een afzonderlijk traject waarin diverse bezuinigingsscenario's worden uitgewerkt. In de toelichting op de scenario's hebben wij op hoofdlijnen aangegeven wat de gevolgen van de bezuinigingen zijn op de dienstverlening aan de inwoners en op de robuustheid van de GGD. Over dit traject vindt in het de tweede helft van 2025 besluitvorming plaats in het algemeen bestuur. De gemeenten zijn bij de uitwerking van en het gesprek over de bezuinigingsscenario's betrokken.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	meedenkt in het vinden van realistische en werkbare bezuinigingen. Daarbij hecht de raad waarde aan een transparant proces, waarin duidelijke scenario's worden geschetst en de effecten op de dienstverlening inzichtelijk worden gemaakt. Tot slot wenst de gemeenteraad van Hattem veel wijsheid en succes toe bij het uitvoeren van de belangrijke taken voor de gezondheid van onze inwoners.	Wij bedanken u voor uw wensen.
Heerde	*Raadsbesluit d.d. 30 juni 2025:* De raad vraagt het bestuur van de GGD NOG deze zienswijze te betrekken bij het vaststellen van de stukken en hoort graag op welke wijze deze zienswijze in de besluitvorming is meegenomen. *Waardering* De raad spreekt waardering uit voor het werk dat de GGD verricht in het belang van de publieke gezondheid en de jeugdgezondheidszorg binnen hun regio. De gemeenteraad vertrouwt erop dat de kwaliteit van deze werkzaamheden ook in 2026 op het huidige niveau behouden blijft. *Onderkenning van uitdagingen en ontwikkelingen* De raad onderkent dat de GGD momenteel veel ontwikkelingen en uitdagingen kent. De landelijke bezuinigingen op onder andere pandemische paraatheid zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarnaast leeft er bij gemeenten, mede in het licht van het aankomende 'ravijnjaar' 2026, de wens om samen met de GGD te komen tot voorstellen voor ombuigingen. De raad heeft begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en onderstreept het belang van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze opgave.	Wij bedanken u voor deze waardering. Dank voor uw reactie. Er loopt een afzonderlijk traject waarin diverse bezuinigingsscenario's worden uitgewerkt. In de toelichting op de scenario's hebben wij op hoofdlijnen aangegeven wat de gevolgen van de bezuinigingen zijn op de dienstverlening aan de inwoners en op de robuustheid van de GGD. Over dit traject vindt in het de tweede helft van 2025 besluitvorming plaats. De gemeenten zijn bij de uitwerking

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Ombuigingen niet ten koste van de robuustheid en dienstverlening aan onze inwoners De raad benadrukt dat gezamenlijk keuzes gemaakt moeten worden in het kader van de ombuigingsopdracht vanuit gemeenten en geeft mee dat deze zo min mogelijk invloed moeten hebben op de robuustheid van de GGD NOG en niet ten koste mag komen van de dienstverlening aan onze inwoners. *Raadsadviescommissie* De gemeenteraad van Heerde betreurt het dat de gemeenteraad van Berkelland zich heeft uitgesproken tegen het instellen van een raadsadviescommissie. Tegelijkertijd is de raad blij met de bereidheid van de GGD om — in het verlengde van de VNOG — te bezien welke mogelijkheden er zijn voor het instellen van een (informele) raadsadviescommissie. De raad wil benadrukken dat hij voorstander is van het instellen van een dergelijke commissie. Een raadsadviescommissie is een goede schakel tussen de gemeenteraden en het bestuur en draagt bij aan zorgvuldige en efficiënte besluitvorming. Temeer daar de GGD een robuuste organisatie is die volop in beweging is, met de nodige uitdagingen voor de toekomst. *Ten slotte* De gemeenteraad van Heerde wenst veel wijsheid en succes toe bij het uitvoeren van uw belangrijke taken voor de gezondheid van onze inwoners.	van en het gesprek over de bezuinigingsscenario's betrokken. Wij werken graag mee aan de vorming van een raadsadviescommissie, mede gezien het feit dat dit een zeer groot draagvlak bij de gemeenten heeft en wij via een dergelijke commissie de publieke gezondheid nog beter onder de aandacht van de raden kunnen brengen. Wanneer niet alle 22 gemeenten instemmen met een dergelijke raadsadviescommissie, zoeken wij een doelmatige en praktische oplossing. Wij bedanken u voor uw wensen.
Lochem	*Raadsbesluit d.d. 10 juni 2025:* De raad van Lochem is content met het feit dat de GGD in maart 2025 is gestart met het onderzoek naar mogelijkheden voor begrotingsombuigingen en kijkt uit naar de uitkomsten daarvan.	Dank voor uw reactie. In de toelichting op de bezuinigingsscenario's hebben wij op hoofdlijnen aangegeven wat de gevolgen van de

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	De raad heeft er begrip voor dat het tijd kost om de mogelijke begrotingsombuigingen én de gevolgen van alle (recente) ontwikkelingen goed in kaart te brengen. Om zo tot een gewogen afweging te komen tot mogelijkheden die invulling geven aan het verzoek tot ombuigingen én het behoud van een volwaardig en kwalitatief goede GGD. De raad verzoekt de GGD om hen tijdig en volledig op de hoogte te houden van de voortgang van de onderzoeken en hen tijdig mee te nemen in de besluitvorming rond de ombuigingen en geschetste ontwikkelingen.	bezuinigingen zijn op de dienstverlening aan de inwoners en op de robuustheid van de GGD. Gezien de impact van alle ontwikkelingen vinden wij het van groot belang snel met de gemeenten te kunnen schakelen en de raden actief hierover te informeren.
Montferland	*Raadsbesluit d.d. 3 juli:* **1. Waardering voor de ontwikkeling van beleidsindicatoren** Bij de zienswijze op de uitgangspuntennota 2026 heeft de gemeente Montferland de behoefte aan beleidsindicatoren uitgesproken. De GGD NOG geeft aan een project te starten met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Verder heeft de GGD de afgelopen jaren veel veerkracht en flexibiliteit getoond. Daarnaast speelt de GGD, onder andere door GGD Robuust, beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026. **2. Voorkeur voor het bezuinigingsscenario ter compensatie van het verschil in de indexatie van de GGD (4.57%) en het Gemeentefonds (3.6%)** De GGD werkt op dit moment verschillende bezuinigings-scenario's voor 2026 uit. Montferland spreekt de voorkeur uit voor het bezuinigingsscenario ter compensatie van het verschil in	Dank voor uw reactie. Voor de bezuinigingsscenario's loopt een afzonderlijk traject. In dit traject is een van de scenario's die uitgewerkt wordt een bezuiniging die het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) compenseert. Uw voorkeur wordt meegenomen in dit traject.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	de indexatie van de GGD (4.57%) en het Gemeentefonds (3.6%). **3. Verzoek om de producten- en dienstverlening die een relatie hebben met de mentale gezondheid van jeugd hier beter op aan te laten sluiten.** Eén van de producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking heeft is de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 Voortgezet Onderwijs. Dit wordt in Montferland niet afgenomen. Daarnaast ontwikkelt de GGD momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide. Ook de ontwikkeling van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over hun producten en diensten vraagt de aandacht. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaat de GGD na of hun producten aansluiten bij de wensen en behoeften. De raad van Montferland geeft aan dit graag te willen blijven volgen zodat vraag en aanbod nog beter op elkaar afgestemd wordt. De raad verzoekt om hun zienswijze te betrekken bij de vaststelling van de begroting 2026.	De GGD is inderdaad met diverse gemeenten in gesprek over mogelijke inzet op het terrein van de suïcidepreventie/mentale gezondheid, waarbij netwerk- en ketensamenwerking een belangrijk onderdeel vormt. Graag gaat de GGD in gesprek met gemeenten, scholen en andere betrokken partners om een zo groot mogelijke winst voor onze inwoners te behalen op het terrein van de mentale gezondheid, maar ook rondom andere gezondheidsaspecten. Dit doen wij onder meer via onze Gezonde School-adviseurs. Daartoe ontwikkelt de GGD lessen en andere materialen en brengt dit aanbod in beeld bij de school en/of andere partners; de partners bepalen welke producten zij afnemen. Daarnaast houdt de GGD continu het beschikbare pakket tegen het licht en probeert het nieuwe producten te ontwikkelen die nauw aansluiten bij de vraag vanuit gemeenten, scholen en inwoners/kinderen, waaronder eerdergenoemde inzet op suïcidepreventie, De GGD is volop bezig om samen met de gemeenten de ontwikkeling van indicatoren verder uit te werken. Uw verzoek over het zicht krijgen op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten wordt hierin meegenomen. Wij houden de gemeenten van de verschillende ontwikkelingen op de hoogte.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Nunspeet	*Raadsbesluit d.d. 26 juni 2025* De gemeenteraad heeft de volgende zienswijze. **Ontwikkelingen en uitdagingen** In de Concept-Programmabegroting zijn veel ontwikkelingen en uitdagingen opgenomen die grote onzekerheden met zich meebrengen en daarnaast zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen kunnen/zullen hebben. De raad: • Deelt de zorgen rondom de bezuinigingen op o.a. de Pandemische Paraatheid en infectieziektebestrijding; • Deelt de zorgen over reële digitale en andere dreigingen voor aantasting en uitval van publieke voorzieningen, zoals telecommunicatie, energie en water en spreekt waardering uit voor de samenwerking die de GGD hiervoor opzoekt met de VNOG; • Neemt kennis van de verschillende bezuinigingen die de GGD treffen zowel landelijk alsook gemeentelijk en kunnen instemmen met de verschillende scenario's die worden ingezet; • Neemt kennis van de wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en verzoekt de gemeenten actief te betrekken in het onderzoek naar uitvoeringsopties en financiële gevolgen bij de nieuwe opzet van het RVP; • Neemt kennis van de aanbesteding rondom medische arrestantenzorg, dat deze niet aan de 5 GGD'en is gegund en ziet de resultaten van het onderzoek naar de gevolgen hiervan graag tegemoet; • Neemt kennis van het onderzoek naar toekomstbestendige jeugdgezondheidzorg en volgt de uitkomsten van dit onderzoek met belangstelling; • Ziet dat GGD Robuust verloopt conform planning en ziet met interesse de uitkomst van de evaluatie tegemoet; • Waardeert dat er beleidsindicatoren zijn opgenomen in de concept-Programmabegroting en kijkt uit naar de uitkomsten van het	Wij bedanken u voor de in uw zienswijze uitgesproken waardering en het delen van de zorgen rondom landelijke bezuinigingen en digitale en andere dreigingen. De ontwikkelingen en uitdagingen die de komende jaren op de GGD afkomen hebben grote impact en daarom is het van groot belang snel met de gemeenten te kunnen schakelen en de raden actief te informeren over deze ontwikkelingen en uitdagingen. Verder merken wij naar aanleiding van uw zienswijze op: Ook wij zien met belangstelling uit naar resultaten van het onderzoek naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg. De besluitvorming van de gemeenten op basis van deze resultaten is cruciaal voor de toekomst van de GGD. Dit geldt evenzeer voor de uitkomst van het traject rondom de bezuinigingsscenario's en de verdere gang van zaken rondom de Medische Arrestantenzorg. Wij staan voor een effectieve opzet en uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma. Waar dit tot knelpunten leidt, zoeken wij graag samen met gemeenten naar een oplossing. De GGD is aan de slag met de evaluatie van GGD NOG Robuust. Ook hierbij betrekken wij de gemeenten en rapporteren via het algemeen bestuur.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	ingezette proces m.b.t. indicatoren en de resultaten daarvan in de volgende programmabegroting. • Waardeert dat de mogelijkheden worden onderzocht om een informele adviescommissie in het leven te roepen. Met deze zienswijze benadrukt de raad dat hij oog heeft voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat en dat hij waardering heeft voor de ingezette processen naar aanleiding van eerdere zienswijze(n). De raad volgt deze processen met interesse en ziet de resultaten graag tegemoet. Daarbij verzoekt hij de GGD om het AB en de gemeenteraden blijvend actief te informeren bij relevante ontwikkelingen of uitkomsten.	
Oldebroek	*Raadsbesluit d.d. 10 juli 2025:* De gemeenteraad heeft besloten geen zienswijze in te dienen. In de concept-Programmabegroting zijn veel ontwikkelingen en uitdagingen opgenomen die grote onzekerheden met zich meebrengen en daarnaast zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen kunnen of zullen hebben. De raad ziet daarmee de uitdaging waar de GGD voor staat. Daarnaast deelt de raad de zorgen rondom de Pandemische Paraatheid en de Publieke voorzieningen. De raad waardeert de stappen die zijn genomen n.a.v. de eerder ingediende zienswijze en vertrouwt erop dat de GGD de ingezette koers een goed en tijdig gevolg kan geven. Daarnaast verwijst de raad naar hun eerder ingediende zienswijze met betrekking tot de noodzaak van het concretiseren van speerpunten voordat er geëvalueerd kan worden bij de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.	Wij bedanken u voor de uitgesproken waardering en het delen van de zorgen rondom de pandemische paraatheid en de publieke voorzieningen. Uw verzoek om het concretiseren van speerpunten nemen wij mee bij de ontwikkeling van indicatoren, waar wij samen met gemeenten mee bezig zijn.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Oost Gelre	*Raadsbesluit d.d. 10 juni 2025:* De raad dient geen zienswijze in.	Dank voor uw reactie
Oude-IJsselstreek	*Raadsbesluit d.d. 30 juni 2025:* De raad van Oude IJsselstreek vraagt het DB bij de voorbereiding over de definitieve besluitvorming over de Programmabegroting 2026 de onderstaande aandachtspunten mee te nemen: ***Waardering voor de in gang gezette ontwikkelingen*** De GGD staat voor veel ontwikkelingen en uitdagingen die gevolgen hebben voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van de GGD. De afgelopen jaren heeft de GGD– onder andere door COVID'19 - veel veerkracht en flexibiliteit getoond. Ook zijn de afgelopen jaren diverse goede ontwikkelingen in gang gezet. Onder andere door het programma GGD Robuust speelt de GGD beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, de ontwikkeling van indicatoren, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's. Voor deze goede ontwikkelingen en de getoonde veerkracht en flexibiliteit spreekt de raad zijn waardering uit. ***Voorkeur voor bezuinigingsscenario om het verschil tussen de indexen te compenseren*** De GGD werkt op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's voor 2026 uit. De raad van Oude IJsselstreek spreekt de voorkeur uit voor het bezuinigingsscenario om het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en van de GGD (4,57%) te compenseren.	Wij bedanken u voor uw waarderende woorden. In het traject rondom de bezuinigingsscenario's is een van de scenario's die uitgewerkt wordt een bezuiniging die het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) compenseert. Uw voorkeur wordt meegenomen in dit traject.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Het verzoek om meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd door het beter te laten aansluiten van de product- en dienstverlening Sinds de beschikbaarheid (van het vernieuwde Kompas Volksgezondheid zijn de resultaten van het gebruik van de producten en diensten al veel inzichtelijker. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de workshops Veerkracht in de afgelopen jaren niet op het voortgezet onderwijs in Oude IJsselstreek gegeven zijn. Vanuit het programma GGD Robuust is één van de speerpunten om beter aan te sluiten bij de vraag. De raad verzoekt de GGD om (meer) focus aan te brengen in de dienstverlening op het gebied van de mentale gezondheid van de jeugd en om pro-actiever het gesprek met scholen en andere maatschappelijke partners aan te gaan om het producten- en dienstenaanbod beter aan te laten sluiten op de vraag vanuit de samenleving. ***De toegevoegde waarde van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota*** De raad van Oude IJsselstreek heeft in een eerdere zienswijze verzocht om te verkennen of er draagvlak is bij gemeenten om in de toekomst geen zienswijzeprocedure meer te doorlopen bij een Uitgangspuntennota. De GGD heeft in een reactie op deze zienswijze aangegeven geen reden te zien om deze mogelijkheid ter discussie te stellen. Het belangrijkste argument is dat deze mogelijkheid in 2024 in de 7e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GGD nog vrij recent is vastgesteld. De meeste gemeenten hebben zich bij de totstandkoming van deze wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in 2024 hier echter niet over uitgesproken. Ook heeft de recente zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota 2026 niet tot wijzigingen geleid in de concept-Programmabegroting.	Graag gaat de GGD in gesprek met gemeenten, scholen en andere betrokken partners om een zo groot mogelijke winst voor onze inwoners te behalen op het terrein van de mentale gezondheid. Daartoe ontwikkelt de GGD lessen en andere materialen en brengt dit aanbod in beeld bij de school en/of andere partners; de partners bepalen welke producten zij afnemen. Daarnaast houdt de GGD continu het beschikbare pakket tegen het licht en probeert het nieuwe producten te ontwikkelen die nauw aansluiten bij de vraag vanuit gemeenten, scholen en inwoners/kinderen. Zo is de GGD met diverse gemeenten in gesprek over mogelijke inzet op het terrein van de suïcidepreventie, waarbij netwerk- en ketensamenwerking een belangrijk onderdeel vormt. Wij zijn bereid om bij een toekomstige wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling de zienswijzeprocedure bij de Uitgangspuntennota onderwerp van discussie te maken.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota past niet bij de sturingsfilosofie van de gemeente Oude IJsselstreek. De gemeenteraad verzoekt de GGD om in de toekomst bij een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling het gesprek over de toegevoegde waarde van de zienswijzeprocedure weer te agenderen. ***Het instellen van een (informele) raadsadviescommissie te onderschrijven*** De kaderstellende en controlerende rol van de raden neemt toe als raden aan de voorkant van de planning en control cyclus meer betrokken zijn via een raadsadviescommissie. De GGD heeft aangegeven actief mee te werken aan de totstandkoming van een raadsadviescommissie. Daarbij sluit de GGD aan bij het bestaande initiatief van de VNOG. De raad van Oude IJsselstreek heeft in eerdere zienswijzeprocedures aangegeven de instelling van een raadsadviescommissie te ondersteunen. Bij het voorstel voor het instellen van een raadsadviescommissie van de VNOG heeft de raad van de gemeente Berkelland verzocht om geen raadsadviescommissie in te stellen. Het belangrijkste argument is dat niet iedereen in de raad dezelfde informatiepositie meer heeft. Ook bij een raadsadviescommissie blijft de informatiepositie van raadsleden echter gelijk. Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaat de GGD bekijken welke mogelijkheden er zijn om alsnog een informele raadsadviescommissie in te stellen. De gemeenteraad van Oude IJsselstreek onderschrijft het belang van het instellen van deze informele raadsadviescommissie. De raad van de gemeente Oude IJsselstreek ziet het oordeel van het Dagelijks Bestuur over bovenstaande zienswijze graag tegemoet in voorbereiding op definitieve besluitvorming in het Algemeen Bestuur van woensdag 10 september 2025.	Wij hebben aangegeven graag mee te werken aan de vorming van een raadsadviescommissie, mede gezien het feit dat dit een zeer groot draagvlak bij de gemeenten heeft en wij via een dergelijke commissie de publieke gezondheid nog beter onder de aandacht van de raden kunnen brengen. Wanneer niet alle 22 gemeenten instemmen met een dergelijke raadsadviescommissie, zoeken wij een doelmatige en praktische oplossing.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Putten	*Raadsbesluit d.d. 12 juni 2025:* De raad van de gemeente Putten stemt in met de concept-Programmabegroting 2026 GGD NOG en dient geen zienswijze in.	Dank voor uw reactie en instemming met de concept-Programmabegroting 2026.
Voorst	*Raadsbesluit d.d. 26 mei 2025:* De raad verwacht dat de GGD meebeweegt met de financiële ruimte van de gemeente. Daarom wordt de GGD verzocht rekening te houden met de financiële uitdagingen van de gemeente en geen structurele verhogingen in de begroting op te nemen. Ook vraagt de raad om kritisch naar de begroting te kijken om de stijging van de gemeentelijke bijdrage verder te beperken en de financiële druk te verlichten.	Wij hebben oog voor de financiële uitdagingen van de gemeenten. Er loopt in 2025 een separaat traject, waarin diverse bezuinigingsscenario's worden uitgewerkt. Onze inzet is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. Wij realiseren ons dat ook voor de komende jaren de middelen schaars zijn en blijven hierover in gesprek met gemeenten.
Winterswijk	*Raadsbesluit d.d. 26 juni 2025:* De raad: a. onderschrijft de zorgen ten aanzien van de bezuinigingen op Pandemische Paraatheid; b. spreekt waardering uit over de ontwikkeling van beleidsindicatoren; c. draagt de GGD om actief de samenwerking te zoeken met aanbieders van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen om zo samen naar oplossingen te zoeken voor uitdagingen en het verbeteren van de huidige situatie;	Wij bedanken u dat u onze zorgen rondom de bezuinigingen op de pandemische paraatheid deelt en voor de waardering voor de ontwikkeling van beleidsindicatoren. De GGD maakt zich al jaren hard voor een effectieve opzet en uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg. Daar hoort nauwe samenwerking en afstemming met de aanbieders van JG 0-4 bij. De GGD merkt dat door veranderende vragen en landelijke richtlijnen en de gescheiden uitvoering (0-4 jaar bij Yunio en 4-18 jaar bij de GGD) van de JGZ het aantal knelpunten toeneemt. Dit maakt de uitvoering van JGZ in toenemende mate kwetsbaar, kostbaar en inefficiënt. Om deze reden loopt er

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		momenteel een onafhankelijk onderzoek naar de inrichting van een toekomstbestendige JGZ in de regio NOG.
	d. spreekt richting de GGD de voorkeur uit voor het bezuinigingsscenario ter compensatie van het verschil in de indexatie van de GGD NOG (4.57%) en het Gemeentefonds (3.6%);	In het traject rondom de bezuinigingsscenario's is een van de scenario's die uitgewerkt wordt een bezuiniging die het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) compenseert. Uw voorkeur wordt meegenomen in dit traject.
	e. verzoekt de GGD het aanbod van mentale gezondheid bij de jeugd meer aan te laten sluiten bij de behoeften.	Graag gaat de GGD in gesprek met gemeenten, scholen en andere betrokken partners om een zo groot mogelijke winst voor onze inwoners te behalen op het terrein van de mentale gezondheid. Daartoe ontwikkelt de GGD lessen en andere materialen en brengt dit aanbod in beeld bij de school en/of andere partners; de partners bepalen welke producten zij afnemen. Daarnaast houdt de GGD continu het beschikbare pakket tegen het licht en probeert het nieuwe producten te ontwikkelen die nauw aansluiten bij de vraag vanuit gemeenten, scholen en inwoners/kinderen. Zo is de GGD met diverse gemeenten in gesprek over mogelijke inzet op het terrein van de suïcidepreventie, waarbij netwerk- en ketensamenwerking een belangrijk onderdeel vormt.
Zutphen	*Raadsbesluit d.d. 23 juni 2025:* In grote lijnen kan de raad zich vinden in de Programmabegroting 2026. De raad heeft de volgende opmerkingen:	
	1. De raad spreekt waardering uit voor de inzet die de GGD in 2025 toont om te komen tot indicatoren en tot bezuinigingsscenario's.	Wij bedanken u voor deze waardering.
	2. De raad wil terughoudendheid tonen ten aanzien van gemeentelijke bezuinigingen op de GGD, in het licht van de	Wij waarderen uw terughoudendheid in dit traject, gezien de substantiële landelijke bezuinigingen.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	landelijke bezuinigingen op gezondheidspreventie en de pandemische paraatheid en de gevolgen daarvan voor de GGD. 3. In het geval er toch een meerderheid van gemeenten voor bezuinigingen zal stemmen, pleit de raad ervoor om niet te bezuinigen op preventieactiviteiten richting inwoners, maar eerder op interne bedrijfsvoering. Tenslotte wenst de raad de GGD veel succes bij de uitvoering van de activiteiten gericht op het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van hun inwoners.	De gemeenten worden nauw betrokken bij de uitwerking van de bezuinigingsscenario's en de advisering hierover. Uw voorkeuren kunt u in dit traject inbrengen. Hierover vindt separate besluitvorming plaats. Wij bedanken u voor uw wensen en zullen deze overbrengen aan onze medewerkers.

AANGETEKEND

GGD Noord- en Oost-Gelderland
t.a.v. [redacted]
Rijksstraatweg 65
7231 AC WARNSVELD

Aalten	:	6 mei 2025
Verzonden	:	
Zaaknummer	:	Z/25/180087
Bijlage(n)	:	
	:	
Uw kenmerk	:	
Telefoonnummer	:	(0543) 49 33 33
Beh. ambtenaar	:	[redacted]
Onderwerp	:	Zienswijze op (concept) Programmabegroting 2026 GGD NOG

Geacht bestuur,

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging heeft onder meer met zich meegebracht dat gemeenteraden 12 weken de tijd hebben om een zienswijze in te dienen op de conceptbegroting (art. 35 lid 1 Wgr) en wordt er van u verwacht hierop een reactie te geven (art. 35 lid 5 Wgr). De wetgever heeft onder andere deze wijziging in de wet aangebracht, met als doelstelling het versterken van de democratische legitimatie van gemeenteraden. Als gemeenteraad zijn we u zeer erkentelijk dat u meer dan proactief gevolg heeft gegeven aan de wetswijziging, omdat we ons bewust zijn van het feit welke extra procesmatige druk dat op uw organisatie zet.

1. ***Uitdagingen rondom de bezuinigingen van Pandemische Paraatheid en het niet gegund krijgen van medische arrestantenzorg (MAZ)***

Vrijdag 18 april 2025 stuurde minister Heinen de Voorjaarsnota 2025 naar de Tweede Kamer. Hierin is nog geen correctie gemaakt op de eerder aangekondigde structurele bezuiniging van 300 miljoen op de pandemische paraatheid van Nederland. Minister Agema zegde eerder toe hier een oplossing voor te zoeken.
Het bestuur van de GGD NOG heeft ons medegedeeld dat de voorgenomen bezuinigingen van 300 miljoen euro een beslag legt van 1,3 miljoen euro op onze GGD-begroting. Daarnaast brengt dit grote risico's mee omtrent de pandemische paraatheid, waardoor de volksgezondheid van onze inwoners in het geding komt.

Verder heeft de GGD NOG de aanbesteding in politieregio Oost voor de medische arrestantenzorg (MAZ) niet gegund gekregen. Naar verluidt is er geen enkele GGD in het land die de opdracht wel heeft gekregen. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van de forensische geneeskunde bij GGD NOG. Met het landelijk ingezette beleid constateren wij dat preventie in zijn algemeenheid en de publieke gezondheidstaak geweld wordt aangedaan. Wij willen u oproepen, gezamenlijk met andere GGD-en en/of VNG, de noodklok te luiden én hiervoor eventueel onconventionele (communicatie) middelen te gebruiken.

2. ***Erkentelijk voor ingezette koers om bezuinigingen door te voeren middels een begrotingswijziging einde van dit jaar, ondanks de grote (financiële) tegenvallers***

Zowel de GGD NOG als de gemeenten staan door landelijke bezuinigingen voor een flinke financiële opgave in 2026. Ondanks de opgelegde bezuinigingen, zoals beschreven onder 1, – maar ook ontwikkelingen zoals omtrent het Rijksvaccinatieprogramma – werkt de GGD NOG op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's uit voor 2026. De planning is om het AB hier in november 2025 een besluit over te laten nemen. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026.

Wij willen hier onze waardering voor uitspreken, maar eveneens benadrukken dat we verwachten dat bij een begrotingswijziging, waarbij sprake zal zijn van bezuinigingen of een wijziging in de inwonersbijdrage van gemeenten, deze voor zienswijze wordt voorgelegd aan de gemeenteraden.

3. Uitkomsten GGD Robuust / Bestuursagenda in voorjaar 2025

In kader van GGD Robuust en de Bestuursagenda zijn de volgende aandachtspunten geformuleerd:

1) Beter inspelen op de vraag van gemeenten
2) Vanuit partnerschap afspraken maken
3) Data: Veiligheidsrisico's wegnemen en gemeenten beter faciliteren met data
4) Arbeidsmarkt
5) Bedrijfsvoering
6) Communicatie
7) Medische Milieukunde
8) Infectieziektebestrijding

De evaluatie van GGD Robuust / Bestuursagenda (2023-2027) is gepland in het voorjaar 2025. Wij zien dat het op hoofdlijnen conform planning verloopt. We zouden graag periodiek op de hoogte gehouden worden omtrent de vorderingen.

4. Waardering voor de ontwikkelingen en beleidsindicatoren

De GGD NOG staat voor veel ontwikkelingen en uitdagingen. Deze ontwikkelingen en uitdagingen hebben gevolgen voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van de GGD NOG. De afgelopen jaren heeft de GGD NOG – onder andere door COVID'19 - veel veerkracht en flexibiliteit getoond. Ook zijn er de afgelopen jaren diverse goede ontwikkelingen in gang gezet. Onder andere door het programma GGD Robuust speelt de GGD NOG beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, de ontwikkeling van indicatoren, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026. Wij willen waardering uitspreken voor de veerkracht en de in gang gezette ontwikkelingen.

5. Het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie

Het is ongebruikelijk een zienswijze in te dienen op onderwerpen die geen betrekking hebben op de (concept) begroting van de GGD NOG. Daarentegen hebben wij opgemerkt dat de gemeenteraad van Berkelland een zienswijze heeft ingediend omtrent de gemeenschappelijke adviescommissie (art. 24a Wgr).

Als gemeenteraad van Aalten willen wij, hoewel afwijkend van de bedoeling van een zienswijzeprocedure (op een begroting), de leden van het algemeen bestuur oproepen, het AB-lid van de gemeente Berkelland te overtuigen van het (raads)belang omtrent deze adviescommissie. Daarnaast willen wij de bezwaren van de gemeenteraad van Berkelland bestrijden dan wel nuanceren. In het onderstaande tekstvak vindt u de ingediende zienswijze van de raad van Berkelland omtrent de adviescommissie.

Verzoek om geen gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen
Tot nu toe is het in de gemeente Berkelland gebruikelijk geweest bij belangrijke besluiten over de GGD, de GGD zelf uit te nodigen om een toelichting te geven in een commissievergadering of raadsinformatiebijeenkomst. Op die manier worden alle raadsleden gelijk geïnformeerd en is er ruimte voor het stellen van vragen. Het gaat bij de adviescommissie om één afgevaardigde per raad en een plaatsvervanger. Hierdoor heeft niet iedereen in de raad dezelfde informatiepositie. Dat ziet de raad van Berkelland als een belangrijk nadeel. Het verzoek is aan de GGD NOG om geen gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.

De instelling van een raadsadviescommissie geschiedt door het algemeen bestuur, op verzoek van de betrokken gemeenteraden (art. 24a lid 1 Wgr). Alle raden moeten instemmen met de instelling van de raadsadviescommissie – maar als ze dat doen – dan is het voor het algemeen bestuur ook een verplichting om tot instelling over te gaan. Het kiezen van de leden van de commissie is dan weer aan de raden, waarbij een raad er ook voor kan kiezen niet actief te participeren (art. 24a lid 3 Wgr).

Kortom, bij het uitblijven van het voorstel van de raad van Berkelland om te komen tot een adviescommissie, staat het geheel op losse schroeven. Zoals we dit al hebben waargenomen bij de VNOG. De raad van Berkelland betoogt dat bij één afgevaardigde per raad en een plaatsvervanger in een adviescommissie er een verschil in (informatie)positie ontstaan binnen haar raad. Dit is eenvoudig op te lossen door als gemeenteraad van Berkelland wél akkoord te gaan met een adviescommissie, maar uit haar midden geen afvaardiging aan te wijzen. Hierdoor blijft per saldo de (informatie)positie van de gehele gemeenteraad van Berkelland gelijk, maar is zij wel solidair aan de wens van de andere 21 deelnemende gemeenteraden.

Samengevat roepen wij de AB-leden van de GGD op om het AB-lid van Berkelland, op basis van bovenstaande argumentatie, te overtuigen van het belang van een gemeenschappelijke adviescommissie. Daarnaast zouden wij het op prijs stellen als het dagelijks bestuur in haar reactie op onze zienswijze aan het algemeen bestuur (art. 35 lid 5 Wgr) onze oproep ondersteund, dan wel afwijst.

Neem contact op als u vragen hebt
Nog vragen? Neem dan contact met ons op via het algemene telefoonnummer (0543) - 49 33 33. Of stuur een e-mail: gemeente@aalten.nl

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten

[redacted]

Drs. A.J.M. Gildhuis
Secretaris/Algemeen Directeur

mr. A.B. Stapelkamp
Burgemeester

Gemeente Apeldoorn

Postadres
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn
Bezoekadres
Marktplein 1
www.apeldoorn.nl
KvK 08223882

T 14 055
Doorkiesnummer
[redacted]
E-mailadres
[redacted]
Zaaknummer: 5008013

Het Dagelijks Bestuur van de GGD NOG
Postbus 3
7200 AA Zutphen

Datum: 27 juni 2025
Ons kenmerk: 56-2025

Uw brief d.d.: 11 april 2025

Betreft: Concept-Programmabegroting 2025 GGD NOG

Geacht Bestuur,

Op 11 april 2025 heeft u ons de Concept-Programmabegroting 2026 gestuurd voor de GGD NOG met de uitnodiging om hierop voor 8 juli 2025 een zienswijze te sturen. De gemeenteraad van Apeldoorn heeft de Programmabegroting voor 2026 besproken en komt tot de volgende zienswijze.

De gemeenteraad van Apeldoorn neemt notitie van de in de Programmabegroting beschreven (financiële) uitdagingen de komende jaren. De landelijke bezuinigingen zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. De raad heeft begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en onderstreept het gezamenlijke belang van een sterke en robuuste GGD.

We kijken met belangstelling uit naar de uitwerking van de uitwerking van de verschillende oplossingsrichtingen op korte en (middel)lange termijn (- Bezuinigingsvoorstellen, - Toekomstbestendige JGZ, en – Versterking Publieke dienstverlening). In het bijzonder benadrukken we de urgentie om te komen tot bezuinigingsvoorstellen in het licht van het aankomende 'ravijnjaar' 2026.

Op 18 februari 2025 heeft de gemeente Apeldoorn de GGD per brief verzocht om mee te denken in mogelijke bezuinigingen. De GGD heeft een proces ingericht om tot bezuinigingsvoorstellen te komen. Het Algemeen Bestuur zal in september 2025 de voorstellen bespreken. Wij verzoeken de GGD om de raad te informeren over de uitkomsten en eventuele gevolgen voor de dienstverlening.

Behandeld door: [redacted]
Bijlage(n):

Als u reageert datum en kenmerk van deze brief vermelden

Wij stemmen in met de Programmabegroting 2026.

de gemeenteraad van Apeldoorn,

Digitaal ondertekend door Marit Stam
op 27-06-2025

S.M. Stam
Raadsgriffier

Digitaal ondertekend door ton heerts
op 27-06-2025

A.J.M. Heerts
Voorzitter

10 JUL 2025

gemeente Berkelland

C: [redacted]
T:
E: info@gemeenteberkelland.nl
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

GGD Noord- en Oost-Gelderland
Dagelijks bestuur
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Zaaknummer : 1246623
Onderwerp : Zienswijze op Concept programmabegroting 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland
Verzonden : - 7 JULI 2025

Geachte mevrouw Baardman,

Op vrijdag 11 april 2025 stuurde u de Concept programmabegroting 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG). U biedt ons daarbij de mogelijkheid om voor 8 juli 2025 te reageren door een eventuele zienswijze in te dienen.

Besluit raad van de gemeente Berkelland
De raad van de gemeente Berkelland verzoekt het Dagelijks Bestuur (DB) van de GGD NOG bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2026 de onderstaande aandachtspunten mee te nemen:

Gemeente Berkelland spreekt waardering uit voor de veerkracht en de in gang gezette goede ontwikkelingen
De GGD NOG staat voor veel ontwikkelingen en uitdagingen. Deze ontwikkelingen en uitdagingen hebben gevolgen voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van de GGD NOG. De afgelopen jaren heeft de GGD NOG – onder andere door COVID'19 - veel veerkracht en flexibiliteit getoond. Ook zijn er de afgelopen jaren diverse goede ontwikkelingen in gang gezet. Onder andere door het programma GGD Robuust speelt de GGD NOG beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, de ontwikkeling van indicatoren, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026. Gemeente Berkelland heeft waardering voor deze ontwikkelingen.

Voorkeur voor een bezuiniging om het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) te compenseren
Zowel de GGD NOG als de gemeenten staan door landelijke bezuinigingen voor een financiële opgave in 2026. De GGD NOG werkt op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's voor 2026 uit. De planning is om het AB hier in november 2025 een besluit over te laten nemen. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026. In de zienswijzen in de afgelopen periode heeft de raad van Berkelland verzocht om de indexatie van de GGD NOG niet hoger te laten zijn dan de indexatie van het Gemeentefonds. De indexatie in de Concept Programmabegroting 2026 is 4,57%. De indexatie van het Gemeentefonds is 3,6%.

Gemeente Berkelland spreekt de voorkeur uit voor een bezuiniging om het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) te compenseren.

Het verzoek om meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd door het beter te laten aansluiten van de product- en dienstverlening
In de zienswijze op de Uitgangspuntennota 2026 is door de raad van de gemeente Berkelland – evenals door vijf andere raden – verzocht om meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd. Het verzoek was om eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid in kaart te brengen en deze vervolgens (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten. In de reactie op deze zienswijze verwijst de GGD NOG naar de Producten- en Dienstencatalogus voor een overzicht van de producten en diensten voor de mentale gezondheid van de jeugd. Het gaat onder andere om de workshops Veerkracht, themagerichte trainingen en workshops vanuit de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes. Sinds begin 2025 is het vernieuwde Kompas Volksgezondheid beschikbaar. Hierdoor zijn de resultaten van het gebruik van de producten en diensten al veel inzichtelijker. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de workshops Veerkracht in de afgelopen jaar slechts bij 1 middelbare school in Berkelland gegeven zijn. Vanuit het programma GGD Robuust is één van de speerpunten om beter aan te sluiten bij de vraag. Het voorstel is om een zienswijze in te dienen met het verzoek aan de GGD NOG om (meer) focus aan te brengen in de dienstverlening op het gebied van de mentale gezondheid van de jeugd. Daarbij is het verzoek aan de GGD NOG om pro-actiever het gesprek met scholen en andere maatschappelijke partners aan te gaan om het producten- en dienstenaanbod beter aan te laten sluiten op de vraag vanuit de samenleving.

Heeft u nog vragen?
Neem dan contact op met mevrouw [redacted], telefoonnummer [redacted].

Met vriendelijke groet,

de griffier, de burgemeester,

[redacted]

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

[redacted]

Kopie aan:
- Archief

gemeente Bronckhorst

31. 20250623, AG
[redacted]

Verzenddatum: 16 JUNI 2025
Datum: 10 juni 2025
Uw brief van: 15 april 2025
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: Z147048/UIT25-145181
Onderwerp: Zienswijze op Programmabegroting GGD 2026

GGD Noord- en Oost-Gelderland vestiging Apeldoorn
J.J. Baardman
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Geachte mevrouw J.J. Baardman,

Hierbij ontvangt u namens de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van Bronckhorst onze zienswijze op de concept-Programmabegroting GGD 2026.

We willen uw aandacht vragen voor de financiële ontwikkelingen en opgaven van gemeenten. We verwachten dat we als gemeente harde keuzes moeten gaan maken om het financieel te kunnen bolwerken.
We zien deze ontwikkelingen als een gezamenlijke opgave voor zowel onze partners als onszelf.

U heeft als gemeenschappelijke regeling een eigen begrotingsverantwoordelijkheid en legt verantwoording af aan het algemeen bestuur. We vragen u om de mogelijkheden te onderzoeken voor een financieel scenario voor de jaren 2026-2029 dat kan bijdragen aan een beperking van kostenstijgingen dan wel mogelijke kostenbesparingen voor deelnemende gemeenten.

We roepen u ook op om pro-actief te agenderen hoe we als partners komen tot een koers die recht doet aan de lastige financiële periode die ons te wachten staat.

Verder constateren we in de gemeenten van de GGD NOG regio, de volgende punten:

1.We delen de zorgen rondom de bezuinigingen van Pandemische Paraatheid;

2.We nemen kennis van de verschillende bezuinigingen die de GGD treffen zowel landelijk alsook gemeentelijk en kunnen instemmen met de verschillende scenario's die worden ingezet;

3.We zien dat GGD Robuust verloopt conform planning en we zien met interesse de uitkomst van de evaluatie tegemoet;

4.We waarderen dat er beleidsindicatoren zijn opgenomen en we kijken uit naar de uitkomsten van het ingezette proces mbt indicatoren die wij graag terugzien in de volgende programmabegroting.

Namens burgemeester en wethouders van Bronckhorst,

M. Rommers
Gemeentesecretaris

P.J.M. van Domburg
Burgemeester

[redacted]

Meer informatie?
Voor meer informatie kunt u contact met ons opnemen via e-mail: info@bronckhorst.nl of tel. (0575) 75 02 50.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
cluster Zorgen en leren

Gemeente Brummen

GGD Noord- en Oost-Gelderland
Rijksstraatweg 65
7231 AC Warnsveld

02 JUL 2025

Brummen : 26 juni 2025 Verzonden d.d.: 30 juni 2025
Ons kenmerk : Z113131/D457703
Uw kenmerk :
Onderwerp : Zienswijze concept programmabegroting GGD NOG 2026

Geacht bestuur,

U heeft uw concept programmabegroting met ons gedeeld om hierop een zienswijze in te dienen. Hierbij gaf u aan dat de raad tot 8 juli 2025 de tijd heeft om een zienswijze in te dienen. Onze raad heeft tijdens de raadsvergadering van 26 juni 2025 de programmabegroting besproken. Middels deze brief stellen wij u op de hoogte van het raadsbesluit.

Beleidsmatige ontwikkelingen en bezuinigingen
De huidige maatschappelijke ontwikkelingen gaan gepaard met reële dreigingen die de gezondheid en veiligheid van onze inwoners kunnen raken. Tevens spelen landelijke bezuinigingen een belangrijke rol, waaronder de bezuiniging op de pandemische paraatheid, waardoor de impact op de GGD NOG aanzienlijk is. In de programmabegroting wordt een toekomstperspectief geschetst op korte, middellange en lange termijn. Op korte termijn is er aandacht voor het verzoek vanuit de gemeenten – voortvloeiend uit het Ravijnjaar – waarbij de GGD NOG wordt verzocht de mogelijkheden tot bezuiniging inzichtelijk te maken. Momenteel worden de bezuinigingsrichtingen in kaart gebracht en de raad stelt de uitnodiging om hen nadere toelichting te geven zeer op prijs. Dit heeft plaatsgevonden in het forum van 8 mei 2025.

Beleidsindicatoren
Uit de zienswijzen op de programmabegroting 2025 is duidelijk gebleken dat gemeenten behoefte hebben aan indicatoren. Deze indicatoren zijn van essentieel belang om de gezondheid van de inwoners te monitoren en beleidsinterventies grondig te evalueren. In de programmabegroting is daarom het plan opgenomen om kerngetallen en outcome-indicatoren te ontwikkelen in samenwerking met de gemeenten, waarmee de activiteiten en impact van de GGD NOG inzichtelijk worden gemaakt. De raad staat positief tegenover de reeds genomen eerste stappen en onderschrijft het belang van het verder uitwerken van deze indicatoren.

Raadsadviescommissie
Het is goed om te zien dat de wens van een raadsadviescommissie breed gedragen wordt. Hoewel een officiële raadsadviescommissie niet mogelijk is, wordt de inzet - in navolging van de VNOG – om te bezien welke mogelijkheden er zijn voor een informele adviescommissie wordt zeer gewaardeerd.

Tot slot
De raad heeft met grote aandacht kennisgenomen van de programmabegroting 2026. Hierin blijkt dat de GGD NOG de geformuleerde aandachtspunten van de uitgangspuntennota serieus heeft meegenomen. Gezien de vele uitdagingen waar de GGD NOG voor staat, waarderen wij de inzet van de gehele

Engelenburgerlaan 31 6971 BV Brummen
Postbus 5 6970 AA Brummen
Telefoon (0575) 56 82 33 Fax (0575) 56 82 88 E-mail: gemeente@brummen.nl

organisatie. We onderschrijven het belang van een sterke en robuuste GGD NOG en wensen u succes met alle werkzaamheden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de zienswijze van onze gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,
Namens de gemeenteraad van Brummen

M.E.A. Knook
Griffier

G.J.M. van Rumund
wnd. Burgemeester

[gD] gemeente Doetinchem

GGD Noord- en Oost-Gelderland
T.a.v. de voorzitter van het Dagelijks Bestuur mevrouw Baardman

Postbus 3

7200 AA ZUTPHEN

verzenddatum:	13 augustus 2025	onderwerp:	Zienswijze gemeente Doetinchem op conceptprogrammabegroting 2026
ons kenmerk:	1785554 / 1946568	uw kenmerk:	JBlmdv/2s-dir 011
inlichtingen bij:	[redacted]	uw brief van:	11 april 2025
telefoonnummer:		bijlage:	Concept-Programmabegroting 2026 GGD Noord- en Oost-Gelderland

Beste leden van het Dagelijks Bestuur,

Op 11 april 2025 ontving de gemeenteraad van u de conceptprogrammabegroting 2026 van de GGD Noord- en Oost Gelderland (NOG). De gemeenteraad heeft de begroting in zijn vergadering op 26 juni 2025 behandeld waarbij de raad heeft besloten een zienswijze in te dienen op de conceptprogrammabegroting 2026. Met deze brief maken wij de zienswijze van de gemeenteraad kenbaar aan uw dagelijks bestuur.

Waardering voor ingezette koers om bezuinigingen door te voeren middels een begrotingswijziging einde van dit jaar, ondanks de grote (financiële) tegenvallers
Gemeenten hebben in eerdere zienswijzen de GGD NOG gevraagd rekening te houden met de financiële ontwikkelingen binnen gemeenten de komende jaren en inzichtelijk te maken welke mogelijkheden tot bezuiniging er zijn voor de GGD NOG. De GGD NOG geeft hier gehoor aan door dit jaar verschillende bezuinigingsscenario's uit te werken, waarvoor wij in onze zienswijze onze waardering willen uitspreken. De planning is om het AB hier in november 2025 een besluit over te laten nemen. De uitkomst van dit besluit leidt mogelijk tot een eerste begrotingswijziging 2026. We vragen de GGD NOG om gemeenten goed te betrekken bij het uitwerken van deze scenario's zodat we tot gezamenlijk gedragen keuzes komen. Tevens verwachten we dat deze begrotingswijziging, waarbij sprake zal zijn van bezuinigingen of een wijziging in inwonerbijdrage, voor zienswijze wordt voorgelegd aan de gemeenteraden.

Uitdagingen rondom bezuinigingen voor de GGD vanuit het Rijk
Ondanks dat wij als gemeenten de GGD NOG hebben gevraagd mee te denken over bezuinigingsmogelijkheden, hebben wij ook oog voor de bezuinigingen die het Rijk de GGD'en oplegt op (onder andere) seksuele gezondheid en Pandemische Paraatheid. Dit tezamen met dat de medische arrestantenzorg is gegund aan een particulier bedrijf en niet aan de GGD maakt dat wij ons zorgen maken over de kwaliteit van zorg aan onze inwoners. Goede zorg voor onze inwoners staat voor ons voorop.

Mede daarom willen wij als gemeenten goed betrokken zijn bij het uitwerken van en het gesprek over mogelijke bezuinigingsscenario's en roepen wij op om gezamenlijk en met andere GGD'en en/of de VNG, de noodklok te luiden.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Doetinchem,

[redacted]

locosecretaris
W. Lubbers

[redacted]

locoburgemeester
H.G. Bulten

Gemeente Elburg

Aan het Dagelijks Bestuur van
GGD Noord- en Oost-Gelderland
Postbus 3
7200 AA Zutphen

Ontvangen op:	11 april 2025	Uw kenmerk:	JB/mdv/25 dir – 011
Inlichtingen:		Zaaknummer:	4450925
Telefoonnummer:	0525-688688	Datum	7 juli 2025
Onderwerp	Zienswijze programmabegroting 2026 GGD NOG	Bijlagen:	-
		Pagina:	1 van 2

Geacht Dagelijks Bestuur,

Op 11 april jl. ontvingen wij van u de concept programmabegroting 2026 van GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG). U gaf aan dat de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om voor 8 juli 2025 een zienswijze in te dienen. De raad van Elburg heeft op 7 juli 2025 besloten de volgende zienswijze in te dienen.

Ontwikkelingen en uitdagingen
In de concept programmabegroting 2026 blijkt opnieuw dat er de komende jaren veel op de GGD NOG afkomt en dat er ook in financieel opzicht veel onduidelijkheid is. De raad van Elburg waardeert uw openheid hierover. De ontwikkelingen en uitdagingen brengen grote onzekerheden met zich mee en zullen/kunnen zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen hebben.

De raad van Elburg:
- deelt de zorgen rondom de bezuinigingen op o.a. de pandemische paraatheid en infectieziektebestrijding.
- deelt de zorgen rondom bedreigingen voor aantasting en uitval van publieke voorzieningen, zoals telecommunicatie, energie en water en spreekt waardering uit voor de samenwerking die u hiervoor opzoekt met de VNOG.
- spreekt ook steun uit voor een verdergaande samenwerking tussen de GGD NOG en de VNOG. De raad ziet hierin niet alleen inhoudelijke meerwaarde, maar ook kansen voor (financiële) efficiëntiewinst. De raad moedigt het bestuur van de GGD aan om deze samenwerking met de VNOG verder te verkennen en de potentiële voordelen inzichtelijk te maken voor de deelnemende gemeenten.
- waardeert het dat u inmiddels aan de slag bent gegaan met de uitwerking van het project kengetallen en indicatoren. U doet dit in samenwerking met vertegenwoordigers van gemeenten uit de drie subregio's, waaronder de Noord-Veluwe.
- waardeert het dat u – ondanks de vele onzekerheden – onderzoek doet naar bezuinigingsopties richting 2026 en ziet de resultaten van dit onderzoek tegemoet.
- neemt kennis van de wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en verzoekt u de gemeenten actief te betrekken in het onderzoek naar uitvoeringsopties en financiële gevolgen bij de nieuwe opzet van het RVP.

- waardeert het dat u aandacht heeft voor de mogelijkheden van samenwerking met andere GGD-regio's en roept u op daar ook in de toekomst aandacht voor te blijven houden.
- waardeert het dat u het belang onderschrijft van het tijdig informeren van de raden als zich situaties voordoen die leiden tot meerkosten voor gemeenten.
- neemt kennis van het onderzoek naar toekomstbestendige jeugdgezondheidzorg en ziet de resultaten van dit onderzoek hiervan tegemoet.
- neemt kennis van uw reactie op onze zienswijze op de evaluatie van de bestuursagenda en ziet de resultaten van de evaluatie tegemoet.
- ziet uit naar de uitkomsten van de evaluatie van GGD Robuust. In de zienswijze op de uitgangspuntennota heeft de raad al het belang van de evaluatie en het betrekken van de gemeenten hierin onderschreven. De raad ziet graag in de eindevaluatie terug of de inzet voor GGD Robuust al dan niet heeft geleid tot de gewenste veranderingen op de genoemde acht punten.
- waardeert het dat u de mogelijkheden onderzoekt om – ondanks het verzoek van de raad van de gemeente Berkelland om geen raadsadviescommissie in te stellen - een informele adviescommissie in het leven te roepen.

Tot slot
Met deze zienswijze willen we nogmaals benadrukken dat we oog hebben voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat en dat we waardering hebben voor de ingezette processen naar aanleiding van eerder ingediende zienswijze(n). We volgen deze processen met interesse en we zien de resultaten graag tegemoet. Daarbij vragen wij u de gemeenteraden blijvend actief te informeren bij relevante ontwikkelingen of uitkomsten.

Wij zien uw reactie op onze zienswijze tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders,

De burgemeester, de secretaris,

[redacted]

Ir. J.N. Rozendaal Mw. mr. A.H. van der Maat-Bosma

08 JUL 2025

Gemeente Epe

Aan het Dagelijks Bestuur van
de GGD NOG
t.a.v. mevrouw J.J. Baardman
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Zaaknummer : 1270898
Behandeld door : [redacted]
Telefoonnummer : 14 0578
Onderwerp : Zienswijze concept-Programmabegroting 2026 GGD NOG

Epe, 26 juni 2025

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

Op 11 april 2025 ontvingen wij de concept-Programmabegroting 2026 en de jaarstukken 2024 van de GGD NOG. Hierbij delen wij u mede dat de concept-Programmabegroting 2026 in de raadsvergadering van 26 juni 2025 aan de orde is geweest. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan de gemeenteraad elk jaar zijn zienswijze indienen over de begroting. Met deze brief brengen wij u op de hoogte van onze zienswijze. Wij verzoeken het bestuur van de GGD NOG deze zienswijze te betrekken bij het vaststellen van de stukken en horen graag op welke wijze deze zienswijze in de besluitvorming is meegenomen.

Waardering voor GGD NOG
Allereerst willen wij GGD NOG bedanken voor de reactie op onze zienswijze op de Uitgangspuntennota. In de reactie lezen wij dat de GGD NOG bezuiningingsscenario's uitwerkt en dat er een project start om te komen tot (meer inzicht in) indicatoren. Daarbij willen wij nogmaals verzoeken om een nulmeting en concrete doelstellingen bij deze indicatoren op te nemen. Verder willen wij hierbij onze waardering uitspreken voor het werk dat de GGD NOG verricht in het belang van de publieke gezondheid en jeugdgezondheidszorg binnen onze regio. De gemeenteraad vertrouwt er op dat de kwaliteit van deze werkzaamheden ook in 2026 op het huidige niveau behouden blijft.

Gezamenlijk keuzes maken die zo min mogelijk invloed hebben op de dienstverlening aan onze inwoners en de robuustheid van GGD NOG
De gemeenteraad van Epe onderkent dat de GGD momenteel veel ontwikkelingen en uitdagingen kent. De landelijke bezuinigingen op onder andere pandemische paraatheid zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarnaast leeft er bij gemeenten, mede in het licht van het aankomende 'ravijnjaar' 2026, de wens om samen met de GGD NOG te komen tot voorstellen voor ombuigingen. Wij zouden graag willen zien dat eventuele bezuinigingen zo min mogelijk invloed hebben op de dienstverlening aan onze inwoners en de robuustheid van de GGD NOG. Overigens realiseren wij ons dat dit proces ingrijpende keuzes met zich mee kan brengen. De raad heeft dan ook begrip voor de complexiteit waarin GGD NOG moet opereren en onderstreept het belang van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze opgave. Wij kijken met belangstelling uit naar de uitkomsten van het bezuinigingsproces en zouden graag betrokken willen worden bij de keuzes die gemaakt worden.

Tot slot
Wij wensen u veel wijsheid en succes toe bij het uitvoeren van uw belangrijke taken voor de gezondheid van onze inwoners. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de zienswijze van onze gemeenteraad en kijken uit naar uw reactie.

Hoogachtend,
De gemeenteraad van Epe,

de voorzitter,

[redacted]

dhr. dr. T.C.M. Horn

de griffier,

mw. J.T.J.J. van Zwam

GGD Noord- en Oost-Gelderland vestiging Apeldoorn
T.a.v. het dagelijks bestuur
Rijksstraatweg 65
7231 AC WARNSVELD

Raadhuisplein 2
Postbus 500
3850 AM Ermelo
t 0341 56 73 21
f 085 110 8515
e gemeente@ermelo.nl
i www.ermelo.nl
NL92 BNGH 0285 0024 49

datum
onderwerp Zienswijze op concept-programmabegroting 2026
onze ref. 02330000278723
zaaknr. 02330000075867
behandeld door [redacted]
telefoon direct [redacted]

Geacht bestuur,

Met deze zienswijze willen wij graag een positief geluid afgeven op de stappen die uw bestuur heeft ingezet ter uitwerking van het voorgenomen beleid. Diverse processen zijn in gang gezet om dit waar mogelijk tot een goed einde te brengen.

Gewaardeerd wordt, dat uw organisatie de bestuursagenda in 2025 evalueert en inzet pleegt op het beter ontsluiten van beschikbare kerngetallen en het ontwikkelen van outcome-indicatoren voor nadere sturing op beleidskeuzes.

In onze vorige zienswijze hebben wij onze waardering geuit op uw toezegging om een bijdrage te leveren aan het ravijnjaar. Wij vullen hierop aan, dat wij oog hebben voor het feit, dat de optelsom van diverse landelijke en regionale ontwikkelingen de nodige gevolgen hebben voor uw organisatie.

Door een constructie van tijdelijke akkoorden met kortdurende specifieke financieringsafspraken, wijzigingen op recente gemaakte landelijke afspraken met aangekondigde bezuinigingen is sprake van een ingewikkelde dynamiek. De komende maanden worden tussen rijk en gemeenten samenwerkingsafspraken gemaakt op thema's als zorg met een meerjarige financiële aanpak en een gezamenlijke agenda als doel. De VNG en GGD GHOR Nederland zetten zich daarbij samen in voor voldoende en structurele middelen voor de uitvoering van de publieke gezondheid. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten onderhoud in dit proces nauw contact met haar achterban. Deze ontwikkelingen worden door ons op de voet gevolgd.

Het college van burgemeester en wethouders van Ermelo,

M. Jacobs,
secretaris,

P.J.T. van Daalen,
burgemeester,

[redacted]

bijlage(n) -

GGD Noord- en Oost-Gelderland vestiging Apeldoorn
Rijksstraatweg 65
7231 AC WARNSVELD

datum: 10 juli 2025
ons kenmerk: 02430000214823 / 02430000744851
uw brief van: 11 april 2025
uw kenmerk: JBlmdv/2s-dir 011.
onderwerp: Zienswijze op de Concept-Programmabegroting 2026 GGD NOG

Geacht bestuur,

Op 11 april 2025 ontvingen wij de Concept-Programmabegroting 2026 van GGD Noord- en Oost-Gelderland. U gaf aan dat de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om voor 8 juli 2025 een zienswijze in te dienen. Een besluit in een eerdere raadsvergadering was niet haalbaar voor de gemeente Harderwijk. Na overleg is akkoord gegeven voor een aantal dagen uitstel. De gemeenteraad heeft op 10 juli 2025 besloten de volgende zienswijze in te dienen.

Met deze zienswijze willen wij graag een positief geluid afgeven op de stappen die u heeft ingezet bij de uitwerking van het voorgenomen beleid. Wij hebben waardering voor de ingezette processen naar aanleiding van eerdere zienswijzen. Ook willen wij benadrukken dat wij oog hebben voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat. Wij zijn ons ervan bewust dat die grote onzekerheden met zich meebrengen en zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen hebben.

Pandemische paraatheid
Wij delen de zorgen rondom de landelijke bezuinigingen op o.a. de Pandemische Paraatheid en infectieziektebestrijding en trekken graag samen op om hier aandacht voor te vragen.

Bezuinigingsscenario's
Wij hebben kennis genomen van de verschillende bezuinigingen die GGD NOG treffen, zowel landelijk als gemeentelijk. Wij waarderen het dat er verschillende bezuinigingsscenario's zijn uitgewerkt en dat deze worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Externe subsidies
Goed om te lezen dat er aandacht is voor het aantrekken van externe subsidies. Wij worden graag op de hoogte gehouden van de mogelijkheden die zich voordoen.

organisatie eenheid: Team Samenleving
behandeld door:
telefoonnummer:
bijlage(n):

Havendam 56
Correspondentieadres:
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 411 911
E info@harderwijk.nl
W harderwijk.nl
B NL44 BNGH 0285 0033 13

P&C cyclus en indicatoren
Wij waarderen dat de planning- en control cyclus wordt doorontwikkeld en dat er beleidsindicatoren zijn opgenomen in de Concept-Programmabegroting die aansluiten bij de bestuursagenda 2023-2027. Wij kijken uit naar de uitkomsten van het ingezette proces met betrekking tot de indicatoren en de resultaten daarvan in de volgende programmabegroting.

Taken IZA/GALA
Wij stellen het op prijs dat de taken met betrekking tot IZA/GALA in beeld zijn gebracht en daarbij een onderscheid is gemaakt in taken die gedaan worden vanuit de inwonersbijdrage en de plustaken, die extra ingekocht kunnen worden.

Raadsadviescommissie
Wij waarderen dat de mogelijkheden worden onderzocht om een informele raadsadviescommissie in het leven te roepen en blijven graag op de hoogte van de ontwikkelingen.

Wij volgen de ingezette koers en alle ontwikkelingen met interesse en zien de resultaten ervan graag tegemoet. Daarbij verzoeken wij u om het AB en de gemeenteraden blijvend actief te informeren.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk

De secretaris,	De burgemeester,
F.H.W. de Jong	J. Joon

gemeente harderwijk

Reg.nummer.: 02430000214823 / 02430000745499

De raad van de gemeente Harderwijk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 mei 2025,
nummer 02430000214823 / 02430000742590;

besluit:

1. De vastgestelde jaarstukken 2024 van de GGD NOG voor kennisgeving aan te nemen;
2. In te stemmen met de door het college voorgestelde zienswijze op de Concept-Programmabegroting 2026 van de GGD NOG.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente
Harderwijk in zijn openbare vergadering van
10 juli 2025, onder nummer .

[redacted]

de heer J. Joon
voorzitter

[redacted]

de heer H.R. Lanning
raadsgriffier

[redacted]

GGD Noord- en Oost-Gelderland
Rijksstraatweg 65
7231 AC Warnsveld

datum	:	09-07-2025
uw kenmerk	:	281393
ons nummer	:	
Inlichtingen bij	:	[redacted]
telefoonnr.	:	[redacted]

onderwerp: Concept programmabegroting 2026

Geachte Bestuur,

Op 11 april ontvingen wij van u de financiële documenten verzonden aan de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland. De gemeenteraad heeft met belangstelling kennisgenomen van de Concept-Programmabegroting 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland en in haar vergadering van 9 juli besloten een zienswijze in te dienen. In deze brief leest u de zienwijze van de gemeenteraad van Hattem op de Concept-Programmabegroting GGD Noord- en Oost-Gelderland.

Wij willen hierbij onze waardering uitspreken voor het werk dat de GGD verricht in het belang van de publieke gezondheid binnen onze regio. De gemeenteraad vertrouwt erop dat de kwaliteit van deze werkzaamheden ook in 2026 op het huidige niveau behouden blijft. Tegelijkertijd onderkennen wij dat de GGD momenteel in een uitdagende situatie verkeert. De landelijke bezuinigingen op onder andere pandemische paraatheid zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarnaast leeft er bij gemeenten, mede in het licht van het aankomende ‘ravijnjaar’ 2026, de wens om samen met de GGD te komen tot voorstellen voor bezuinigingen. De raad heeft begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en onderstreept het belang van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze opgave.

Wij kijken dan ook met belangstelling uit naar de uitkomsten van het bezuinigingsproces dat, zoals in de begroting is beschreven, parallel aan de reguliere werkzaamheden wordt opgestart. Gezien de financiële uitdagingen waar veel gemeenten voor staan, vinden wij het van belang dat de GGD actief meedenkt in het vinden van realistische en werkbare bezuinigingen. Daarbij hechten wij waarde aan een transparant proces, waarin duidelijke scenario’s worden geschetst en de effecten op de dienstverlening inzichtelijk worden gemaakt.

Tot slot wenst de gemeenteraad van Hattem u veel wijsheid en succes toe bij het uitvoeren van uw belangrijke taken voor de gezondheid van onze inwoners.

Hoogachtend,
Namens de raad van de gemeente Hattem,

bezoekadres	Markt 1, Hattem
postadres	Postbus 93
	8050 AB Hattem
telefoon	(038) 443 16 16
fax	(038) 444 68 39
email	gemeente@hattem.nl
internet	www.hattem.nl

De griffier, de voorzitter,

drs. J.J. Goudriaan drs. M. Sanderse

08 JUL 2025

Gemeente Heerde

Postbus 175
8180 AD Heerde
Tel. 0578 - 69 94 94
E-mail gemeente@heerde.nl
www.heerde.nl

Aan het Dagelijks Bestuur van de GGD NOG
t.a.v. mevr. Drs. J.J. Baardman
Postbus 3
7200 AA Zutphen

Contactpersoon
[redacted]

uw kenmerk
JB/mdv/24-dir 007/08

Bijlagen
-

Datum verzonden
02 JUL 2025

Ons kenmerk
656608

Onderwerp
Zienswijze programmabegroting GGD NOG 2025

Geachte leden van het Bestuur,

Op 11 april 2025 ontvingen wij de concept-Programmabegroting 2026 en de jaarstukken 2024 van de GGD NOG. Hierbij delen wij u mede dat de concept-Programmabegroting 2026 in de raadsvergadering van 30 juni 2025 aan de orde is geweest. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kan de gemeenteraad elk jaar zijn zienswijze indienen over de begroting. Met deze brief brengen wij u op de hoogte van onze zienswijze. Wij verzoeken het bestuur van de GGD NOG deze zienswijze te betrekken bij het vaststellen van de stukken en horen graag op welke wijze deze zienswijze in de besluitvorming is meegenomen.

Waardering
Wij willen hierbij onze waardering uitspreken voor het werk dat de GGD verricht in het belang van de publieke gezondheid en de jeugdgezondheidszorg binnen onze regio. De gemeenteraad vertrouwt erop dat de kwaliteit van deze werkzaamheden ook in 2026 op het huidige niveau behouden blijft.

Onderkenning van uitdagingen en ontwikkelingen
De gemeenteraad van Heerde onderkent dat de GGD momenteel veel ontwikkelingen en uitdagingen kent. De landelijke bezuinigingen op onder andere pandemische paraatheid zetten druk op de uitvoeringskracht van de organisatie. Daarnaast leeft er bij gemeenten, mede in het licht van het aankomende 'ravijnjaar' 2026, de wens om samen met de GGD te komen tot voorstellen voor ombuigingen. De raad heeft begrip voor de complexiteit waarin de GGD moet opereren en onderstreept het belang van gezamenlijke verantwoordelijkheid in deze opgave.

Ombuigingen niet ten koste van de robuustheid en dienstverlening aan onze inwoners
We benadrukken we dat er gezamenlijk keuzes gemaakt moeten worden in het kader van de ombuigingsopdracht vanuit gemeenten. We willen meegeven dat deze zo min mogelijk invloed moeten hebben op de robuustheid van de GGD NOG en niet ten koste mag komen van de dienstverlening aan onze inwoners.

De gemeenteraad van Heerde heeft kennisgenomen van de zienswijzen van andere gemeenteraden op de uitgangspuntennota 2026 en de reacties op het instellen van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie in het bijzonder. Wij betreuren het dat de gemeenteraad van Berkelland zich heeft uitgesproken tegen het instellen van een raadsadviescommissie. Tegelijkertijd zijn wij blij met de bereidheid van de GGD om – in het verlengde van de VNOG – te bezien welke mogelijkheden er zijn voor het instellen van een (informele) raadsadviescommissie.

Wij begrijpen dat het al dan niet instellen van een raadsadviescommissie geen expliciet onderdeel van uw begroting is, maar we willen wel van de mogelijkheid gebruik maken om te benadrukken dat wij voorstander zijn van het instellen van een dergelijke commissie. Een raadsadviescommissie is een goede schakel tussen de gemeenteraden en het bestuur en draagt bij aan zorgvuldige en efficiënte besluitvorming. Temeer daar de GGD een robuuste organisatie is die volop in beweging is, met de nodige uitdagingen voor de toekomst.

Ten slotte
De gemeenteraad van Heerde wenst u veel wijsheid en succes toe bij het uitvoeren van uw belangrijke taken voor de gezondheid van onze inwoners. Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u vragen heeft naar aanleiding van deze brief, kunt u contact opnemen met [redacted], Beleidsadviseur Sociaal Maatschappelijke Verbinding, [redacted] of [redacted].

Met vriendelijke groet,
de gemeenteraad van Heerde,

griffier
R. Hafkamp

burgemeester
Mr. O.G. Prinsen

[redacted]

Gemeente Lochem

GGD Noord- en Oost-Gelderland
mw. J Baardman
Rijksstraatweg 65
7231 AC WARNSVELD

ggd@ggdnog.nl

uw kenmerk:		datum verzending:	11 juni 2025
ons kenmerk:	2185587		
documentnummer:	2189711	behandeld door:	[redacted]
onderwerp:	Zienswijze concept Programmabegroting 2026 GGD NOG	telefoonnummer:	[redacted]

Geachte mevrouw Baardman,

Op 11 april 2025 heeft het gemeentebestuur van Lochem uw Concept Programmabegroting 2026 GGD NOG ontvangen. In uw begeleidende brief biedt u onze gemeenteraad de mogelijkheid om een zienswijze kenbaar te maken op deze Concept Programmabegroting 2026.

In deze brief maken wij aan u, namens de gemeenteraad van Lochem, onze zienswijze kenbaar. Wij vragen u om deze zienswijze te betrekken bij het wijzigen en vaststellen Programmabegroting 2026 van de GGD NOG.

Zienswijze
De gemeenteraad van Lochem heeft de Concept Programmabegroting 2026 GGD NOG in zijn vergadering van 10 juni 2025 besproken. Ze heeft ingestemd met ons voorstel om bij u een zienswijze kenbaar te maken.

De gemeente van Lochem heeft in maart 2025 een zienswijze bij u kenbaar gemaakte met het verzoek om mogelijkheden in kaart te brengen voor begrotingsombuigingen. Daarbij verzochten wij u deze voor 15 augustus met ons te delen. Deze deadline hadden wij aangegeven in verband met ons besluitvormingsproces over de Lochemse begroting 2026. Daarom zijn wij content met het feit dat de GGD NOG in maart 2025 is gestart met het onderzoek naar mogelijkheden voor deze ombuigingen. We kijken uit naar de uitkomsten daarvan.

In uw Concept Programmabegroting 2026 schets u een aantal ontwikkelingen die omvangrijke gevolgen kunnen hebben voor de toekomstige positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van GGD NOG. Wij hebben er begrip voor dat het tijd kost om de mogelijke begrotingsombuigingen én de gevolgen van alle (recente) ontwikkelingen goed in kaart te brengen. Om zo tot een gewogen afweging te komen tot mogelijkheden die invulling geven aan het verzoek tot ombuigingen én het behoud van een volwaardig en kwalitatief goede GGD.

De gevolgen van de mogelijke ombuigingen en ontwikkelingen zijn nog onderwerp van onderzoek. Wij verzoeken u om de gemeenteraad tijdig en volledig op de hoogte te houden van de voortgang van de onderzoeken. Ook verzoeken wij u om de gemeenteraad tijdig mee te nemen in de besluitvorming rond de ombuigingen en geschetste ontwikkelingen.

Vragen?
Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met [redacted]. U kunt [redacted] bereiken via ons centrale telefoonnummer (0573) 28 92 22. Een e-mail sturen kan natuurlijk ook naar [redacted]

Wij verzoeken u bij eventuele schriftelijke correspondentie ons kenmerk en zaaknummer te vermelden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

[redacted]

Dorique Kerkdijk
secretaris

Frans Backhuijs
burgemeester

Gemeentehuis | Bergveldsingel 10
8442 BK Diaam
t (0316) 291 291
i www.montferland.info
e gemeente@montferland.info

GGD Noord- en Oost Gelderland
t.a.v. Dagelijks Bestuur
Postbus 3
7200 AA Zutphen

Behandeld door:	[redacted]	Telefoonnummer:	[redacted]
Ons kenmerk:	25uit02011	Behorend bij:	25ink02728
Uw kenmerk:	JBlmdv/2s-dir 011	Datum:	30 april 2025
Bijlage(n):		Uw brief van:	

Onderwerp: Zienswijze op de concept Programmabegroting 2026 GGD Noord- en Oost-Gelderland

Geacht Bestuur,

In uw brief van 11 april 2025 heeft u onze gemeenteraad de mogelijkheid geboden om voor 8 juli 2025 een zienswijze in te dienen op de concept Programmabegroting 2026 van GGD Noord- en Oost-Gelderland. Hierbij informeren wij u over de zienswijze vanuit de gemeente Montferland.

Zienswijze

1. **Waardering uit te spreken over de ontwikkeling van beleidsindicatoren**
   Bij de zienswijze op de uitgangspuntennota 2026 heeft de gemeente Montferland de behoefte hierover uitgesproken. De GGD NOG geeft aan een project te starten met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren. Verder heeft de GGD NOG de afgelopen jaren veel veerkracht en flexibiliteit getoond. Naast de hierboven genoemde ontwikkelingen speelt de GGD NOG, onder andere door GGD Robuust, beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026.

2. **Voorkeur uit te spreken voor het bezuinigingsscenario ter compensatie van het verschil in de indexatie van de GGD NOG (4.57%) en het Gemeentefonds (3.6%)**
   Zowel de GGD NOG als de gemeenten staan door landelijke bezuinigingen voor een financiële opgave in 2026. In het algemeen bestuur van de GGD is vanuit verschillende gemeenten het signaal afgegeven om met voorstellen te komen die bijdragen aan oplossingen voor de bezuinigingsopgave van de gemeenten in het ravijnjaar 2026, zodat het AB keuzes kan maken. De GGD NOG werkt op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's voor 2026 uit. Montferland spreekt de voorkeur uit voor het bezuinigingsscenario ter compensatie van het verschil in de indexatie van de GGD NOG (4.57%) en het Gemeentefonds (3.6%).

3. **Het verzoek om de producten- en dienstverlening die een relatie hebben met de mentale gezondheid van jeugd hier beter op aan te laten sluiten**
   Eén van de producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking heeft is bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 Voortgezet Onderwijs. Dit wordt in Montferland niet afgenomen. Daarnaast geeft de GGD NOG aan dat zij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide ontwikkelen. Ook de ontwikkeling van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over hun producten en diensten vraagt de aandacht. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaat de GGD NOG na of hun producten aansluiten bij de wensen en behoeften. Vanuit Montferland willen we dit graag volgen zodat vraag en aanbod nog beter op elkaar afgestemd wordt

Wij verzoeken u om onze zienswijze te betrekken bij de vaststelling van uw begroting 2026, gepland voor de vergadering van 10 september 2025 in uw Algemeen Bestuur.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Montferland

De secretaris,

10-07-2025

ValidSigned by Bregje Booltink
on 10-07-2025

B.F.M. Booltink

De burgemeester,

11-07-2025

ValidSigned by Anne-Marie Fellinger
on 11-07-2025

A.C.V. Fellinger

Markt 1
Postbus 79
8070 AB Nunspeet
Telefoon (0341) 25 99 11
Internet www.nunspeet.nl
E-mail gemeente@nunspeet.nl
IBAN NL05 BNGH 0285 0135 21

GGD Noord- en Oost-Gelderland
Rijksstraatweg 65
7231 AC WARNSVELD

Datum	Ons kenmerk	Collegebesluit	Behandeld door	Bijlage
30 juni 2025	1313580	29 april 2025	[redacted]	

Onderwerp: Zienswijze Concept-Programmabegroting 2026 gemeente Nunspeet

Geacht Bestuur,

Op 11 april 2025 ontvingen wij de Concept-Programmabegroting 2026 van GGD Noord- en Oost-Gelderland. U gaf aan dat de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om voor 8 juli 2025 een zienswijze in te dienen. De gemeenteraad heeft op 26 juni 2025 besloten de volgende zienswijze in te dienen.

Ontwikkelingen en uitdagingen
In de Concept-Programmabegroting zijn veel ontwikkelingen en uitdagingen opgenomen die grote onzekerheden met zich meebrengen en daarnaast zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen kunnen/zullen hebben:

- We delen de zorgen rondom de bezuinigingen op o.a. de Pandemische Paraatheid en infectieziektebestrijding;
- We delen de zorgen over reële digitale en andere dreigingen voor aantasting en uitval van publieke voorzieningen, zoals telecommunicatie, energie en water en spreken waardering uit voor de samenwerking die u hiervoor opzoekt met de VNOG;
- We nemen kennis van de verschillende bezuinigingen die de GGD treffen zowel landelijk alsook gemeentelijk en kunnen instemmen met de verschillende scenario's die worden ingezet;
- We nemen kennis van de wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) en verzoeken de gemeenten actief te betrekken in het onderzoek naar uitvoeringsopties en financiële gevolgen bij de nieuwe opzet van het RVP;
- We nemen kennis van de aanbesteding rondom medische arrestantenzorg, dat deze niet aan de 5 GGD'en is gegund en zien de resultaten van het onderzoek naar de gevolgen hiervan graag tegemoet;
- We nemen kennis van het onderzoek naar toekomstbestendige jeugdgezondheidzorg en volgen de uitkomsten van dit onderzoek met belangstelling;
- We zien de noodzaak van de uitvoering van het GGD Robuust programma en ondersteunen dit. We zien met interesse de uitkomst van de evaluatie tegemoet;
- We waarderen dat er beleidsindicatoren zijn opgenomen in de Concept-Programmabegroting en we kijken uit naar de uitkomsten van het ingezette proces m.b.t. indicatoren en de resultaten daarvan in de volgende programmabegroting.
- We waarderen dat de mogelijkheden worden onderzocht om een informele adviescommissie in het leven te roepen.

Met deze zienswijze willen we benadrukken dat we oog hebben voor de vele ontwikkelingen en uitdagingen waar de GGD voor staat en dat we waardering hebben voor de ingezette processen naar aanleiding van eerdere zienswijze(n). We volgen deze processen met interesse en zien de resultaten graag tegemoet. Daarbij verzoeken we de GGD om het AB en de gemeenteraden blijvend actief te informeren bij relevante ontwikkelingen of uitkomsten.

Burgemeester en wethouders van Nunspeet,
de secretaris, de burgemeester,

[redacted]

mr. A. Heijkamp C.W.J. Blom

Gemeente Oldebroek

Raadhuisplein 1
8096 CP Oldebroek

www.oldebroek.nl
0525 63 82 00

GGD Noord- en Oost-Gelderland
Rijksstraatweg 65
7231 AC Warnsveld

25 JUL 2025

Uw brief/kenmerk	Zaaknummer	Inlichtingen	Bijlage(n)
JB/mdv/2s-dir OI2	294470	[redacted]	

Onderwerp
Geen zienswijze concept-programmabegroting 2026

Datum
17-7-2025

Geacht Bestuur,

Op 11 april 2025 ontvingen wij de Concept-Programmabegroting 2026 van GGD Noord- en Oost-Gelderland. U gaf aan dat de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om voor 8 juli 2025 een zienswijze in te dienen. De gemeenteraad heeft op 10 juli 2025 besloten geen zienswijze in te dienen.

In de concept-Programmabegroting zijn veel ontwikkelingen en uitdagingen opgenomen die grote onzekerheden met zich meebrengen en daarnaast zowel inhoudelijke, financiële als organisatorische gevolgen kunnen of zullen hebben. Wij zien daarmee de uitdaging waar de GGD voorstaat. Daarnaast delen wij jullie zorgen rondom de Pandemische Paraatheid en de Publieke voorzieningen.

Wij waarderen de stappen die zijn genomen n.a.v. de eerder ingediende zienswijze en vertrouwen erop dat de GGD-NOG de ingezette koers een goed en tijdig gevolg kan geven.

Daarnaast verwijzen wij naar onze eerder ingediende zienswijze met betrekking tot de noodzaak van het concretiseren van speerpunten voordat er geëvalueerd kan worden bij de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Oldebroek,

[redacted]

T.H. Haseloop-Amsing,
burgemeester

P.H. Lensselink,
Secretaris

[redacted]

24 JULI 2025

gemeente Oost Gelre

Raadsbesluit

Agendapunt : 12
Titel : GGD NOG conceptprogrammabegroting 2026

De raad van de gemeente Oost Gelre,

gezien het voorstel van het college van de gemeente Oost Gelre van 6 mei 2025,

gelet op de Wet publieke gezondheid, de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen,

overwegende dat:

- de GGD NOG haar wettelijke taken in 2026 moet uitvoeren en de gemeentelijke taken op het gebied van de Wet publieke gezondheid voor Oost Gelre uitvoert,

B E S L U I T :

1. Geen zienswijze in te dienen op het concept van de Programmabegroting 2026 GGD NOG (Noord- en Oost- Gelderland).

Vastgesteld in de openbare vergadering van 10 juni 2025.

De raad van de gemeente Oost Gelre,

raadsgriffier, voorzitter,

[redacted]

L. Schellevis A.H. Bronsvoort

gemeente Oude IJsselstreek

GGD Noord- en Oost-Gelderland
t.a.v. het Dagelijks Bestuur
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Bezoekadres:
Staringstraat 25, Gendringen
Postbus 42
7080 AA Gendringen
Telefoon: (0315) 292 292
E-mail: info@oude-ijsselstreek.nl
Internet: www.oude-ijsselstreek.nl

Uw kenmerk: JB/mdv/25-dir 011 **Verzenddatum:** maandag 7 juli 2025
Ons kenmerk: 1155614

Onderwerp: Zienswijze op concept Programmabegroting 2026

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

Op vrijdag 11 april 2025 stuurde u de concept Programmabegroting 2026 van GGD Noord en Oost-Gelderland (GGD NOG). U biedt ons daarbij de mogelijkheid om tot dinsdag 8 juli 2025 een zienswijze te geven op deze ontwerpbegroting.

Besluit raad van de gemeente Oude IJsselstreek
De raad van de gemeente Oude IJsselstreek heeft in de vergadering op maandag 30 juni 2025 besloten om een zienswijze in te dienen op de concept Programmabegroting 2026.

Zienswijze op de concept Programmabegroting 2026
De gemeenteraad van Oude IJsselstreek verzoekt het Dagelijks Bestuur (DB) van de GGD NOG bij de voorbereiding over de definitieve besluitvorming over de Programmabegroting 2026 de onderstaande aandachtspunten mee te nemen:

Waardering voor de in gang gezette ontwikkelingen
De GGD NOG staat voor veel ontwikkelingen en uitdagingen. Deze ontwikkelingen en uitdagingen hebben gevolgen voor de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van de GGD NOG. De afgelopen jaren heeft de GGD NOG – onder andere door COVID'19 - veel veerkracht en flexibiliteit getoond.

Ook zijn er de afgelopen jaren diverse goede ontwikkelingen in gang gezet. Onder andere door het programma GGD Robuust speelt de GGD NOG beter in op de vraag van gemeenten. Voorbeelden zijn de nieuwe Producten en Diensten Catalogus (PDC), het nieuwe Kompas Volksgezondheid, de ontwikkeling van indicatoren, het regionale maatwerk voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het uitwerken van de bezuinigingsscenario's in het kader van het financiële 'Ravijnjaar' 2026.

Voor deze goede ontwikkelingen en de getoonde veerkracht en flexibiliteit spreekt de raad van de gemeente Oude IJsselstreek zijn waardering uit.

Voorkeur voor bezuinigingsscenario om het verschil tussen de indexen te compenseren
Zowel de GGD NOG als de gemeenten staan door landelijke bezuinigingen voor een flinke financiële opgave in 2026. De GGD NOG werkt op dit moment verschillende bezuinigingsscenario's voor 2026 uit.

In de eerdere zienswijzen heeft de gemeenteraad van Oude IJsselstreek verzocht om de indexatie van de GGD NOG niet hoger te laten zijn dan de indexatie van het Gemeentefonds. De raad van de gemeente Oude IJsselstreek spreekt daarom de voorkeur voor het bezuinigingsscenario om het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en van de GGD NOG (4,57%) te compenseren.

Het verzoek om meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd door het beter te laten aansluiten van de product- en dienstverlening
In de zienswijze op de Uitgangspuntennota 2026 is door de raad van de gemeente Oude IJsselstreek – evenals door vijf andere raden – verzocht om meer focus aan te brengen op de mentale gezondheid van de jeugd.

In de reactie op deze zienswijze verwijst de GGD NOG naar de Producten- en Dienstencatalogus voor een overzicht van de producten en diensten voor de mentale gezondheid van de jeugd. Het gaat dan onder andere om de workshops Veerkracht, themagerichte trainingen en workshops vanuit de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes.

Sinds de beschikbaarheid (begin 2025) van het vernieuwde Kompas Volksgezondheid zijn de resultaten van het gebruik van de producten en diensten al veel inzichtelijker. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de workshops Veerkracht in de afgelopen jaren niet op het voortgezet onderwijs in Oude IJsselstreek gegeven zijn.

Vanuit het programma GGD Robuust is één van de speerpunten om beter aan te sluiten bij de vraag. De raad van de gemeente Oude IJsselstreek verzoekt de GGD NOG om (meer) focus aan te brengen in de dienstverlening op het gebied van de mentale gezondheid van de jeugd. Daarbij is het verzoek om pro-actiever het gesprek met scholen en andere maatschappelijke partners aan te gaan om het producten- en dienstenaanbod beter aan te laten sluiten op de vraag vanuit de samenleving.

De toegevoegde waarde van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota
In de zienswijze op de Uitgangspuntennota 2026 is de GGD NOG door de raad van Oude IJsselstreek – evenals door twee andere raden – verzocht om te verkennen of er draagvlak is bij gemeenten om in de toekomst (evenals bij de Uitgangspuntennota 2024) geen zienswijzeprocedure meer te doorlopen bij een Uitgangspuntennota.

De GGD NOG geeft in een reactie op deze zienswijze aan geen reden zien om deze mogelijkheid ter discussie te stellen. Het belangrijkste argument is dat deze mogelijkheid in 2024 in de 7e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling GGD NOG nog vrij recent is vastgesteld.

Bij de totstandkoming van deze wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in 2024 hebben zeven gemeenten zich uitgesproken voor een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota. Drie gemeenten (waaronder Oude IJsselstreek) gaven aan geen voorstander te zijn. Het merendeel van de gemeenten (twaalf) heeft zich echter niet uitgesproken.

Ook heeft de recente zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota 2026 niet tot wijzigingen geleid in de concept Programmabegroting. De GGD NOG schrijft daarover in een adviesmemo voor het AB: *'De tot nu toe ontvangen zienswijzen ondersteunen over het algemeen de inhoud van de Uitgangspuntennota en geven geen aanleiding tot wijzigingen, aangezien deze deels ook betrekking hebben op trajecten die door de GGD in gang zijn gezet'*.

Zoals reeds in eerdere zienswijzen naar voren gebracht past een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota niet bij de sturingsfilosofie van de gemeente Oude IJsselstreek om *'te werken vanuit de bedoeling'* en om *'echt te doen wat nodig is'*. De gemeenteraad van Oude

IJsselstreek verzoekt de GGD NOG om in de toekomst bij een toekomstige wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling het gesprek over de toegevoegde waarde van de zienswijzeprocedure weer te agenderen.

Het instellen van een (informele) raadsadviescommissie te onderschrijven
Vanuit de nieuwe Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) is er de mogelijkheid om een raadsadviescommissie in te stellen. De kaderstellende en controlerende rol van de raden neemt toe als raden aan de voorkant van de planning en control cyclus meer betrokken zijn via een raadsadviescommissie.

De GGD NOG heeft aangegeven actief mee te werken aan de totstandkoming van een raadsadviescommissie. Daarbij sluit de GGD NOG aan bij het bestaande initiatief van de VNOG. De raad van Oude IJsselstreek heeft in eerdere zienswijzeprocedures van zowel de GGD NOG als de VNOG aangegeven de instelling van een raadsadviescommissie te ondersteunen.

De Wgr stelt dat alle gemeenteraden in dienen te stemmen met het instellen van een raadsadviescommissie. Bij het voorstel voor het instellen van een raadsadviescommissie van de VNOG heeft de raad van de gemeente Berkelland het besluit genomen om de VNOG te verzoeken om geen raadsadviescommissie in te stellen. Het belangrijkste argument is dat niet iedereen in de raad dezelfde informatiepositie meer heeft. Ook bij een raadsadviescommissie blijft de informatiepositie van raadsleden echter gelijk. Alle raadsleden hebben op basis van de Wgr en de gemeenschappelijke regeling namelijk toegang tot alle informatie voor de uitoefening van hun taak.

Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaat de GGD NOG - in navolging van de VNOG – bekijken welke mogelijkheden er zijn om alsnog een informele raadsadviescommissie in te stellen. De gemeenteraad van Oude IJsselstreek onderschrijft het belang van het instellen van deze informele raadsadviescommissie.

De raad van de gemeente Oude IJsselstreek ziet het oordeel van het Dagelijks Bestuur over bovenstaande zienswijze graag tegemoet in voorbereiding op definitieve besluitvorming in het Algemeen Bestuur van woensdag 10 september 2025.

Vragen en/of meer informatie?
Voor vragen en meer informatie over deze brief, neemt u contact op met [redacted], beleidsadviseur preventie. Hij is per e-mail bereikbaar via [redacted] of op het telefoonnummer [redacted].

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oude IJsselstreek,

[redacted]

Ron Frerix
Gemeentesecretaris

Laura Werger
Burgemeester

Bijlage
Bijlage 1: Raadsbesluit Concept Programmabegroting 2026 en Jaarstukken 2024 GGD Noord- en Oost Gelderland

32. 20250623, AG
[redacted]

23 JUN 2025

gemeente
putten

Fontanusplein 1
3881 BZ Putten
T (0341) 359 611
E info@putten.nl
www.putten.nl

IBAN NL88 BNGH 0285 0069 83
BTW NL001831227B02
KvK 08216960

GGD Noord- en Oost-Gelderland
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Uw brief van / uw kenmerk	JB/mdv/25-dir 012	**Zaaknummer:**	2036696
Behandelend ambtenaar	[redacted]	**Documentnummer:**	2068924
Telefoonnummer	[redacted]		
Afdeling	SL / BA		
Onderwerp	Concept-Programmabegroting 2026 GGD NOG	**Verzonden:**	17 JUNI 2025

Beste meneer De Vries,

Putten, 12 juni 2025

De GGD Noord- en Oost-Gelderland stuurde ons op 11 april 2025 de concept-Programmabegroting 2026 GGD NOG toe. De GGD vraagt in de begeleidende brief om een eventuele zienswijze in te dienen voor 8 juli 2025. In deze brief leest u onze reactie.

De raad van de gemeente Putten stemt in met de concept-Programmabegroting 2026 GGD NOG en dient geen zienswijze in.

Met vriendelijke groet,

de gemeenteraad van de gemeente Putten,

[redacted]

E.G. van Drie-Timmer,
griffier

H. A. Lambooij,
voorzitter

GGD NOG
Het bestuur
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Datum
30 mei 2025

Bijlage

Inlichtingen
[redacted]

Uw kenmerk

Onderwerp
zienswijze op de Ontwerpbegroting 2026 GGD NOG

Zaaknummer
765931

Beste voorzitter en leden van het Algemeen Bestuur,

Door de financiële uitdagingen vanaf 2026 van de gemeente Voorst hebben wij ervoor gekozen om op uw ontwerpbegroting een zienswijze in te dienen. Wij zien gemeenschappelijke regelingen als verlengd lokaal bestuur. Daarom verwachten wij dat u meebeweegt met de financiële ruimte van de gemeente. In deze brief leest u wat wij van u vragen.

Wat vragen wij van u
Wij vragen u om rekening te houden met onze financiële uitdagingen en geen structurele verhogingen in de begroting op te nemen. Ook vragen wij u om kritisch naar uw begroting te kijken om de stijging van de gemeentelijke bijdrage verder te beperken en de financiële druk te verlichten.

Met vriendelijke groet,
de raad

Ita Joosten
griffier
Ondertekend door Ita Joosten
op 03-06-2025

Paula Jorritsma-Verkade
burgemeester
Ondertekend door Paula Jorritsma-Verkade
op 03-06-2025

gemeente voorst
[redacted]

raadsbesluit

2025, nr. VI-07

De raad van de gemeente Winterswijk;

overwegende dat:

de GGD Noord- en Oost Gelderland overeenkomstig de bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen de jaarstukken 2024 en de concept programmabegroting 2026 van de GGD Noord- en Oost Gelderland ter kennisneming aan de raad heeft aangeboden;

overeenkomstig de bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om een zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van de concept programmabegroting 2026;

gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 20 mei 2025, nr. 2362629;

besluit:

1. kennis te nemen van de jaarrekening 2024 GGD Noord- en Oost Gelderland (NOG);

2. de volgende zienswijzen in te brengen ten aanzien van de concept-programmabegroting 2026 GGD NOG:
   a. zorgen te onderschrijven ten aanzien van de bezuinigingen op Pandemische Paraatheid;
   b. waardering uit te spreken over de ontwikkeling van beleidsindicatoren;
   c. de GGD NOG op te dragen om actief de samenwerking te zoeken met aanbieders van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen om zo samen naar oplossingen te zoeken voor uitdagingen en het verbeteren van de huidige situatie;
   d. richting de GGD NOG de voorkeur uit te spreken voor het bezuinigingsscenario ter compensatie van het verschil in de indexatie van de GGD NOG (4.57%) en het Gemeentefonds (3.6%);
   e. de GGD NOG te verzoeken het aanbod van mentale gezondheid bij de jeugd meer aan te laten sluiten bij de behoeften.

Aldus besloten door de gemeenteraad van de gemeente Winterswijk in zijn openbare vergadering gehouden op 26 juni 2025,

de griffier, [redacted]

R.J.F. Jansen

de voorzitter, [redacted]

B.J.J. Bengevoord

[redacted]

GGD NOG
Dagelijks Bestuur, t.a.v. mevrouw drs. J.J. Baardman
Postbus 3
7200 AA ZUTPHEN

Inlichtingen bij:	[redacted]	*Telefoon:*	14 0575	*Bijlage(n):*	-
Team:	Welzijn	*Zaaknummer:*	1020555	*Uw bericht van:*	11 april 2025
Onderwerp:	Zienswijze over concept Programmabegroting 2026	*Datum:*	26 juni 2025	*Uw nummer:*	JB/mdv/25-dir 011

Geacht dagelijks bestuur, geachte mevrouw Baardman,

Op 23 juni 2025 heeft de gemeenteraad van Zutphen de Programmabegroting 2026 GGD NOG in zijn vergadering behandeld. Hierbij ontvangt u de zienswijze namens de gemeenteraad.

In grote lijnen kunnen wij ons vinden in de Programmabegroting 2026 van de GGD NOG. Naar aanleiding van de Programmabegroting hebben wij de volgende opmerkingen.

1. Wij spreken onze waardering uit voor de inzet die de GGD in 2025 toont om te komen tot indicatoren en tot bezuinigingsscenario's.

2. Wij willen terughoudendheid tonen ten aanzien van gemeentelijke bezuinigingen op de GGD, in het licht van de landelijke bezuinigingen op gezondheidspreventie en de pandemische paraatheid en de gevolgen daarvan voor de GGD.

3. In het geval er toch een meerderheid van gemeenten voor bezuinigingen zal stemmen, pleiten wij ervoor om niet te bezuinigen op preventieactiviteiten richting inwoners, maar eerder op interne bedrijfsvoering.

Tenslotte willen we u veel succes wensen bij de uitvoering van uw activiteiten gericht op het bevorderen, beschermen en bewaken van de gezondheid van onze inwoners.

Vragen
Als u nog vragen heeft over deze brief, neemt u dan contact op met [redacted]. Dit kan via telefoonnummer 14 0575 (zonder kengetal) of info@zutphen.nl. Wilt u als u een bericht stuurt het zaaknummer vermelden?

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Zutphen,
de burgemeester, [redacted] de secretaris, [redacted]

Programmabegroting 2026

GGD Noord- en Oost-Gelderland

Concept

Inhoudsopgave

ALGEMEEN DEEL....4
1. Voorwoord....4
2. Zienswijzen op de Uitgangspuntennota 2026....6
2.1. Zienswijzen en reactie dagelijks bestuur hierop....6
3. Tijdsplanning....10
4. Kerngegevens begroting 2026....11
BESLUIT....14
BELEIDSBEGROTING....15
5. Bestuurlijke en beleidsmatige kaders....15
5.1. Gemeentelijke organisatie voor publieke gezondheid....15
5.2. Indeling GGD-taken....15
5.3. Bestuurlijke kaders....16
5.4. Beleidsmatige ontwikkelingen....17
5.4.1. Bestuursagenda 2023-2027....17
5.4.2. GGD NOG Robuust....17
5.4.3. Uitdagingen voor gemeenten en GGD blijven....18
5.4.4. Perspectieven GGD....19
5.4.5. Inhoudelijke ontwikkelingen rond de GGD....19
6. Beleidsindicatoren....22
PROGRAMMAPLAN....30
7. Programma Jeugdgezondheid....32
7.1. Wat willen we bereiken?....32
7.2. Wat gaan we ervoor doen?....32
7.3. Wat mag het kosten?....33
8. Programma Algemene gezondheidszorg....34
8.1. Wat willen we bereiken?....34
8.2. Wat gaan we ervoor doen?....34
8.3. Wat mag het kosten?....35
9. Programma Kennis- en Expertise....36
9.1. Wat willen we bereiken?....36
9.2. Wat gaan we ervoor doen?....36
9.3. Wat mag het kosten?....37
10. Inwonerbijdrage en organisatieprojecten....38
10.1. Wat willen we bereiken?....38

10.2. Wat gaan we ervoor doen? 38
10.3. Wat mag het kosten? 38
11. Overhead 39
11.1. Wat willen we bereiken? 39
11.2. Wat gaan we ervoor doen? 39
11.3. Wat mag het kosten? 39
PARAGRAFEN 40
12. Paragrafen 40
12.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 40
12.2. Financiering 42
12.3. Openbaarheidsparagraaf 42
12.4. Bedrijfsvoering 43
FINANCIËLE BEGROTING 44
13. Financiële uitgangspunten 44
13.1. Uitgangspuntennota 2026 44
13.2. Indexering 44
13.3. Overzicht baten en lasten 2024-2029 en toelichting in € 1.000 per programma 47
13.4. Uitzetting van de financiële positie en toelichting 50
13.5. Meerjarenraming en toelichting 53
13.6. Staat van activa 55
14. BIJLAGEN 56
Bijlage A: Inwonerbijdragen 2026 per deelnemende gemeente 56
Bijlage B: Overzicht zienswijzen raden op de Uitgangspuntennota 2026 en reactie dagelijks bestuur GGD 58

ALGEMEEN DEEL

1. Voorwoord

Ontwikkelingen en uitdagingen
Voor u ligt de programmabegroting 2026. In dit voorwoord benoemen we een aantal relevante ontwikkelingen en uitdagingen die van invloed zijn op de positionering, het takenpakket en de bedrijfsvoering van GGD Noord- en Oost-Gelderland.

Sterke publieke dienstverlening in de regio
Vanuit het perspectief van publieke veiligheid en gezondheid werkt de GGD samen met de VNOG aan een visie op een sterke publieke dienstverlening in de regio. De verandering in risico's veiligheid en gezondheid maken dat voorbereiding op een grootschalige en langdurige crisisaanpak nodig is. Dit brengt een groter beroep op de weerbaarheid van inwoners met zich mee. Om de weerbaarheid van inwoners en de samenhang met het sociaal domein te versterken is nabijheid en zichtbaarheid van publieke voorzieningen in de woonkernen en wijken van groot belang.

Investering in een sterkere GGD
Naar aanleiding van de takendiscussie en het rapport van Lysias in 2021 heeft het algemeen bestuur de kwetsbaarheid van de GGD NOG erkend en besloten te investeren in een sterkere GGD. Het programma GGD NOG Robuust is opgezet om de kwetsbaarheden te verminderen. Het programma heeft de GGD op een achttal punten versterkt; in 2026 wordt dit programma afgerond.

Bezuinigingen op preventie
Het kabinet heeft forse bezuinigingen aangekondigd op de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord, de rijksbudgetten voor gezondheidsbeleid en de ingezette intensiveringen voor de pandemische paraatheid. Dit lijkt niet in lijn met de ambities van het kabinet om preventie centraal te stellen en Nederland gezonder te maken. Deze bezuinigingen raken de GGD op meerdere gebieden.

Daarnaast roepen de gemeenten de GGD NOG op om mee te denken over besparingsmogelijkheden, gezien de forse financiële uitdaging in 2026 (het ravijnjaar) voor veel van de gemeenten in Noord- en Oost-Gelderland. De GGD heeft de (on)mogelijkheden in kaart gebracht.

De organisatie van de Jeugdgezondheidszorg
Rond Jeugdgezondheidszorg zijn meerdere factoren die de druk op de huidige opzet in de regio NOG verhogen. Uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg met vijf organisaties in Noord- en Oost-Gelderland is niet optimaal (kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid, nabijheid en kosten). In 2026 wordt de GGD geconfronteerd met aanvullende landelijke eisen die de uitvoering van de JGZ verder belemmeren. Het onderzoek naar de uitvoering en de daarop volgende besluitvorming kan grote impact hebben op de GGD-organisatie van de toekomst.

Programmabegroting 2026
In deze Programmabegroting komen bovenstaande ontwikkelingen en uitdagingen weer terug. Daarnaast is deze Programmabegroting gebaseerd op de uitgangspunten die wij beschreven in de Uitgangspuntennota 2026. Een samenvatting van de beleidsmatige kaders uit die

Uitgangspuntennota vindt u in hoofdstuk 5 van deze begroting. De financiële kaders staan in hoofdstuk 13.
De gemeenteraden konden een zienswijze op deze Uitgangspuntennota indienen. Deze zienswijzen hebben wij meegenomen bij het opstellen van deze begroting. In een bijlage bij deze begroting staan de van de raden ontvangen zienswijzen en de reactie van ons dagelijks bestuur hierop.

Zienswijzen op de ontwerpbegroting indienen uiterlijk 8 juli 2025
In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat dat de raden van de gemeenten een termijn van 12 weken hebben om een zienswijze op de concept-Programmabegroting in te dienen. De zienswijzetermijn voor deze ontwerpbegroting loopt tot 8 juli 2025.
De raden kunnen hierbij ook de informatie in de Jaarrekening 2024 betrekken. Deze ontvangen de gemeenten vóór 30 april 2025.

Het algemeen bestuur van de GGD beslist op 10 september 2025 over de Programmabegroting 2026. Wij informeren de raden voorafgaand aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd over ons oordeel over de zienswijzen en de conclusies die wij daaraan verbinden.

Toelichting door GGD
De GGD is van harte bereid om aan de raden van de gemeenten een toelichting te geven op deze Programmabegroting. De GGD laat zich door de raad of een raadscommissie graag hiervoor uitnodigen.

Nadere informatie
Als u vragen heeft, kunt u contact opnemen met:
- R. Schwebke, concern controller, 088 443 35 25, r.schwebke@ggdnog.nl.
- M. de Vries, beleidsadviseur, 088 443 34 01, m.devries@ggdnog.nl.

Warnsveld, 10 april 2025
Het dagelijks bestuur,

drs. J.J. Baardman,
directeur publieke gezondheid

A.J. Prins,
voorzitter

2. Zienswijzen op de Uitgangspuntennota 2026

Op 27 november 2024 is de Uitgangspuntennota 2026 met de beleidsmatige en financiële kaders voor de Programmabegroting 2026 aan de raden van de gemeenten gezonden. Zij konden tot 1 maart 2025 hun zienswijze op deze Uitgangspuntennota indienen.
De van de raden ontvangen zienswijzen zijn betrokken bij het opstellen van deze Programmabegroting. Ook later ontvangen zienswijzen hebben wij voor zover mogelijk hierin meegenomen.

In dit hoofdstuk staan de hoofdlijnen van de door diverse gemeenten ingediende zienswijzen en de reactie van ons dagelijks bestuur daarop. Een uitgebreid overzicht van alle zienswijzen en ons oordeel over deze zienswijzen en eventuele conclusies die wij daaraan verbinden staan in bijlage B van deze Programmabegroting.

2.1. Zienswijzen en reactie dagelijks bestuur hierop

Een viertal gemeenten (Aalten, Bronckhorst, Voorst en Putten) dient geen zienswijze op de Uitgangspuntennota 2026 in. De overige gemeenten hebben op verschillende onderwerpen een zienswijze ingediend. Deze zienswijzen en onze reactie hierop worden onderstaand kort benoemd.

Bezuinigingsopdracht
Een groot aantal gemeenten (Berkelland, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen) vraagt de GGD om mee te denken over de financiële opgave die in 2026 op gemeenten af komt door inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er voor de GGD zijn voor begrotings-ombuigingen.

In onze reactie geven wij aan dat wij dit jaar verschillende bezuinigingsscenario's uitwerken. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026.
Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten.

Indexeringssystematiek en besparingsmogelijkheden
De raden van de gemeenten Berkelland, Ermelo, Harderwijk, Montferland, Oldebroek, Oude IJsselstreek en Winterswijk vragen de GGD ervoor te zorgen dat de indexering van de GGD niet hoger is dan de indexatie vanuit het Gemeentefonds. Als de indexatie van de GGD toch hoger is dan de indexatie van het Gemeentefonds, dan is het verzoek aan de GGD NOG om voor het verschil proactief met besparingsmogelijkheden te komen.

De door de GGD gehanteerde indexeringssystematiek, zoals door het algemeen bestuur vastgesteld in november 2019, gaat uit van de kosten, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten.
Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het algemeen bestuur voorleggen. Zoals hierboven ook al aangegeven worden in 2025 scenario's voor mogelijke bezuinigingen voor 2026 onderzocht.

Indicatoren
Veel gemeenten (Apeldoorn, Berkelland, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen) hebben behoefte aan indicatoren om de inzet van de GGD inzichtelijk te kunnen maken en om de Bestuursagenda te monitoren en evalueren.
De raden verwachten dan ook dat de GGD in de programmabegroting 2026 voor de onderwerpen van de Bestuursagenda indicatoren heeft opgenomen.

Vanuit deze behoefte hebben wij in deze concept-Programmabegroting beleidsindicatoren opgenomen die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027.
Verder start de GGD een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus.
Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes.
Verder wijzen wij op het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD, waarin een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen.

Meer samenwerking tussen GGD-regio's
De raden van Berkelland, Doetinchem, Elburg, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk vragen de GGD om nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD regio's. Te denken valt aan datagericht werken en ook het verkennen van de mogelijkheden van toepassing van Artificial Intelligence (Al) binnen de Publieke Gezondheid.

Uiteraard hebben de mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland.

Focus op mentale gezondheid bij jeugd
Een aantal gemeenten (Berkelland, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk) vindt dat de resultaten van de producten en diensten op regionaal en lokaal niveau rondom 'mentale gezondheid' nog niet goed inzichtelijk zijn. Het verzoek is om eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid in kaart te brengen en deze vervolgens (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten.

In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, staat een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes.
Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide.
Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten.

Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners, onder meer via onze Gezonde School-adviseurs.

Informeren over meerkosten GGD
De GGD wordt verzocht eerder contact op te nemen met gemeenten als zich situaties voordoen die leiden tot meerkosten (Berkelland, Elburg, Montferland, Nunspeet, Oude IJsselstreek, Winterswijk).

Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar.
In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente.
Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen.

Taken GALA en IZA
De raden van Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek hebben behoefte aan meer duidelijkheid over welke taken de GGD voor het GALA en IZA vanuit de inwonerbijdrage uitvoert en welke vanuit eventuele plustaken of extra opdrachten.

De reguliere taken van de GGD dragen bij aan het bevorderen van de gezondheid van de inwoners; en daarmee ook aan de primaire doelstellingen van IZA en GALA. Onze producten- en dienstencatalogus geeft inzicht in de taken die wij vanuit de inwonerbijdrage uitvoeren. In het project gericht op het ontwikkelen van kengetallen en indicatoren, beogen wij de relatie tussen de doelstellingen van de akkoorden en onze inzet meer zichtbaar te maken.
Aanvullende opdrachten in het kader van IZA en GALA worden niet via de inwonerbijdrage gefinancierd; deze worden merendeels bekostigd uit de daarvoor bedoelde specifieke uitkeringen.

Raadsadviescommissie
De raden van Brummen, Elburg, Ermelo en Oldebroek zien het belang van het instellen van een raadsadviescommissie en verzoeken de GGD deze zo spoedig mogelijk in te stellen.
De gemeente Berkelland verzoekt de GGD geen gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.

We nemen kennis van de reactie van de gemeente Berkelland. Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er verder wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaan wij - in navolging van de VNOG - bezien welke mogelijkheden er zijn een informele adviescommissie in het leven te roepen.

Overige zienswijzen
De raden van de gemeenten hebben op meer onderwerpen een zienswijze ingediend. Per onderwerp betreft dit minder dan vijf raden. De onderwerpen van deze zienswijzen zijn:

- Toegevoegde waarde zienswijzeprocedure Uitgangspuntennota
- Evaluatie Bestuursagenda
- Externe subsidies
- Evaluatie GGD NOG Robuust
- Voortgang acties uit de zienswijzen
- Communicatie naar raden
- Financiën nieuwkomers

- Accent in de basisdienstverlening op gezondheidsbevordering en voorlichtingscampagnes
- kleinschalige vaccinatielocaties
- Bij visievorming de inhoud voorop en niet de organisatievorm
- Aanleveren data
- Beschrijven verdere stappen bestuurlijke ontwikkelingen.

Deze zienswijzen en onze reactie daarop zijn, zoals vermeld, terug te vinden in bijlage B van deze concept-Programmabegroting.

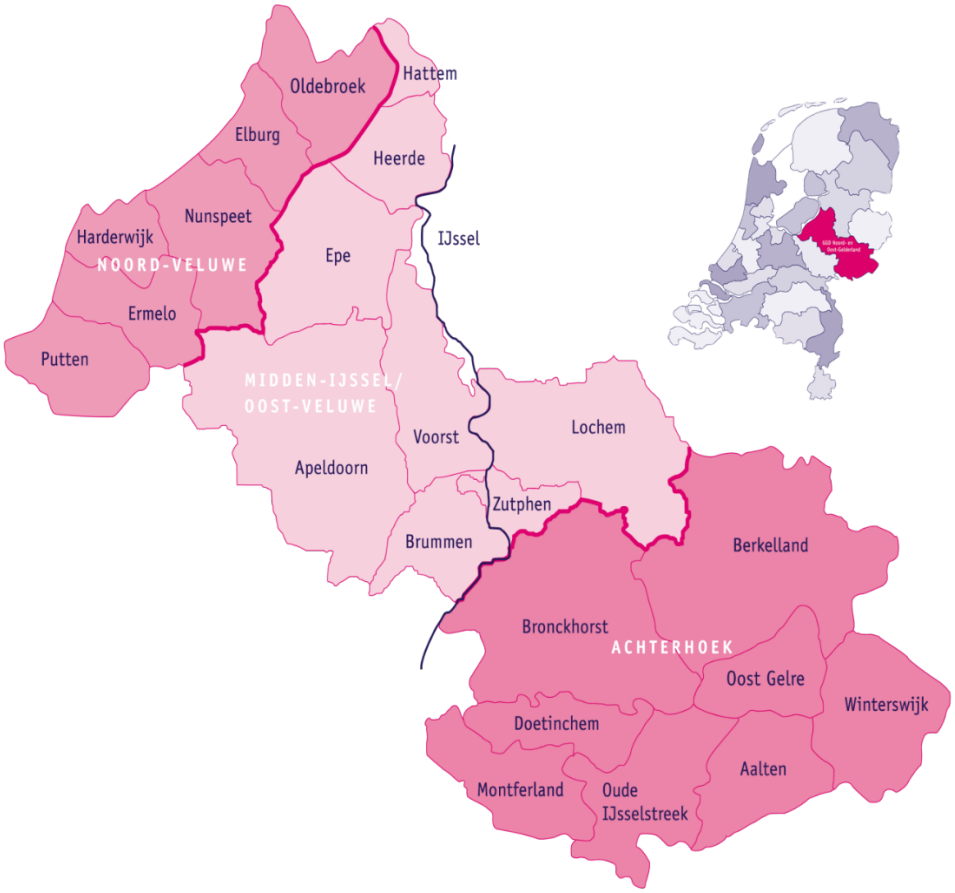
3. Tijdsplanning

	Wanneer	Wat	Wie
Uitgangspuntennota 2026	20 november 2024	Uitgangspuntennota 2026 bespreken.	Algemeen bestuur GGD[1]
	27 november 2024	Uitgangspuntennota 2026 naar raden zenden met verzoek om een zienswijze.	Dagelijks bestuur GGD
	1 december 2024 – 1 maart 2025	Zienswijzen op Uitgangspuntennota 2026 indienen	Gemeenten
Jaarrekening 2024	10 april 2025	Vaststellen Jaarrekening 2024 en ter informatie aan de raden zenden.	AB GGD
Programmabegroting 2026	10 april 2025	Concept-Programmabegroting 2026 bespreken.	AB GGD
	15 april 2025	Concept-Programmabegroting 2026 aan de raden toezenden.	DB GGD
	tot 8 juli 2025	Zienswijzen op concept-Programmabegroting 2025 indienen.	Gemeenten
	Vóór 10 september 2025	Raden informeren over oordeel dagelijks bestuur over de zienswijzen.	DB GGD
	10 september 2025	Beslissen over vaststelling Programmabegroting 2026.	AB GGD
	Februari 2026	Beslissen over: - actualisering van inhoudelijke speerpunten 2026 - actualisering van financiële cijfers (op basis producten-raming) en Staat van activa (voorgenomen investeringen), beide zonder gevolg voor inwonerbijdragen.	AB GGD

[1] Het algemeen bestuur (AB) van GGD NOG bestaat uit de wethouders volksgezondheid van de 22 deelnemende gemeenten. Het AB kiest uit zijn midden een dagelijks bestuur (DB). Hierin hebben zes wethouders zitting en één burgemeester (namens het DB van Veiligheidsregio NOG, met in beide besturen de portefeuille geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio - GHOR).

4. Kerngegevens begroting 2026

Werkgebied GGD Noord- en Oost-Gelderland

Deelnemende gemeenten en inwoneraantallen 31-12-2024

Aantal deelnemende gemeenten	22
Totaal aantal inwoners	848.475

Noord-Veluwe		Midden-IJssel / Oost-Veluwe		Achterhoek	
Elburg	23.903	Apeldoorn	168.563	Aalten	27.471
Ermelo	28.127	Brummen	21.394	Berkelland	43.922
Harderwijk	50.070	Epe	33.469	Bronckhorst	36.007
Nunspeet	29.390	Hattem	12.744	Doetinchem	60.051
Oldebroek	24.426	Heerde	19.305	Montferland	36.994
Putten	24.953	Lochem	34.314	Oost Gelre	30.048
		Voorst	25.567	Oude IJsselstreek	39.502
		Zutphen	49.038	Winterswijk	29.217
totaal	180.869	totaal	364.394	totaal	303.212
aantal gemeenten	6	aantal gemeenten	8	aantal gemeenten	8

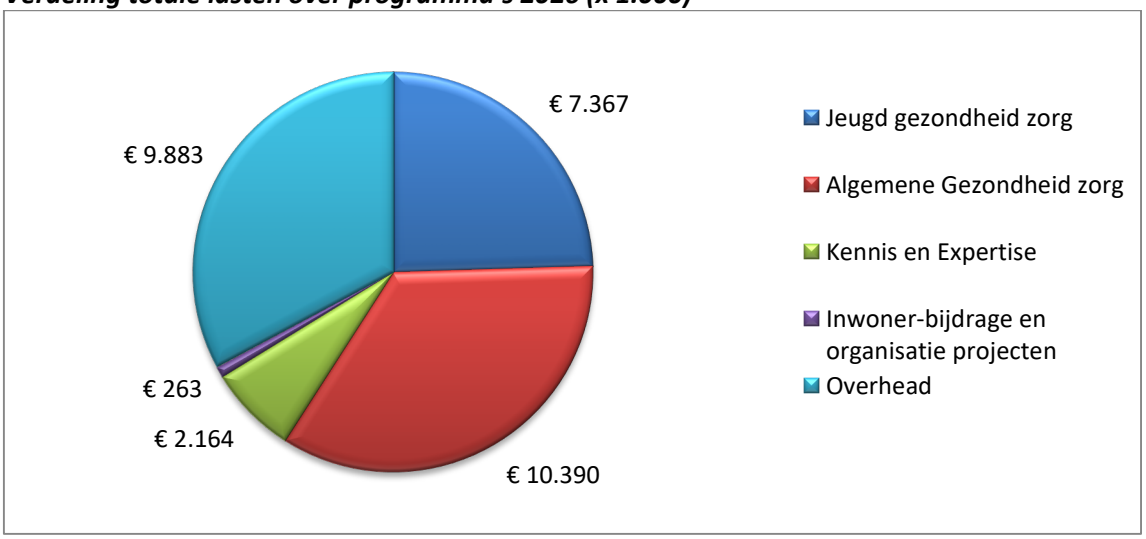
Personeelsbestand per 31-12-2024

	in vaste dienst	in tijdelijke dienst	Uitzend-krachten	totaal
Aantal medewerkers	251	92	46	389
Aantal fte's	196	54	n.v.t	250

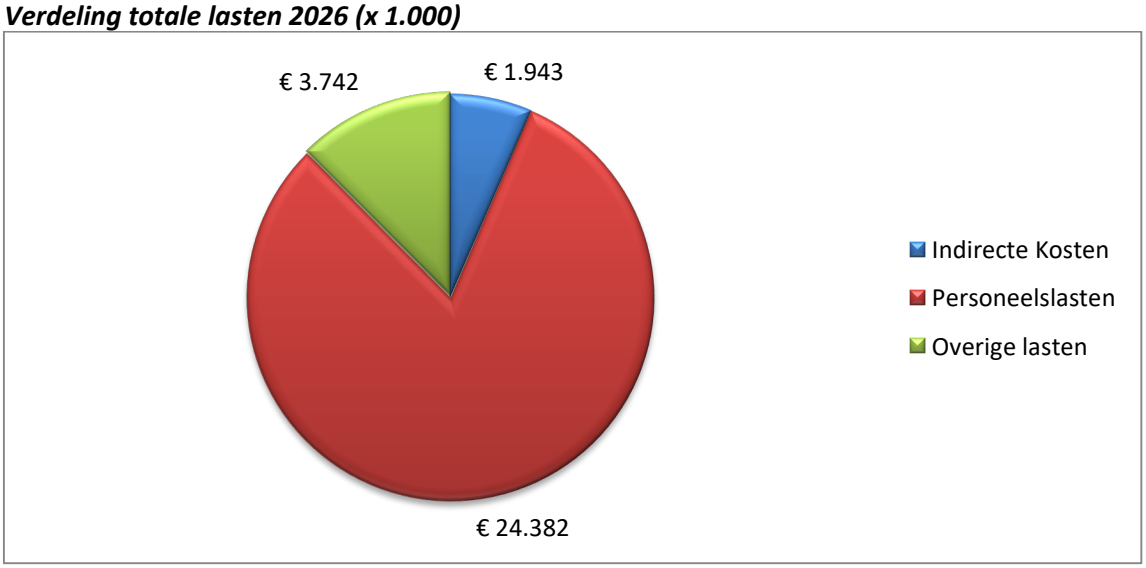
Totaal lasten en baten begroting 2026

Lasten	€ 30.067.000
Baten	€ 30.092.000

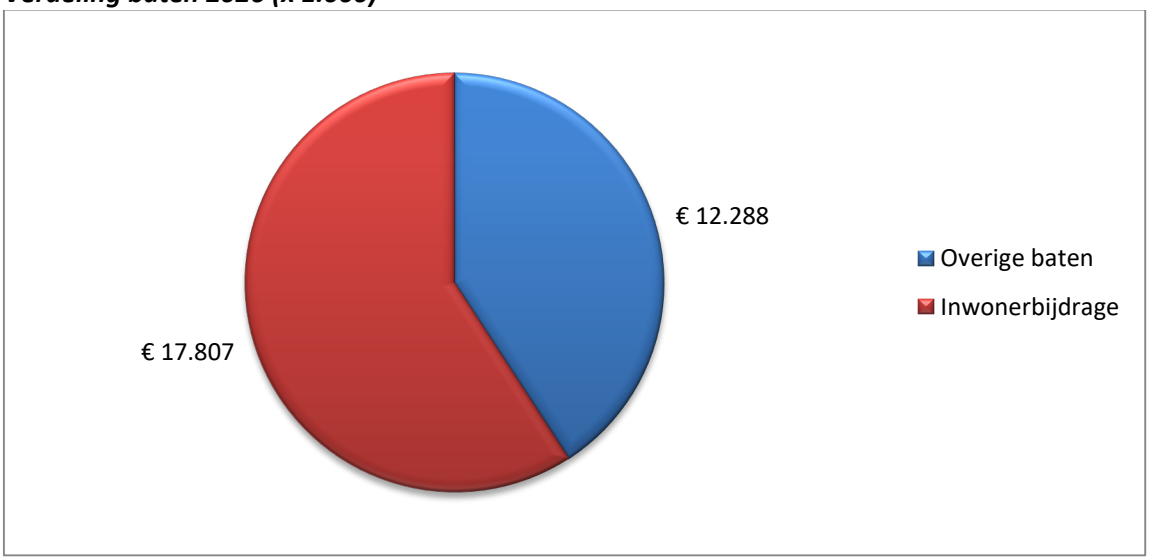
Verdeling totale lasten over programma's 2026 (x 1.000)

Verdeling totale lasten 2026 (x 1.000)

Verdeling baten 2026 (x 1.000)

Verplichte beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren taakveld Bestuur en ondersteuning	
Indicator	kengetal
Formatie per 1000 inwoners	0,29
Bezetting per 1000 inwoners	0,29
Apparaatkosten per inwoner	6,70
Externe inhuur als % van de loonsom en kosten inhuur	2,1%
Overhead in % van de totale kosten	32,9%

BESLUIT

Het algemeen bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland;

B E S L U I T :

de Programmabegroting 2026 van GGD Noord- en Oost-Gelderland vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 10 september 2025

drs. J.J. Baardman,
directeur publieke gezondheid

A.J. Prins,
voorzitter

BELEIDSBEGROTING

5. Bestuurlijke en beleidsmatige kaders

In dit hoofdstuk beschrijven wij de taken van de GGD en gaan wij in op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen, die wij ook noemden in de Uitgangspuntennota 2026.

5.1. Gemeentelijke organisatie voor publieke gezondheid

De taken van de gemeenten en de GGD op het terrein van de publieke gezondheidszorg staan in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Ook laten gemeenten andere taken door de GGD uitvoeren. Dit zijn taken die aansluiten bij de kerntaken en de deskundigheid van de GGD. De 22 colleges van B en W hebben hun samenwerkingsafspraken vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling.

5.2. Indeling GGD-taken

Gemeenten willen weten welke invloed zij hebben op GGD-taken en hoe zij hierop kunnen sturen. GGD NOG onderscheidt daarom zijn taken volgens het ABCD-model:

A. wettelijke GGD-taken

Taken van gemeenten die zij wettelijk verplicht laten uitvoeren door de GGD.

B. wettelijke gemeentelijke taken

Taken die de gemeenten op basis van een wet moeten uitvoeren en die de GGD in hun opdracht kan uitvoeren. Daarbij is er een onderscheid in:

- *B1-taken*: taken die vastliggen in de gemeenschappelijke regeling (zoals de Jeugdgezondheidszorg), en
- *B2-taken*: taken die de GGD uitvoert op basis van subsidiëring en/of een dienstverleningsovereenkomst (bijvoorbeeld activiteiten voor maatschappelijke zorg, toezicht Wmo of lijkschouw).

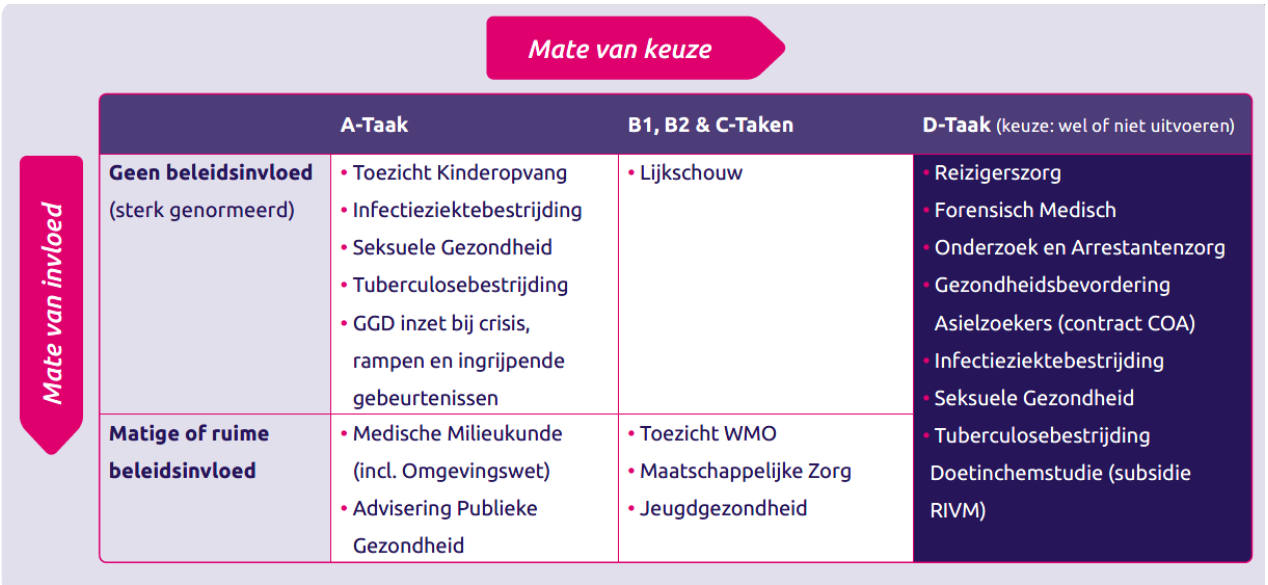
C. autonome gemeentelijke taken

Zelfstandige taken van gemeenten die de GGD kan uitvoeren in hun opdracht.

D. externe taken

Taken die de GGD uitvoert in opdracht van derden, zoals rijksoverheid, politie en burgers, in aansluiting op de kerntaken van de GGD.

In de programma's onderscheiden wij steeds deze vier soorten taken. Meer informatie hierover en de mate van (beleids)invloed van gemeenten op de dienstverlening vindt u in onderstaand schema.

	A-Taak	B1, B2 & C-Taken	D-Taak (keuze: wel of niet uitvoeren)
Geen beleidsinvloed (sterk genormeerd)	• Toezicht Kinderopvang • Infectieziektebestrijding • Seksuele Gezondheid • Tuberculosebestrijding • GGD inzet bij crisis, rampen en ingrijpende gebeurtenissen	• Lijkschouw	• Reizigerszorg • Forensisch Medisch • Onderzoek en Arrestantenzorg • Gezondheidsbevordering Asielzoekers (contract COA) • Infectieziektebestrijding • Seksuele Gezondheid • Tuberculosebestrijding Doetinchemstudie (subsidie RIVM)
Matige of ruime beleidsinvloed	• Medische Milieukunde (incl. Omgevingswet) • Advisering Publieke Gezondheid	• Toezicht WMO • Maatschappelijke Zorg • Jeugdgezondheid	

5.3. Bestuurlijke kaders

Bezuinigingsopgave

In het algemeen bestuur van de GGD is vanuit verschillende gemeenten het signaal afgegeven om met voorstellen te komen die bijdragen aan oplossingen voor de bezuinigingsopgave van de gemeenten in het ravijnjaar 2026, zodat het AB keuzes kan maken.
Hiervoor willen wij als DB een duidelijke opdracht voor de GGD-organisatie formuleren. Daartoe gaan wij scenario's opstellen voor de taken die uit de inwonerbijdrage worden bekostigd met als financieel kader:

1. de nul-situatie;
2. een bezuiniging die het verschil tussen de index van het Gemeentefonds (3,6%) en die van de GGD (4,57%) compenseert;
3. een bezuiniging die de index de GGD geheel compenseert (4,57%).

Daarbij vinden wij het belangrijk dat In de voorstellen rekening wordt gehouden met andere (financiële) uitdagingen, zoals ook verwoord in de Uitgangspuntennota 2026. Dit betreft:

1. de rechtstreekse bezuinigingen op GGD-taken (pandemische paraatheid en infectieziektebestrijding, seksuele gezondheid, IZA/GALA-opdrachten);
2. mogelijke meerkosten bij uitvoering van het gewijzigde Rijksvaccinatieprogramma en huisvesting jeugdgezondheidszorg;
3. de samenhang met de bestuursopdracht naar een toekomstbestendige inrichting van jeugdgezondheidszorg in onze regio;
4. doorwerking van bezuinigingen op de overhead, en het effect op de robuustheid van de organisatie.

Een en ander wordt momenteel in kaart gebracht. Vooruitlopend op de uitkomsten hiervan worden in deze programmabegroting geen voorstellen gedaan met financiële gevolgen, anders dan op basis van de afgesproken indexering. Eventueel worden aanpassingen in de begroting meegenomen in de 1e begrotingswijziging, die in november 2025 aan het AB wordt voorgelegd.

De financiële informatie uit de Uitgangspuntennota 2026 is verder verwerkt in hoofdstuk 13.

Onderzoek toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg
De uitvoering van de jeugdgezondheidszorg in de regio Noord- en Oost Gelderland is de afgelopen 25 jaar regelmatig onderzocht en besproken. De omstandigheden zijn anno 2025 zodanig dat opnieuw een gesprek over jeugdgezondheidszorg (JGZ) nodig is. Daarbij gaat het o.a. om de veranderde landelijke (kwaliteits-)richtlijnen voor uitvoering van JGZ en het dringende verzoek van gemeenten om besparingen te zoeken binnen het domein publieke gezondheid.
Het is van belang dat de GGD robuust genoeg is om de rol als publieke organisatie in een veranderende wereld te kunnen blijven vervullen. Voor wat betreft de Jeugdgezondheidszorg betreft dit enerzijds de verbinding met andere publieke taken, zoals infectieziektebestrijding, publieke gezondheidszorg voor asielzoekers, onderzoek, gezondheidsbevordering en kinderopvang en anderzijds om direct en doortastend te kunnen handelen in crisissituaties.

Het algemeen bestuur heeft daarom in februari 2025 besloten een onafhankelijk onderzoek te starten naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg in Noord- en Oost-Gelderland. De gemeenten zijn opdrachtgever voor dit onderzoek.

De resultaten van dit onderzoek worden medio 2025 verwacht. Daarna kunnen gemeenten hun conclusies aan dit onderzoek verbinden en tot verdere besluitvorming komen.

5.4. Beleidsmatige ontwikkelingen

Op 27 november 2024 stuurden wij de Uitgangspuntennota 2026 naar de gemeenten. Hierin staan de voor 2026 meest relevante inhoudelijke ontwikkelingen genoemd. Hieronder staat een verkorte weergave van de belangrijkste elementen uit deze Uitgangspuntennota die van belang zijn voor de koers van de GGD. Voor een uitgebreidere beschrijving van deze ontwikkelingen verwijzen wij naar de Uitgangspuntennota 2026.

5.4.1. Bestuursagenda 2023-2027

Het in 2022 aangetreden bestuur heeft de Bestuursagenda 2023-2027 opgesteld. De Bestuursagenda bevat de thema's, waarmee gemeenten en GGD deze bestuursperiode aan de slag gaan.

- Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen
- Mentale gezondheid
- Gezonde leefstijl
- Gezonde fysieke en sociale leefomgeving

Gemeenten en GGD werken aan de vertaling van die thema's naar concrete afspraken en acties. Dit gebeurt in de drie subregio's binnen de regio NOG.

5.4.2. GGD NOG Robuust

De samenwerking binnen Het Service Centrum (HSC) heeft HSC tot een kwaliteitsverbetering in de bedrijfsvoering geleid en er wordt gekeken naar verdere efficiencyslagen.
Daarnaast zijn voor de verdere ontwikkeling van de organisatie thema's als de HKZ-certificering op het terrein van kwaliteit en informatieveiligheid (NEN 7510) van belang.

5.4.3. Uitdagingen voor gemeenten en GGD blijven

Onderstaand beschrijven wij enkele algemene ontwikkelingen die van belang zijn voor de toekomstige koers voor GGD NOG.

Veranderingen in maatschappij en publiek domein

Er zijn reële digitale en andere dreigingen voor aantasting en uitval van publieke voorzieningen, zoals telecommunicatie, energie en water. Dit raakt ook de gezondheid en de veiligheid van de inwoners van onze regio.

Daarnaast zien we dat de samenleving complexer en dynamischer is geworden. Inwoners zien de overheid als een belangrijke steunpilaar, maar ervaren ook vaak een steeds grotere afstand tussen hen en de overheid. De overheid moet aansluiten op brede netwerken met private en publieke partijen en daarbij zichtbaar en bereikbaar zijn. Veerkracht van de samenleving en weerbaarheid van inwoners worden steeds belangrijker.
Om nu en in de toekomst te kunnen voldoen aan de verwachtingen van de samenleving is een stevig bouwwerk voor publieke dienstverlening noodzakelijk.

Beweging van zorg naar gezondheid

Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) hebben een extra impuls gegeven aan de beweging van zorg naar gezondheid. In de praktijk blijkt de uitvoering van de akkoorden echter weerbarstig. Een groot deel van de middelen komt terecht in de zorg, terwijl de rol van gemeenten en het sociaal domein te weinig aan bod komen.
Ook is het beleid van het nieuwe kabinet nog onduidelijk als het gaat om extra inzet op preventie en gezondheidsbevordering.

Effecten bezuinigingen rijk

Het in juli 2024 aangetreden kabinet kondigt forse bezuinigingen aan op de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord, de rijksbudgetten voor gezondheidsbeleid en de ingezette intensiveringen voor de pandemische paraatheid. Dit lijkt niet in lijn met de ambities van het kabinet om preventie centraal te stellen en Nederland gezonder te maken.
Het is daarom onzeker of de resultaten van de GGD op het terrein van de preventieve zorg voor nieuwkomers, de uitvoering van de gezondheidsakkoorden IZA/GALA en de versterking van de infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid kunnen worden geborgd en een vervolg kunnen krijgen. Op deze laatste bezuiniging gaan wij hieronder nog wat uitgebreider in dan in de Uitgangspuntennota.

Bezuinigingen infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

Het kabinet bezuinigt op de infectieziektebestrijding en meer specifiek op het programma Pandemische Paraatheid. Deze bezuinigingen lopen in de periode 2025 – 2028 op tot structureel € 300 miljoen landelijk.
Dit heeft grote gevolgen op de ontwikkelingen die door de GGD'en in gang zijn gezet, zoals de versterking van de GGD'en op het terrein van de infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid en het realiseren van een flexibele en opschaalbare zorg bij grootschalige infectieziektenuitbraken.
Daarnaast noemt de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding infectieziekten een actueel dreigingsthema voor Nederland. Daarom wordt ook landelijk vanuit Crisisbeheersing gepleit voor het versterken van de weerbaarheid van de samenleving tegen crises, waaronder pandemieën.

Voor GGD NOG betekent dit een bezuiniging van in totaal ongeveer € 1,3 miljoen. Dat betekent dat de sinds de coronapandemie opgebouwde capaciteit weer moet worden afgebouwd. Daarmee gaat kennis en kunde verloren en kunnen wij niet adequaat reageren op nieuwe infectieziektedreigingen. Ook belemmeren de bezuinigingen de ontwikkeling van een goed werkend informatievoorzieningssysteem, dat essentieel is voor de infectieziektebestrijding.

Het is een grote uitdaging voor de GGD om deze bezuinigingen op te vangen, waarbij een goede kwaliteit van de infectieziektebestrijding in stand blijft.

5.4.4. Perspectieven GGD

De GGD is gevraagd om een toekomstperspectief voor de GGD te schetsen op de (middel-)lange termijn. Daarbij gaat het om:
verdere samenwerking met de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG),
met het oog op 'ravijnjaar' 2026 besparingen te zoeken waar mogelijk, en
de landelijke verschuivingen rondom jeugdgezondheid (Landelijk professioneel kader, terugval vaccinatiegraad, wijziging Rijksvaccinatieprogramma).

Wij zijn in gesprek met betrokken partijen om oplossingsrichtingen te verkennen en uit te werken. Dit lichten wij hieronder toe.

Korte termijn
Op korte termijn ligt de vraag op tafel hoe de GGD kan helpen om de financiële druk op gemeenten in het 'ravijnjaar' 2026 te verlichten. Eerder in dit hoofdstuk bij de bestuurlijke kaders zijn wij daar nader op ingegaan (zie 5.3).

Middellange termijn
Op de middellange termijn komt de vraag aan de orde naar de organisatie van de jeugdgezondheidszorg. Het algemeen bestuur heeft besloten een onafhankelijk onderzoek te starten naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg in Noord- en Oost-Gelderland. De gemeenten zijn opdrachtgever voor dit onderzoek. De resultaten van dit onderzoek worden medio 2025 verwacht.

Lange termijn
Op de langere termijn zien wij versterking van de publieke dienstverlening in de regio als thema. Verandering in risico's rondom veiligheid en gezondheid maken dat voorbereiding op grootschalige en langdurige crisisaanpak nodig is. Dit brengt een groter beroep op weerbaarheid van inwoners met zich mee.
Dit vraagt om een gezamenlijke aanpak met publieke veiligheid en het sociaal domein. Om de weerbaarheid van inwoners en de samenhang met het sociaal domein te versterken is nabijheid en zichtbaarheid van publieke voorzieningen in de woonkernen en wijken van groot belang.

Het gesprek hierover gaan wij voeren in het algemeen bestuur en in de drie subregio's, in samenhang met de thema's op de korte en middellange termijn.

5.4.5. Inhoudelijke ontwikkelingen rond de GGD

In de Uitgangspuntennota 2026 beschreven wij enkele specifieke ontwikkelingen die van belang zijn voor de begroting 2026 of anderszins bestuurlijk relevant zijn. Wij noemen hier de volgende:

Wijzigingen Rijksvaccinatieprogramma
Met ingang van 2025 past het rijk het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) aan. Dit vraagt extra inspanningen van de uitvoerders. De grootste uitdaging is het realiseren van kleinschalige vaccinatielocaties.
Het RIVM stelt in zijn richtlijn dat de voorkeur uitgaat naar individuele momenten van contact of anders zo kleinschalig mogelijk ingerichte groepsvaccinaties. De GGD beschikt echter niet over een netwerk van kleinschalige locaties. Wij verwachten daarom meerkosten. Het Rijk houdt hiermee in de bekostiging geen rekening mee, omdat wordt uitgegaan van de meest voorkomende situatie van integrale jeugdgezondheidszorg.
De GGD onderzoekt de uitvoeringsopties en financiële gevolgen bij de nieuwe opzet van het RVP.

Huisvesting jeugdgezondheid
Steeds vaker geven scholen aan geen geschikte ruimte te hebben voor de medewerkers jeugdgezondheid van de GGD. Vaak moeten de JG-medewerkers uitwijken naar andere locaties. Naast een budgetoverschrijding, belemmert dit een efficiënte uitvoering van de jeugdgezondheidszorg voor 4-18-jarigen en leidt dit tot onwenselijke arbeidsomstandigheden. Bovendien is het beleid dat de GGD kosteloos gebruik kan maken van ruimte in scholen en andere openbare gebouwen voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg.

Wij willen in het GGD-bestuur de situatie en oplossingen bespreken en vervolgens een gezamenlijke beleidslijn bepalen. Afhankelijk van de uitkomst kunnen er financiële effecten zijn.

Forensische Geneeskunde
De vijf GGD'en in Oost-Nederland werken intensief samen om de dienstverlening voor de forensische geneeskunde (lijkschouw, forensisch medisch onderzoek en medische arrestantenzorg) op peil te houden. Aanleiding hiervoor is met name de schaarste aan forensisch artsen. De drie onderdelen van de forensische geneeskunde zijn professioneel en organisatorisch nauw verweven. De GGD'en versterken de continuïteit en kwaliteit met organisatorische maatregelen en taakdifferentiatie.

De politie heeft een aanbesteding gedaan van de taak medische arrestantenzorg. Na herhaald uitstel is op 3 maart 2025 meegedeeld dat de opdracht is gegund aan een particulier bedrijf en niet aan de vijf GGD'en.
Wij vrezen negatieve gevolgen voor de kwaliteit en continuïteit van de forensische geneeskunde in Oost-Nederland. Wij brengen de gevolgen in kaart voor de uitvoering van de andere twee onderdelen, lijkschouw en forensisch medisch onderzoek. Het risico bestaat dat de kosten van de gemeenten voor de lijkschouw omhoog gaan. Voor de lange termijn blijven wij streven integrale uitvoering van de forensische geneeskunde als publieke taak van de GGD'en.

Taakuitbreiding lijkschouwer
De regering wil vanaf 2026 de regels rond het overlijden aanpassen en aanvullen. Dit omvat onder meer een uitbreiding van de werkzaamheden en bevoegdheden van de gemeentelijk schouwartsen (nu nog: lijkschouwers), die werken vanuit de GGD. Wij volgen de ontwikkelingen.
Het streven is dat de nieuwe Wet bestemming lichamen van overledenen per 1 januari 2026 de huidige Wet op de lijkbezorging vervangt. Dit gaat gepaard met een overheveling van structureel ca. € 3,23 miljoen per jaar naar het gemeentefonds voor de extra inzet van de gemeentelijk schouwarts en extra onderzoek.

Wij volgen de ontwikkelingen en inventariseren de gevolgen van de voorgestelde taakuitbreiding. Zodra er meer duidelijkheid is, bekijken wij hoe de bekostiging het best kan plaatsvinden.

Korting op gelden seksuele gezondheid
De GGD verleent soa-zorg aan hoogrisico-groepen, seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar (ook wel Sense genoemd) en de activiteiten voor de PrEP-zorg (medische begeleiding bij preventieve hiv-medicatie voor mensen die een hoog risico lopen). Het ministerie van VWS en het RIVM bekostigen dit via de regeling Aanvullende seksuele gezondheidszorg (ASG). Vanaf 2015 is er voor deze regeling een financieel plafond (in plaats van de 'open einde' regeling). Ook is het toegangsbeleid aangescherpt.
Het kabinet heeft nu een korting aangekondigd van 10% vanaf 2026, net als bij andere specifieke uitkeringen. Ook gaan de ASG-middelen mogelijk over naar het Gemeentefonds. Wij vinden dit een zorgelijke ontwikkeling, met name met het oog op kwetsbare doelgroepen, bijvoorbeeld jongeren. Zodra er meer duidelijkheid over de besluitvorming is, infomeren wij het algemeen bestuur en komen wij zo nodig met een voorstel.

Indicatoren voor inzet GGD
Enkele gemeenteraden hebben aangedrongen op 'indicatoren' voor de Bestuursagenda 2023-2027 GGD NOG en de inzet van de GGD bij de uitvoering van IZA/GALA. Dit pakken wij samen met de gemeenten op, met o.a. als doel dat er in de Programmabegroting 2026 indicatoren komen als basis voor het gesprek over de realisering van de speerpunten.
In deze programmabegroting zijn enkele indicatoren opgenomen die aansluiten bij de Bestuursagenda.

Zoals eerder gemeld, werken wij aan doorontwikkeling van de begin 2024 gepubliceerde Producten- en Dienstencatalogus | GGD Noord- en Oost-Gelderland (ggdnog.nl). Aan de PDC willen wij een set input- en output-indicatoren of kengetallen toevoegen. Deze moeten een beeld geven van de diensten die de GGD verzorgt voor de inwoners en de gemeenten. Vervolgens willen wij tot een selectie van outcome-indicatoren komen die worden gebruikt voor monitoring van de uitvoering van de Bestuursagenda 2023-2027 en speerpunten uit de programmabegroting. Dit is een groeitraject, waarbij samenwerking met gemeenten en andere partners in het netwerk nodig is.

Gemeenschappelijke raadsadviescommissie
Wij werken actief mee aan de totstandkoming van een raadsadviescommissie voor de GGD. Daarbij merken wij wel op dat de eerste verantwoordelijkheid hiervoor bij de raden en de raadsgriffiers ligt. Wij sluiten aan bij het bestaande initiatief van de VNOG en het ambtelijk overleg hierover met raadsgriffiers uit de regio NOG. De financiële gevolgen kunnen we nu nog niet aangeven.

6. Beleidsindicatoren

Om gemeenten te ondersteunen, is het noodzakelijk om inzichtelijke en meetbare outcome-indicatoren te ontwikkelen die trends in (mentale) gezondheid inzichtelijk maken. Het meten en monitoren van de gezondheid van inwoners is essentieel om beleidsinterventies te evalueren en te verbeteren.

De GGD wil, samen met gemeenten:

- Een set kengetallen ontwikkelen. Deze kengetallen geven weer welke activiteiten de GGD inzet en welk absolute prestaties geleverd zijn.
- Outcome-indicatoren ontwikkelen. Hiermee wordt de (gedeeltelijke) impact gemeten van de activiteiten van de GGD. De outcome geeft weer hoe het gesteld is met de gezondheid van inwoners.

In dit proces wordt een koppeling gelegd met de Producten- en Dienstencatalogus, het Kompas Volksgezondheid en de Bestuursagenda.
In de loop van 2025 worden de eerste resultaten zichtbaar, maar daarmee stopt het niet. De ontwikkeling van kengetallen en indicatoren die aansluiten bij de behoefte van de gemeenten en de veranderende ontwikkelingen zullen aandacht blijven vragen.

Gelet op de fasering van het project kunnen de eerste resultaten hiervan niet verwerkt worden in de (concept-)Programmabegroting 2026. In aansluiting op eerdere jaren nemen wij echter wel enkele indicatoren op die aansluiten bij de Bestuursagenda.

Wij moeten ons realiseren dat deze indicatoren ook beperkingen in zich dragen vanwege de frequentie van de beschikbaarheid van resultaten en de betrokkenheid van diverse actoren hierbij, waardoor het behalen of niet-behalen van resultaten niet toe te schrijven is aan de inspanningen van een individuele actor.

Resultaten niet ieder jaar gemeten
Gegevens over gezondheid verkrijgen wij voor een belangrijk deel uit de gezondheidsmonitors. Deze monitors vinden slechts een keer per vier jaar plaats. Daarom zijn niet ieder jaar actuele cijfers over de gezondheid op specifieke onderdelen beschikbaar.
Aan de andere kant zijn effecten van preventie vaak ook pas op langere termijn zichtbaar en zijn over het algemeen per jaar geen grote verschillen te verwachten.
Het is vooral belangrijk te onderkennen dat de Bestuursagenda en de daaruit afgeleide beleidsindicatoren richting geven aan de langetermijndoelen en de inzet van de gemeenten en de GGD. In een verantwoording kan aangegeven worden welke inzet op deze terreinen gepleegd is.

Gezamenlijke inspanning met gemeenten en samenwerkingspartners
Het dilemma van het gebruik van indicatoren die aansluiten bij de Bestuursagenda is dat lokaal beleid, beleid van ketenpartners en andere, niet-beïnvloedbare omstandigheden gevolgen hebben voor het behalen van de indicatoren. Meer en meer zijn de activiteiten van de GGD ingebed in lokale en regionale samenwerkingsverbanden.

De uitkomsten van de beleidsindicatoren in dit hoofdstuk worden daarom in beperkte mate bepaald door de inspanningen van de GGD. Ook de inspanningen van gemeenten en samenwerkingspartners en autonome ontwikkelingen spelen een rol.

Beleidsindicatoren

Hieronder staan enkele beleidsindicatoren voor de Programmabegroting. De percentages die genoemd worden bij de beleidsindicatoren betreffen cijfers voor de regio Noord- en Oost-Gelderland.

Het zijn beleidsindicatoren die geïnspireerd zijn op de Bestuursagenda 2023 – 2027. De prioriteiten in deze Bestuursagenda zijn:

- Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen
- Mentale gezondheid
- Gezonde leefstijl
- Gezonde fysieke en sociale leefomgeving

Deze prioriteiten geven richting aan de inzet van de GGD. De activiteiten van de GGD weerspiegelen deze ambities. Zoals aangegeven zijn de resultaten mede afhankelijk van onder meer landelijk en lokaal beleid en van de inzet van andere partners.

Prioriteit:
Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen

Indicator:

Percentage 2e- en 4e-klassers dat hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart

Trend:

Vmbo	***2019***	***2021***	***2023***
Resultaat	85%	83%	79%

Beoogd doel:
Het percentage 2e- en 4- klassers van Vmbo in Noord- en Oost-Gelderland dat hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart is 80% (2023 79%).

Havo/Vwo	***2019***	***2021***	***2023***
Resultaat	89%	83%	83%

Het percentage 2e - en 4e-klassers van Havo/Vwo in Noord- en Oost-Gelderland dat hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart is 83% (2023 83%).

Toelichting:
Volgens de VTV 2024 blijft het percentage mensen dat zijn of haar gezondheid als goed of zeer goed ervaart redelijk stabiel tussen 2022 en 2050. Wij streven naar een kleine toename bij Vmbo en een stabilisatie van de ervaren gezondheid bij Havo/Vwo. De verschillen tussen Vmbo en Havo/Vwo worden in ieder geval niet groter.
In 2026 vindt de volgende Gezondheidsmonitor Jeugd plaats. De resultaten komen in het voorjaar van 2027 beschikbaar

Bron: Gezondheidsmonitor Jeugd

Indicator:

Percentage volwassenen en ouderen dat hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart

Trend:

Lage SEP	*2016*	*2020*	*2022*
Resultaat	67%	70%	58%

Beoogd doel:
Het percentage volwassenen en ouderen met een lage Sociaal Economische Positie (SEP) dat hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart is 60% (2022: 58%).

Midden / hoge SEP	*2016*	*2020*	*2022*
Resultaat	82%	84%	78%

Het percentage volwassenen en ouderen met een midden of hoge SEP dat hun gezondheid als goed of zeer goed ervaart is 80% (2022: 78%).

Toelichting:
Een lichte verbetering na afname van het percentage wordt als realistisch gezien. Volgens de VTV 2024 blijft het percentage mensen dat zijn of haar gezondheid als goed of zeer goed ervaart redelijk stabiel tussen 2022 en 2050.

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM)

Indicator:

Vaccinatiegraad

Trend:

Vaccinatiegraad		*2019*	*2024*
DKTP gerevaccineerd 10 jaar	***Resultaat***	90,4%	84,5%
BMR volledig (10 jaar)	***Resultaat***	90,3%	85,3%

Beoogd doel:
De dalende trend van de vaccinatiegraad onder schoolkinderen is omgezet naar een lichte stijging in 2024 van 84,5% (DKTP) en 85,3% (BMR), naar 87% (DKTP) en 88% (BMR).

Toelichting:
Tussen 2019 en 2024 is de vaccinatiegraad van vaccinaties binnen het Rijksvaccinatieprogramma in de regio Noord- en Oost-Gelderland, net als landelijk, gedaald. In 2024 zien we dat deze daling doorzet bij kinderen in de basisschoolleeftijd en adolescenten, maar in de jongere leeftijdsgroepen lijkt deze te stabiliseren. We streven naar een lichte verbetering.

Bron: StatLine - Rijksvaccinatieprogramma; soort vaccinatie, regio (indeling 2024)

Prioriteit:
Mentale gezondheid

Indicator:

Kinderen die in de categorie 'normaal' scoren op het terrein van de psychosociale gezondheid

Trend:

	2017	*2021*
Resultaat	88%	89%

Beoogd doel:
Het percentage kinderen in Noord- en Oost-Gelderland dat in de categorie 'normaal' scoort op het terrein van de psychosociale gezondheid is 90% (2021: 89%)

Toelichting:
Hoewel we bij de Kindermonitor geen toename zagen in psychosociale problematiek tussen 2017 en 2021, was het tussen 2013 en 2017 wel fors toegenomen. Het lijkt realistisch om te kiezen voor een lichte verbetering en dus voor een percentage van 90%.

Bron: Kindermonitor

Indicator:

Jongeren dat in de categorie 'normaal' scoren op het terrein van de psychosociale gezondheid

Trend:

	2019	*2021*	*2023*
Resultaat	nb	73%	73%

Beoogd doel:
Het percentage jongeren in Noord- en Oost-Gelderland dat in de categorie 'normaal' scoort op het terrein van de psychosociale gezondheid is 75% (2023: 73%).

Toelichting:
Het aandeel jongeren met psychische problemen neemt de laatste jaren, en met name sinds corona, toe. In 2023 zagen we een stabilisering. We streven naar een verbetering van de resultaten na de coronacrisis. De eerstvolgende resultaten komen voorjaar 2027 beschikbaar.
(NB In 2019 werd psychosociale gezondheid op een andere manier berekend.)

Bron: Jeugdmonitor

Indicator:

Jongvolwassenen met angstige of depressieve gevoelens

Trend:

	2019	*2022*	*2024*
Resultaat	63%	81%	79%

Beoogd doel:
Het percentage jongvolwassenen in Noord- en Oost-Gelderland dat angstige of depressieve gevoelens heeft is 77% (2023: 79%).

Toelichting:
Het aandeel jongvolwassenen met psychische problemen is tussen 2019 en 2022 fors toegenomen. Sinds 2022 is er een lichte daling. We streven naar een verdere verbetering..

Bron: Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen

Indicator:

Volwassenen en ouderen met een laag of matig risico op een angststoornis of een depressie

Trend:

	2016	*2020*	*2022*
Resultaat	95%	94%	92%

Beoogd doel:
Het percentage volwassenen en ouderen in Noord- en Oost-Gelderland dat geen, een laag of matig risico heeft op een angststoornis of een depressie is 92% (2022: 92%).

Toelichting:
Het aandeel volwassenen en ouderen met psychische problemen neemt de laatste jaren toe. We streven naar een stabilisatie.

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM

Prioriteit:
Gezonde fysieke en sociale leefomgeving

Vanuit de overtuiging dat een gezonde leefomgeving van cruciaal belang is voor de inwoners van de regio, wil de GGD multidisciplinair samenwerken op het gebied van gezondheid en omgeving. Het streven is daarom om zichtbaar en bereikbaar te zijn voor de vragen die de gemeenten in de regio daarover hebben.

Indicator:

Adviesverzoeken vanuit gemeenten over gezondheidseffecten in het ruimtelijk beleid.

Trend:
Het team Medische Milieukunde ontving in 2024 72 adviesverzoeken vanuit gemeenten over gezondheidseffecten in het ruimtelijk beleid.

Beoogd doel:
Het streven is dat door gemeenten minimaal 90 adviesaanvragen aan de GGD worden gesteld.

Toelichting:
De GGD wil nog beter in beeld zijn bij gemeenten rondom advisering over vraagstukken rondom gezondheid en ruimtelijk beleid, bijvoorbeeld rondom de Omgevingswet.

Bron: Eigen registratie

Indicator:

Betrokkenheid bij multidisciplinaire projecten rondom gezondheid en milieu, waarin met gemeenten wordt samengewerkt.

Trend:	**Beoogd doel:**
In 2024 waren dit drie multidisciplinaire projecten.	Het streven is dat de GGD betrokken is bij minimaal zes multidisciplinaire projecten rondom gezondheid en milieu c.q. ruimtelijk beleid, waarin met gemeenten samengewerkt wordt.

Toelichting:

De GGD wordt gevraagd deel te nemen aan verschillende integrale multidisciplinaire projecten, waarin met gemeenten wordt samengewerkt.

Bron: Eigen registratie

Prioriteit:
Gezonde leefstijl

Indicator:

Jongeren die wekelijks roken.

Trend:

	2019	***2021***	***2023***
Resultaat	5%	5%	8%

Beoogd doel:

Het percentage jongeren in Noord- en Oost-Gelderland dat wekelijks rookt is 8% (2023: 8%).

Toelichting:

Na een toename in 2023 streven we naar een stabilisatie. De opkomst van het vapen is hierin een onzekere factor. De resultaten komen voorjaar 2027 beschikbaar.

Bron: Gezondheidsmonitor Jeugd

Indicator:

Jongeren dat de laatste vier weken alcohol heeft gedronken.

Trend:

	2019	***2021***	***2023***
Resultaat	31%	34%	33%

Beoogd doel:

Het percentage jongeren in Noord- en Oost-Gelderland dat de laatste vier weken alcohol heeft gedronken is 32% (2023: 33%).

Toelichting:

We streven naar een lichte verbetering na de toename tussen 2019 en 2021. De eerstvolgende resultaten komen voorjaar 2027 beschikbaar.

Bron: Gezondheidsmonitor Jeugd

Indicator:

Jongeren die dagelijks minimaal een uur bewegen.

Trend:

	2023
Resultaat	15%

Beoogd doel:
Het percentage jongeren in Noord- en Oost-Gelderland dat dagelijks minimaal een uur beweegt is 15% (2023: 15%).

Toelichting:
In 2023 is de vraagstelling voor bewegen aangepast, waardoor vergelijkbare beweegcijfers voor de periode ervoor ontbreken. Van 2019 t/m 2021 was een dalende trend zichtbaar. We streven naar een stabilisatie.

Bron: Jeugdmonitor

Indicator:

Volwassenen/ouderen die (weleens) roken.

Trend:

	2016	*2020*	*2022*
Resultaat	19%	15%	15%

Beoogd doel:
Het percentage volwassenen/ouderen in Noord- en Oost-Gelderland dat (weleens) rookt is 14%

Toelichting:
Tussen 2016 en 2020 is het percentage rokers gedaald en daarna gelijk gebleven. Volgens de VTV 2024 zal het percentage volwassenen dat rookt gestaag afnemen tot 2050. We verwachten daarom ook een lichte afname.

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM

Indicator:

Volwassenen/ouderen met matig of ernstig overgewicht

Trend:

	2016	*2020*	*2022*
Resultaat	52%	52%	53%

Beoogd doel:
Het percentage volwassenen/ouderen in Noord- en Oost-Gelderland met matig of ernstig overgewicht is 53% (2022: 53%).

Toelichting:
In de afgelopen jaren nam overgewicht heel licht toe. We streven naar een stabilisering. Op basis van de VTV 2024 wordt een lichte toename van overgewicht verwacht tot 2050.

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM

Indicator:

Volwassenen/ouderen dat voldoet aan de norm voor alcoholgebruik.

Trend:

	2016	*2020*	*2022*
Resultaat	40%	43%	41%

Beoogd doel:
Het percentage volwassenen/ouderen in Noord- en Oost-Gelderland dat voldoet aan de norm voor alcoholgebruik is 42% (2022: 41%).

Toelichting:
De norm is: Drinkt niet of maximaal 1 glas per dag. Na een toename van het aandeel volwassen en ouderen dat voldoet aan de norm tussen 2016 en 2020 en een afname tussen 2020 en 2022 streven we naar opnieuw een lichte toename. Op basis van de VTV 2024 wordt een lichte toename verwacht tot 2050.

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM

PROGRAMMAPLAN

In het programmaplan staat per programma op hoofdlijnen wat de GGD in 2026 wil bereiken, wat ervoor wordt gedaan en wat het kost.
GGD Noord- en Oost-Gelderland ontvangt voor het uitvoeren van de basistaken van de 22 deelnemende gemeenten een inwonerbijdrage over 2026 van € 17.807.000. De lasten van deze taken presenteren we conform BBV bij de programma's waar de lasten worden gerealiseerd. De inwonerbijdrage presenteren we als één bedrag bij het programma inwonerbijdrage en organisatieprojecten. Hierdoor zijn de gerealiseerde resultaten per programma negatief.
Het programma inwonerbijdrage en organisatieprojecten heeft een positief gerealiseerd resultaat van € 17.807.000.

Daarnaast geven we aan wat de belangrijkste speerpunten voor de GGD binnen dat programma zijn. Wij rapporteren over de voortgang hiervan in de bestuursrapportages.
Deze programmabegroting kent de volgende programma's:

- Jeugdgezondheid
- Algemene Gezondheidszorg
- Kennis en Expertise
- Inwonerbijdrage en Organisatieprojecten, en
- Overhead.

Algemene speerpunten 2026:
Naast speerpunten per programma zijn er ook enkele programma-overstijgende speerpunten geformuleerd. De uitwerking hiervan vindt plaats binnen verschillende programma's. Deze algemene speerpunten zijn:

- Er zijn belangrijke ontwikkelingen op het gebied van klimaat, gezondheid en veiligheid. Deze raken de gezondheid en de veiligheid van de inwoners. Daarnaast neemt het besef toe dat niet alleen de overheid, maar ook de inwoners zelf een rol hebben in het oplossen van problemen en risico's.
  Veerkracht van de samenleving en weerbaarheid van inwoners worden steeds belangrijker. De overheid moet hierbij aansluiten en zichtbaar en bereikbaar zijn. Om te kunnen voldoen aan de verwachtingen van de samenleving is een stevig bouwwerk voor publieke dienstverlening noodzakelijk.

  De GGD draagt in 2026 bij aan het versterken van veerkracht en weerbaarheid van de inwoners, versterkt de crisisorganisatie en levert een bijdrage aan het bouwwerk voor publieke dienstverlening. Dit doet de GGD onder andere op de scholen en in de samenwerking met de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland.

- Om te komen tot goede, toegankelijke en betaalbare zorg, willen we bereiken dat minder mensen zorg nodig hebben. Een goede manier van leven is daarbij cruciaal. Dat begint bij preventie en speelt onder meer op het terrein van de gezondheid, sport, cultuur, veiligheid en sociale basis. De GGD werkt hier samen met gemeenten en andere ketenpartners aan.

Mede met het oog op het bevorderen van gelijke kansen op gezondheid geeft de GGD een aanzet tot meer structureel en integraal werken aan gezondheidsbevordering. De visie hierop wordt in 2025 ontwikkeld en in 2026 geïmplementeerd.

7. Programma Jeugdgezondheid

7.1. Wat willen we bereiken?

De jeugdgezondheid heeft als collectieve opdracht het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van de jeugd in de gemeenten. Daarnaast monitort de jeugdgezondheid kinderen op individueel niveau. Hierdoor is het mogelijk om kinderen in een kwetsbare situatie te signaleren en samen met de jeugdige/de ouders af te stemmen welke vervolgstappen gezet worden. Daarbij werkt de GGD samen met (lokale) netwerken.
De jeugdgezondheid gaat uit van de eigen kracht van gezinnen (ouders en kinderen) en hun omgeving op basis van het concept van positieve gezondheid.

7.2. Wat gaan we ervoor doen?

A. Wettelijke GGD-taken

- Gemeenten laten de beleidsadvisering vanuit de jeugdgezondheidszorg uitvoeren door de GGD, in samenhang met de algemene taken van de GGD bij monitoring, signalering en advisering (Wet publieke gezondheid).

B. Wettelijke gemeentelijke taken die de GGD uitvoert

- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het actief aanbieden van jeugdgezondheidszorg aan alle kinderen en jongeren tot 18 jaar (Wet publieke gezondheid - Wpg).
  Het Basispakket Jeugdgezondheidzorg geeft aan welke activiteiten beschikbaar moeten zijn (zie het Besluit publieke gezondheid). Dit is uitgewerkt in het landelijk professioneel kader JGZ en landelijke professionele richtlijnen. De uitvoering van de jeugdgezondheidszorg sluit aan op de ontwikkelingen in het sociaal domein. In de regio NOG hebben 21 gemeenten de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg voor 4-18-jarigen opgedragen aan de GGD.
- Voor de kinderen binnen de doelgroep nieuwkomers is bij de uitvoering van de reguliere jeugdgezondheidszorg een extra inspanning van de GGD nodig.
- De jeugdgezondheidszorg draagt bij aan preventie en jeugdhulp op grond van de Jeugdwet. Op verzoek van gemeenten voert de GGD deze preventieve activiteiten uit.
- De GGD voert het rijksvaccinatieprogramma (RVP) uit voor de 4-18-jarigen. De uitvoering van het RVP is gekoppeld aan de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg.

D. Taken die de GGD in opdracht van derden uitvoert

- De GGD voert de jeugdgezondheidszorg voor asielzoekers uit op basis van een landelijke overeenkomst met het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA).

Speerpunten 2026

- De huidige organisatie van de Jeugdgezondheidszorg voor 4-18 jaar is voor de toekomst niet houdbaar. De Jeugdgezondheidszorg heeft te maken met veranderde landelijke richtlijnen en het verzoek van gemeenten om te zoeken naar besparingen. Gemeenten zijn naar aanleiding hiervan een onderzoek gestart naar een toekomstbestendige Jeugdgezondheidszorg.

  In 2026 vindt implementatie plaats van de besluitvorming op basis van de uitkomsten van dit onderzoek.

- Scholen geven steeds vaker aan geen geschikte ruimte te hebben voor de werkzaamheden van de Jeugdgezondheidszorg. Als scholen geen ruimte hebben, maakt de GGD gebruik van andere beschikbare locaties. Naast een inefficiënte uitvoering van de JGZ en arbo-technische problemen, brengt dit extra kosten met zich mee.

  De GGD wil de bestuurlijke afspraken hierover opnieuw bezien. In 2026 vindt implementatie van deze nieuwe afspraken plaats.

7.3. Wat mag het kosten?

Rekening van baten en lasten per programma	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Jeugdgezondheid						
Baten	1.582	1.579	1.201	1.201	1.201	1.201
Lasten	7.428	7.310	7.367	7.367	7.367	7.367
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-5.846**	**-5.731**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**
Dotatie reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	116	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-5.730**	**-5.731**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**

8. Programma Algemene gezondheidszorg

8.1. Wat willen we bereiken?

Het programma Algemene gezondheidszorg bestaat uit een groot aantal verschillende producten. Gemeenschappelijk doel is het bevorderen, bewaken en beschermen van de gezondheid van de bevolking in de regio, met speciale aandacht voor risicogroepen.

8.2. Wat gaan we ervoor doen?

A. Wettelijke GGD-taken

- De wettelijke taken in dit programma betreffen de infectieziektebestrijding (waaronder de coronabestrijding), medisch milieukundige zorg, algemene technische hygiënezorg en psychosociale hulp bij rampen (Wet publieke gezondheid).
- De GGD draagt bij aan de geneeskundige hulpverlening in de regio (GHOR, Wet veiligheidsregio's).
- De gemeenten zien toe op de naleving van de kwaliteitseisen voor kinderopvang. Zij wijzen de GGD aan als toezichthouder (Wet Kinderopvang).
- Voor de doelgroep statushouders (vluchtelingen die in de gemeenten zijn gehuisvest) is bij de uitvoering van reguliere taken een extra inspanning van de GGD nodig. Daarbij gaat het vooral om infectieziektebestrijding, seksuele gezondheid en gezondheidsbevordering (Wet publieke gezondheid).
- De GGD adviseert – mede in het kader van de Omgevingswet – gemeenten en inwoners over de wijze waarop zij gezondheidsrisico's door milieufactoren zo veel mogelijk kunnen beperken en voorkomen.

B. Wettelijke gemeentelijke taken die de GGD uitvoert

- De GGD voert de lijkschouw uit voor de gemeenten, als onderdeel van de forensische geneeskunde (Wet op de lijkbezorging).
- De GGD is belast met het kwaliteitstoezicht op de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), op basis van een overeenkomst.
- In opdracht van een aantal gemeenten voert de GGD taken uit voor bemoeizorg, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg (Wet maatschappelijke ondersteuning 2015).

D. Taken die de GGD in opdracht van derden uitvoert

- De GGD verzorgt reizigersadvisering en -vaccinaties voor burgers.
- Het ministerie van VWS heeft de GGD belast met de inspectie en vergunningverlening voor het aanbrengen van tatoeages en piercings (op basis van de Warenwet).
- De GGD ontvangt van VWS een subsidie voor de uitvoering van aanvullende seksuele gezondheidszorg.
- De GGD verzorgt de medische begeleiding bij het gebruik van PrEP door een specifieke doelgroep met een verhoogd risico op hiv.
- De GGD voert forensisch medisch onderzoek uit voor politie en justitie, als onderdeel van de forensische geneeskunde.
- In opdracht van het RIVM voert GGD NOG de Doetinchemstudie uit, een langlopende cohortstudie (bevolkingsonderzoek).

De GGD voert de publieke gezondheidszorg asielzoekers uit op basis van een landelijke overeenkomst met het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA).

Speerpunten 2026

- Naar aanleiding van de covid-pandemie is een landelijk traject gestart om de infectieziektebestrijding en de pandemische paraatheid bij de GGD'en te versterken. Er is ingezet op verbetering van de capaciteit, de professionele kwaliteit en de informatievoorziening van de infectieziektebestrijding. Het rijk wil echter op de versterking van de pandemische paraatheid bezuinigen.

  Met inachtneming van deze omstandigheid borgt de GGD in 2026 de versterking van de infectieziektebestrijding en de pandemische paraatheid binnen de organisatie.

- De kwaliteit van de woon- en leefomgeving heeft invloed op de gezondheid van mensen. Daarom is het belangrijk een aantrekkelijke leefomgeving te creëren die het maken van gezonde keuzes stimuleert en makkelijker maakt. De GGD biedt ondersteuning aan gemeenten bij het bevorderen van de gezonde leefomgeving.

  De GGD geeft in 2026 verder invulling aan de advisering van gemeenten, bijvoorbeeld door bij te dragen aan een Omgevingsvisie of advisering over ruimtelijke plannen of initiatieven.

- Naast zorg voor de mentale gezondheid van jongeren, is er ook aandacht nodig voor volwassen inwoners in een kwetsbare positie. Door een aanpak vanuit verschillende perspectieven kunnen we gezamenlijk verandering bereiken.

  Met kennis vanuit maatschappelijke zorg, cultuursensitief werken, kennis van gezonde leefomgeving en ervaring in het verbinden van krachten binnen de GGD, zet de GGD expertise in.

8.3. Wat mag het kosten?

Rekening van baten en lasten per programma	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Algemene Gezondheid						
Baten	14.872	10.532	9.644	9.644	9.644	9.644
Lasten	14.023	10.921	10.390	10.390	10.390	10.390
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**849**	**-389**	**-746**	**-746**	**-746**	**-746**
Dotatie reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	118	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**967**	**-389**	**-746**	**-746**	**-746**	**-746**

9. Programma Kennis- en Expertise

9.1. Wat willen we bereiken?

De GGD biedt gemeenten inzicht in de gezondheidssituatie van de inwoners van de gemeenten, geeft integraal beleidsadvies en advies over gebruik van effectief gebleken interventies die leiden tot verbetering van leefstijl en gezonder gedrag van de bevolking.

9.2. Wat gaan we ervoor doen?

A. Wettelijke GGD-taken

- De gemeenten laten een aantal taken voor de publieke gezondheid (het onderzoek van de gezondheidssituatie van de bevolking, beleidsadvisering, bijdragen aan preventieprogramma's en gezondheidsbevordering en preventieve ouderengezondheidszorg) uitvoeren door de GGD (Wet publieke gezondheid).

C. Autonome gemeentelijke taken die de GGD in opdracht van de gemeenten uitvoert

- Academische werkplaats AGORA, een samenwerkingsverband met Wageningen University & Research, voert onderzoeken uit voor gemeenten, die deels boven de afgesproken basistaken uitgaan en afzonderlijk worden bekostigd. Dit geldt ook voor het Evaluatiebureau publieke gezondheid, dat voortkomt uit AGORA.

Speerpunten 2026

- Vanuit het beter faciliteren van gemeenten met data zijn al diverse stappen gezet. Er is een Producten- en Dienstencatalogus ontwikkeld en het Kompas Volksgezondheid is doorontwikkeld. Vanuit deze data adviseert de GGD gemeenten over gewenste en gerichte interventies voor gezondheidsbevordering.

  In 2025 is een project gestart om op de eerste plaats de al beschikbare kengetallen beter te ontsluiten. Vervolgens gaat de GGD samen met gemeenten outcome-indicatoren ontwikkelen die helpend zijn bij het doen van beleidskeuzes.
  De GGD blijft dit in 2026 samen met gemeenten verder ontwikkelen.

- In het kader van IZA en GALA vervult de GGD diverse rollen, afhankelijk van de mogelijkheden en wensen van de gemeenten. De GGD is betrokken bij enkele regionale preventie-infrastructuren.

  De GGD bestendigt in 2026 de bestaande infrastructuren en breidt deze waar mogelijk en wenselijk uit naar meer subregio's en thema's.

9.3. Wat mag het kosten?

Rekening van baten en lasten per programma	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Kennis & Expertise						
Baten	1.994	1.736	1.084	884	884	884
Lasten	3.092	2.559	2.164	2.024	2.136	2.024
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-1.098**	**-823**	**-1.080**	**-1.140**	**-1.252**	**-1.140**
Dotatie reserve	28	28	28	28	28	28
Onttrekking reserve	140	0	0	0	112	0
Gerealiseerd resultaat	**-986**	**-851**	**-1.108**	**-1.168**	**-1.168**	**-1.168**

10. Inwonerbijdrage en organisatieprojecten

10.1. Wat willen we bereiken?

In dit programma staan de kosten en opbrengsten van:

- organisatie-ontwikkelingstrajecten binnen de GGD
- nog te realiseren, niet gespecificeerde omzet van plusopdrachten
- de inwonerbijdrage van gemeenten voor de uitvoering van de basistaken van de GGD.

10.2. Wat gaan we ervoor doen?

A. Wettelijke GGD-taken

- De colleges van burgemeester en wethouders van gemeenten in een veiligheidsregio, treffen een gemeenschappelijke regeling voor de instelling en instandhouding van een regionale gezondheidsdienst in die regio (Wet publieke gezondheid). De wet schrijft voor dat de gemeenten een aantal taken voor de publieke gezondheid laten uitvoeren door de GGD.

10.3. Wat mag het kosten?

Rekening van baten en lasten per programma	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Inwonerbijdrage en projecten						
Baten	15.824	17.378	18.007	18.007	18.007	18.007
Lasten	200	765	263	263	263	263
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**15.624**	**16.613**	**17.744**	**17.744**	**17.744**	**17.744**
Dotatie reserve	710	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	910	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**15.824**	**16.613**	**17.744**	**17.744**	**17.744**	**17.744**

11. Overhead

11.1. Wat willen we bereiken?

Een onderdeel van het programma Overhead is bestuursondersteuning. Het doel van de bestuursondersteuning is om het GGD-bestuur en de gemeenten in positie te brengen voor het besturen van de GGD. Dit betreft:

1. advisering en ondersteuning voor de bestuurlijke besluitvorming, en
2. het agenderen en oppakken van maatschappelijke en bestuurlijke vraagstukken op het gebied van de publieke gezondheid.

11.2. Wat gaan we ervoor doen?

Speerpunt 2026

- De afgelopen jaren is via het programma GGD NOG Robuust geïnvesteerd in de bedrijfsvoering van de GGD. Dit programma beoogde een positief effect op de kosten en kwaliteit en het verminderen van de kwetsbaarheid van de GGD.

  In 2026 borgt de GGD de behaalde resultaten in de reguliere organisatie.

11.3. Wat mag het kosten?

Rekening van baten en lasten per programma	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Overhead						
Baten	752	187	159	159	159	159
Lasten	11.503	9.829	9.883	9.823	9.823	9.823
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-10.751**	**-9.642**	**-9.724**	**-9.664**	**-9.664**	**-9.664**
Dotatie reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	506	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-10.245**	**-9.642**	**-9.724**	**-9.664**	**-9.664**	**-9.664**

PARAGRAFEN

12. Paragrafen

Op basis van artikel 9 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat deze begroting drie paragrafen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing (inventarisatie weerstandcapaciteit, inventarisatie risico's en beleid);
- financiering (treasurybeleid);
- bedrijfsvoering (bedrijfsprocessen om de beleidsdoelstellingen te realiseren en de sturing en beheersing daarvan).

De andere paragrafen uit artikel 9 zijn niet van toepassing voor GGD Noord- en Oost-Gelderland. Dit geldt ook voor de paragraaf verbonden partijen. De GGD kent ook geen verbonden partijen in de zin van de wet, d.w.z. waar de GGD bestuurlijke invloed en financieel belang heeft.

12.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf geven wij weer hoe robuust de financiële positie is. Het weerstandsvermogen is het vermogen van GGD NOG om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat de continuïteit van de GGD in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, d.w.z. de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken, en
- alle risico's waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

In het kader van de vernieuwing van de BBV is een uniforme basisset financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing voorgeschreven. Voor GGD NOG zijn de onderstaande kengetallen van toepassing:

- Netto Schuldquote: de netto schuld gedeeld door de totale inkomsten;
- Solvabiliteit: eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen;
- Structurele exploitatieruimte: het structurele exploitatiesaldo in percentage van de totale baten.

Kengetal	realisatie 2024	begroot 2025	begroot 2026
Netto schuld quote	-3,7%	-3,3%	-2,6%
Solvabiliteit	14,5%	18,7%	20,4%
Structurele exploitatieruimte	-0,1%	0,0%	0,0%

Weerstandscapaciteit en risico's

De op 22 november 2018 door het algemeen bestuur vastgestelde belangrijkste risico's voor de GGD in het kader van het risicomanagement zijn in 2024 opnieuw beoordeeld. Op 20 november 2024 heeft het algemeen bestuur onderstaande risico's als belangrijkste risico's voor de GGD in het kader van het risicomanagement vastgesteld.

1. inhoudelijke risico's en risico's met betrekking tot opbrengsten:
    a. wijziging wetgeving
    b. uitbraak infectieziekte/tbc
    c. gemeenten laten taken niet door de GGD uitvoeren
    d. omzetdaling/minder opdrachten
    e. morele verplichting voor uitvoering van taken die niet kostendekkend zijn
2. risico's vanwege personele omstandigheden:
    a. ziekteverzuim boven 4%
    b. WW-verplichting
    c. arbeidsmarktkrapte/leeftijdsopbouw
3. risico's vanuit de bedrijfsvoering:
    a. Imago risico
    b. technologische ontwikkeling
    c. aanbestedingsrisico ICT
    d. informatieveiligheid

De belangrijkste aanpassingen is de toevoeging van informatieveiligheid als belangrijkste risico. Deze risico's zijn gekwantificeerd voor de bepaling van het weerstandsvermogen. Voor de inwonerbijdrage Jeugdgezondheid worden de gemeenten geacht zelf een reserve aan te houden. Bij eventueel uittreden komt er een frictiebijdrage die de kosten voor de andere gemeenten dekt.
Het algemeen bestuur heeft 11 juli 2024 vastgesteld dat de weerstandscapaciteit minimaal 95% en maximaal 105% bedraagt van het weerstandsvermogen.
De berekening is bij het opstellen van de jaarstukken in januari 2025 geactualiseerd.

Risico's

Om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen hanteren wij als definitie van een risico: een gebeurtenis of omstandigheid met mogelijk nadelige financiële gevolgen voor de organisatie.

Beleid weerstandscapaciteit en de risico's

Percentage weerstandscapaciteit

Berekening percentage weerstandscapaciteit	**31-12-2024**
Weerstandscapaciteit (materieel gezien)	1.150.000
Voorstel tot onttrekking bij jaarrekening 2024	-46.000
Stand weerstandsvermogen bij GGD na voorstel	1.104.000
Weerstandsvermogen aan te houden bij de GGD per 31-12-2024	1.104.000
Percentage weerstandscapaciteit	**104%**

Benodigd weerstandsvermogen structurele exploitatierisico's

Omschrijving risico	**in €**
1 Inhoudelijke risico's en risico's m.b.t. opbrengsten	2.183.000
2 Risico's vanwege personele omstandigheden	2.298.000
3 Risico's vanuit de bedrijfsvoering	1.039.000
Totaal risico	5.520.000
Kans dat risico's zich gelijk voordoen	50%
Totaal risico GGD NOG	2.760.000
Af post onvoorzien in exploitatie (4 jaar)	1.656.000
Aan te houden weerstandsvermogen	**1.104.000**

Bij de opstelling van de jaarstukken 2024 is het weerstandsvermogen geactualiseerd. De berekening is gemaakt op basis van de begroting voor het jaar 2025.. Het percentage weerstandscapaciteit is 104%. In euro's is het weerstandsvermogen € 46.000 te hoog. Bij de jaarrekening 2024 is een voorstel gedaan om € 46.000 te gebruiken als dekking voor een deel van het negatieve saldo over 2024. Daarmee wordt de weerstandscapaciteit 100%.

12.2. Financiering

Inleiding
Deze paragraaf omvat de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

De financieringsparagraaf geeft kaders voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Het algemeen bestuur van de GGD heeft een Treasurystatuut vastgesteld waarin de volgende uitgangspunten zijn vastgelegd.

- zoveel mogelijke interne financiering;
- een risicomijdende gedragslijn;
- rekening houdend met deze randvoorwaarden, het optimaliseren van de renteresultaten.

Schatkistbankieren en financiering
De Wet schatkistbankieren schrijft voor dat de decentrale overheden, waaronder de GGD, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Daarmee zijn de mogelijkheden om de renteresultaten te optimaliseren uitgeput.
Wij verwachten dat het ook in 2026 niet nodig is externe financieringsmiddelen aan te trekken. De GGD kan volledig gebruik maken van interne financiering.

Kapitaalgoederen
De kapitaalgoederen van de GGD betreffen medische apparatuur, kantoorinventaris, ICT- en telefoniemiddelen.
De rekening 2024 heeft per 31-12-2024 een boekwaarde van kapitaalgoederen van afgerond € 1,0 miljoen. Op 27 november 2025 bieden wij bij een wijziging op de Programmabegroting 2026 het algemeen bestuur een geactualiseerde Staat van activa aan.

12.3. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2023 gedeeltelijk in werking is getreden, heeft tot doel een transparante overheid te bevorderen en de informatiehuishouding op orde te brengen.
De Woo geldt ook voor gemeenschappelijke regelingen zoals GGD NOG. Het is verplicht om in de begrotingsstukken in een openbaarheidsparagraaf aan te geven hoe het staat met de uitvoering van de Woo. Dit biedt een basis voor het algemeen bestuur om de uitvoering van de Woo te controleren.

Woo-contactpersoon
GGD NOG heeft team Communicatie aangewezen als Woo-contactpersoon. Ook is informatie ingevoerd voor de Woo-index, een soort verwijsindex die in de plaats is gekomen van het oorspronkelijk beoogde publicatiesysteem van het rijk (PLOOI). Dit moet nog worden uitgewerkt.

Plan van aanpak verdere invoering Woo
Voor de verdere invoering van de Woo is een plan van aanpak opgesteld. Dit betreft ook de actieve openbaarmaking van de bestuursinformatie (de wettelijke verplichting hiertoe wordt gefaseerd ingevoerd) en het stroomlijnen van de afhandeling van Woo-verzoeken.

12.4. Bedrijfsvoering

In de Uitgangspuntenbrief 2026 en elders in deze programmabegroting zijn onderwerpen aan bod gekomen die relevant zijn voor de Bedrijfsvoering in 2026.

FINANCIËLE BEGROTING

13. Financiële uitgangspunten

13.1. Uitgangspuntennota 2026

In november 2025 hebben wij een brief met de uitgangspunten voor de begroting 2026 toegezonden aan de raden van de gemeenten.

13.2. Indexering

Methodiek

Ons uitgangspunt bij indexeren is dat de index in relatie staat tot de werkelijke ontwikkeling van de kosten. Dat houdt in dat wij de kosten voor het komende jaar begroten mét indexering.
Het algemeen bestuur heeft in zijn vergadering van 21 november 2019 de aangepaste indexeringssytematiek vastgesteld. Deze systematiek gaat uit van:

- het basisjaar is het jaar van de begroting minus twee jaar;
- de indexcijfers uit de CPB kortetermijnraming van december;
- de verdeling van de kosten in 70% loonkosten (loonvoet sector overheid) en 30% materiële kosten (prijs overheidsconsumptie, netto materieel).

Als de vergelijking met de ontwikkeling van de inkomsten uit het Gemeentefonds daartoe naar oordeel van het algemeen bestuur aanleiding geeft, dan kan het AB besluiten een bezuinigingsopdracht te geven. Het uitgangspunt is dat een eventuele bezuinigingsopdracht gebaseerd is op een discussie over de inhoud en omvang van het takenpakket van de GGD. Wij handhaven de inspanningsverplichting van de afgelopen jaren tot het “inverdienen” van de indexering.

Index 2026

In de Uitgangspuntennota 2026 zijn wij uitgegaan van een gewogen index van 4,57%. We maken gebruik van de indexcijfers van de septembercirculaire 2024.

De gebruikte indexcijfers voor 2026 zijn:

Loonkosten:	3,8%	(loonvoet sector overheid CPB 2024 en septembercirculaire 2024)
Materiële kosten:	2,2%	(prijs overheid consumptie netto materiaal CPB 2024 en septembercirculaire 2024)

Indexcijfers 2026 (gebaseerd op septembercirculaire 2024)

Omschrijving	Ontwik-kelingen 2025	Indexcijfer 2026	Indexering begroting 2026
Loonkostenindex	1,10%	3,80%	4,90%
Materiële kostenindex	1,60%	2,20%	3,80%
Gewogen Index	1,25%	3,32%	4,57%

De kosten van de GGD bestaan voor 70% uit loonkosten en 30% uit materiële kosten. De bovenstaande berekening leidt tot het volgende indexeringsvoorstel voor inwonerbijdrage deelnemende gemeenten:

Gewogen index
loonkosten 0,7 * 4,90% + materiële kosten 0,3 * 3,80% = 4,57%.

Inwonerbijdrage

Als gevolg van de geactualiseerde indexcijfers wijzigt de inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten. Wij gaan in deze programmabegroting 2026 uit van de inwonertallen per 31 december 2024. Bij de inwonerbijdrage maken wij onderscheid tussen:

- de bijdrage voor de A-taken voor publieke gezondheidszorg die worden bekostigd uit de inwonerbijdrage van alle gemeenten, en
- de B-taak Jeugdgezondheidszorg 4 - 18-jarigen die wordt bekostigd uit een inwonerbijdrage van 21 gemeenten (Apeldoorn laat vanaf 2017 de jeugdgezondheidszorg uitvoeren door het Centrum voor Jeugd en Gezin Apeldoorn).

Voor 2026 leidt dit tot de volgende inwonerbijdragen voor de gemeenten:

Omschrijving	Aantal inwoners	Totaal inwoner bijdrage in €	Per Inwoner in €	Aantal inwoners	Totaal inwoner bijdrage in €	Per Inwoner in €
Inwoneraantal 31-12-2022	844.849			676.637		
Toename inwoners	3.626			3.275		
Inwoneraantal 31-12-2023	848.475			679.912		
Programma begroting 2025	844.849	8.994.651	10,646	676.637	7.958.577	11,762
Toename inwoners	3.626	38.604		3.275	38.520	
Actualisering prijspeil 2025 1,25%		112.916			99.964	
CPB Index 2026 3,32%		303.653			268.822	
Inwonerbijdrage deelnemende gemeente 2026	848.475	9.449.824	11,137	679.912	8.365.884	12,304
Korting logopedie Voorst		0			8.431	
Inwonerbijdrage deelnemende gemeenten 2026 na correctie korting logopedie		9.449.824			8.357.453	

De totale inwonerbijdrage van een deelnemende gemeente is het bedrag per inwoner vermenigvuldigd met het aantal inwoners van die gemeente (zie 14.1 Bijlage A op pag. 40 voor een overzicht).
De gemeente Voorst maken van oudsher geen gebruik van het onderdeel Spraak- en taalscreening (logopedie) van de jeugdgezondheid. Hiervoor krijgen zij een korting op de inwonerbijdrage.
De totale inwonerbijdrage aan de GGD voor 2026 is begroot op € 17.807.277. Voor de berekening per inwoner is de korting hierbij opgeteld. Dit resulteert in een inwonerbijdrage Publieke Gezondheid van € 11,137 en een inwonerbijdrage Jeugdgezondheid van € 12,304.

Als het aantal inwoners van een gemeente lager wordt, dan neemt de totale inwonerbijdrage van deze gemeente ook relatief af. De definitieve inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten wordt bepaald aan de hand van de werkelijke inwonertallen op 1 januari van het jaar waarop de kosten betrekking hebben (zie Gemeenschappelijke regeling GGD NOG).

13.3. Overzicht baten en lasten 2024-2029 en toelichting

in € 1.000 per programma

Rekening van baten en lasten per programma	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
Jeugdgezondheid						
Baten	1.582	1.579	1.201	1.201	1.201	1.201
Lasten	7.428	7.310	7.367	7.367	7.367	7.367
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-5.846**	**-5.731**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**
Dotatie reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	116	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-5.730**	**-5.731**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**	**-6.166**
Algemene Gezondheid						
Baten	14.872	10.532	9.644	9.644	9.644	9.644
Lasten	14.023	10.921	10.390	10.390	10.390	10.390
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**849**	**-389**	**-746**	**-746**	**-746**	**-746**
Dotatie reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	118	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**967**	**-389**	**-746**	**-746**	**-746**	**-746**
Kennis & Expertise						
Baten	1.994	1.736	1.084	884	884	884
Lasten	3.092	2.559	2.164	2.024	2.136	2.024
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-1.098**	**-823**	**-1.080**	**-1.140**	**-1.252**	**-1.140**
Dotatie reserve	28	28	28	28	28	28
Onttrekking reserve	140	0	0	0	112	0
Gerealiseerd resultaat	**-986**	**-851**	**-1.108**	**-1.168**	**-1.168**	**-1.168**
Overhead						
Baten	752	187	159	159	159	159
Lasten	11.503	9.829	9.883	9.823	9.823	9.823
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-10.751**	**-9.642**	**-9.724**	**-9.664**	**-9.664**	**-9.664**
Dotatie reserve	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	506	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-10.245**	**-9.642**	**-9.724**	**-9.664**	**-9.664**	**-9.664**
Inwonerbijdrage en projecten						
Baten	15.824	17.378	18.007	18.007	18.007	18.007
Lasten	200	765	263	263	263	263
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**15.624**	**16.613**	**17.744**	**17.744**	**17.744**	**17.744**
Dotatie reserve	710	0	0	0	0	0
Onttrekking reserve	910	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**15.824**	**16.613**	**17.744**	**17.744**	**17.744**	**17.744**

in € 1.000 Totaal GGD NOG

Staat van baten en lasten	Realisatie 2024 (concept)	1e begrotings wijziging 2025	Programma begroting 2026	Meerjaren raming 2027	Meerjaren raming 2028	Meerjaren raming 2029
GGD Noord- en Oost Gelderland						
Baten	35.024	31.412	30.095	29.895	29.895	29.895
Lasten	36.246	31.384	30.067	29.867	29.979	29.867
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**-1.222**	**28**	**28**	**28**	**-84**	**28**
Dotatie reserve	738	28	28	28	28	28
Onttrekking reserve	1.790	0	0	0	112	0
Gerealiseerd resultaat	**-170**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

De incidentele baten en lasten opgenomen in de programmabegroting 2026 zijn nul. In de lasten van het programma Overhead is € 400.000 onvoorzien begroot. Dit is 1% van de totale begroting plus een extra bedrag van € 100.000.
De meerjarenraming 2027-2029 wordt opgenomen tegen prijspeil 2025. De hardheid van meerjaren-prijsindexering is beperkt en deze meenemen geeft niet een reëler beeld.

13.4. Uitzetting van de financiële positie en toelichting

Balans 2024- 2026 in € 1.000

ACTIVA	Balans per 31 december		
	2024	2025	2026
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	989	1.200	1.300
Financiële vaste activa	34	34	34
Totaal vaste activa	**1.023**	**1.234**	**1.334**
VLOTTENDE ACTIVA			
Voorraden	75	75	75
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.885	8.000	7.000
Liquide middelen	115	125	125
Overlopende activa	2.153	1.500	1.500
Totaal vlottende activa	**12.228**	**9.700**	**8.700**
TOTAAL GENERAAL	**13.251**	**10.934**	**10.034**

PASSIVA	Balans per 31 december		
	2024	2025	2026
VASTE PASSIVA			
Eigen vermogen	1.921	2.050	2.050
Voorzieningen	464	300	150
Totaal vaste passiva	**2.385**	**2.350**	**2.200**
VLOTTENDE PASSIVA			
Crediteuren	420	500	500
Overlopende passiva	10.446	8.084	7.334
Totaal vlottende passiva	**10.866**	**8.584**	**7.834**
TOTAAL GENERAAL	**13.251**	**10.934**	**10.034**

Berekening EMU saldo 2024- 2026 (in € 1.000)

		2024		2025		2026
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-1.222		28		28
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	305		325		325
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	91		-164		-150
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans geactiveerd	93		475		325
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige	0		0		0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	6		0		0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	0		0		0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	0		0		0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties	0		0		0
	met derden betreffen					
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0		0		0
11	Verkoop van effecten:					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee		nee		nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
	Berekend EMU-saldo	**-913**		**-286**		**-122**

Het BBV schrijft voor dat GGD NOG een overzicht in de begroting opneemt met een verdeling van de baten, lasten en het saldo per taakveld. De taakvelden zijn door de rijksoverheid gedefinieerd. Onderstaand het overzicht met de verdeling naar taakvelden over begroting 2026.

Taakvelden 2026 (in € 1.000)

Taakveld IV3		Baten	Lasten	Saldo
0.	Bestuur en ondersteuning			
0.4	Overhead	9.783	9.883	-100
0.5	Treasury	100	0	100
0.9	Vennootschapsbelasting	0	10	-10
0.10	Mutaties reserves	0	28	-28
0.11	Resultaat van rekening van baten en lasten	0	0	0
1.	Veiligheid			
1.1	Crisisbeheersing/brandweer	151	151	0
7.	Volksgezondheid en Milieu			
7.1	Volksgezondheid	19.315	19.447	-131
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	746	576	169

13.5. Meerjarenraming en toelichting

Geprognosticeerde balans in € 1.000

ACTIVA	Balans per 31 december			
	2026	2027	2028	2029
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa	1.300	1.300	1.300	1.300
Financiële vaste activa	34	34	34	34
Totaal vaste activa	**1.334**	**1.334**	**1.334**	**1.334**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden	75	75	75	75
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.000	7.000	7.000	7.000
Liquide middelen	125	200	200	200
Overlopende activa	1.500	1.250	1.250	1.250
Totaal vlottende activa	**8.700**	**8.525**	**8.525**	**8.525**
TOTAAL GENERAAL	**10.034**	**9.859**	**9.859**	**9.859**

PASSIVA	Balans per 31 december			
	2026	2027	2028	2029
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen	2.050	2.050	2.050	2.050
Voorzieningen	150	100	100	100
Totaal vaste passiva	**2.200**	**2.150**	**2.150**	**2.150**
VLOTTENDE PASSIVA				
Crediteuren	500	500	500	500
Overlopende passiva	7.334	7.209	7.209	7.209
Totaal vlottende passiva	**7.834**	**7.709**	**7.709**	**7.709**
TOTAAL GENERAAL	**10.034**	**9.859**	**9.859**	**9.859**

Geprognosticeerd meerjaren EMU saldo (in € 1.000)

		2026	2027	2028	2029
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	28	28	-84	28
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	325	325	325	325
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-150	-50	0	0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans geactiveerd	325	325	325	325
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	0	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties	0	0	0	0
	met derden betreffen				
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten:				
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?				
	Berekend EMU-saldo	**-122**	**-22**	**-84**	**28**

Meerjaren kengetallen

Kengetal	begroot 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
Netto schuld quote	-2,6%	-2,5%	-2,5%	-2,5%
Solvabiliteit	20,4%	20,8%	20,8%	20,8%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

13.6. Staat van activa

Wij leggen de Staat van activa (voorgenomen investeringen) op 27 november 2025 voor aan het algemeen bestuur in de vorm van een begrotingswijziging. Voor de inwonerbijdrage heeft dit geen gevolgen.

14. BIJLAGEN

Bijlage A: Inwonerbijdragen 2026 per deelnemende gemeente

Gemeente	Aantal inwoners 31-12-2024 incl Apeldoorn	Aantal inwoners 31-12-2024 excl Apeldoorn	Begroting 2026 Publieke Gezondheid in €	Begroting 2026 Jeugd Gezondheid in €	Begroting 2026 Totaal in €
Aalten	27.471	27.471	305.956	338.013	643.969
Berkelland	43.922	43.922	489.178	540.432	1.029.610
Bronckhorst	36.007	36.007	401.025	443.043	844.068
Doetinchem	60.051	60.051	668.813	738.889	1.407.703
Montferland	36.994	36.994	412.018	455.188	867.205
Oost Gelre	30.048	30.048	334.657	369.721	704.379
Oude IJsselstreek	39.502	39.502	439.950	486.047	925.997
Winterswijk	29.217	29.217	325.402	359.497	684.899
Regio Achterhoek	**303.212**	**303.212**	**3.377.000**	**3.730.830**	**7.107.830**
Apeldoorn	168.563	0	1.877.357	0	1.877.357
Brummen	21.394	21.394	238.274	263.240	501.514
Epe	33.469	33.469	372.758	411.815	784.573
Hattem	12.744	12.744	141.935	156.807	298.742
Heerde	19.305	19.305	215.008	237.536	452.544
Lochem	34.314	34.314	382.169	422.212	804.381
Voorst	25.567	25.567	284.750	314.586	599.336
Korting Voorst			0	-8.431	-8.431
Zutphen	49.038	49.038	546.157	603.381	1.149.538
Regio Midden IJssel /Oost Veluwe	**364.394**	**195.831**	**4.058.410**	**2.401.145**	**6.459.555**
Elburg	23.903	23.903	266.218	294.111	560.329
Ermelo	28.127	28.127	313.262	346.085	659.347
Harderwijk	50.070	50.070	557.651	616.079	1.173.730
Nunspeet	29.390	29.390	327.329	361.625	688.954
Oldebroek	24.426	24.426	272.043	300.546	572.589
Putten	24.953	24.953	277.912	307.031	584.943
Regio Noord Veluwe	**180.869**	**180.869**	**2.014.414**	**2.225.478**	**4.239.892**

Totaal GGD NOG	**848.475**	**679.912**	**9.449.824**	**8.357.453**	**17.807.277**
Korting Voorst ivm logopedie				8.431	8.431
Totaal inwonerbijdrage			9.449.824	8.365.884	17.815.708
Bijdrage per inwoner			**11,137**	**12,304**	**23,442**
Bijdrage per inwoner Apeldoorn					**11,137**

Inwonerbijdrage 2026-2029 per gemeente

Gemeente	Aantal inwoners 31-12-2024 incl Apeldoorn	Begroting 2026 in €	meerjaren raming 2027 in €	meerjaren raming 2028 in €	meerjaren raming 2029 in €
Aalten	27.471	643.969	669.857	693.034	717.013
Berkelland	43.922	1.029.610	1.071.000	1.108.057	1.146.396
Bronckhorst	36.007	844.068	878.000	908.379	939.809
Doetinchem	60.051	1.407.703	1.464.292	1.514.957	1.567.374
Montferland	36.994	867.205	902.067	933.279	965.570
Oost Gelre	30.048	704.379	732.695	758.046	784.274
Oude IJsselstreek	39.502	925.997	963.222	996.550	1.031.031
Winterswijk	29.217	684.899	712.432	737.082	762.585
Regio Achterhoek	**303.212**	**7.107.830**	**7.393.565**	**7.649.382**	**7.914.051**
Apeldoorn	168.563	1.877.357	1.952.827	2.020.395	2.090.300
Brummen	21.394	501.514	521.674	539.724	558.399
Epe	33.469	784.573	816.113	844.350	873.565
Hattem	12.744	298.742	310.752	321.504	332.628
Heerde	19.305	452.544	470.736	487.023	503.874
Lochem	34.314	804.381	836.717	865.668	895.620
Voorst	25.567	599.336	623.429	645.000	667.317
Korting Voorst	0	-8.431	-8.770	-9.073	-9.387
Zutphen	49.038	1.149.538	1.195.750	1.237.123	1.279.927
Regio Midden IJssel / Oost Veluwe	**364.394**	**6.459.554**	**6.719.229**	**6.951.714**	**7.192.243**
Elburg	23.903	560.329	582.854	603.021	623.885
Ermelo	28.127	659.347	685.853	709.583	734.135
Harderwijk	50.070	1.173.730	1.220.914	1.263.158	1.306.863
Nunspeet	29.390	688.954	716.650	741.446	767.100
Oldebroek	24.426	572.589	595.607	616.215	637.536
Putten	24.953	584.943	608.458	629.510	651.291
Regio Noord Veluwe	**180.869**	**4.239.892**	**4.410.336**	**4.562.933**	**4.720.811**
Totaal GGD NOG	**848.475**	**17.807.277**	**18.523.129**	**19.164.029**	**19.827.105**

De inwonerbijdragen 2027-2029 zijn berekend met de index uit de septembercirculaire 2024.

Omschrijving	2027	2028	2029
Loonkostenindex	4,80%	4,00%	4,00%
Materiële kostenindex	2,20%	2,20%	2,20%
Gewogen Index	4,02%	3,46%	3,46%

Bijlage B: Overzicht zienswijzen raden op de Uitgangspuntennota 2026 en reactie dagelijks bestuur GGD

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Aalten	*Raadsbesluit d.d. 25-2-2025:* Geen zienswijze indienen.	 ---
Apeldoorn	*Raadsbesluit 13-2-2025:* De gemeente Apeldoorn ziet dat de GGD in de komende jaren voor verschillende uitdagingen staat, waarbij het belangrijk is om de GGD voldoende te positioneren met name op de kennis, ervaring en de neutrale positie. De raad verzoekt de GGD de volgende punten in de uitwerking van de Programmabegroting 2026 mee te nemen: • De gemeente Apeldoorn onderschrijft het belang van de evaluatie van GGD NOG Robuust en het betrekken van de gemeenten hierin. Hij verzoekt de GGD om in de jaarstukken van 2024 te verwerken of de inzet al dan niet heeft geleid tot de gewenste veranderingen op de gesignaleerde zwakke punten. • De gemeente Apeldoorn benadrukt de urgentie van het meetbaar maken van resultaten van inzet op preventie en vraagt de GGD om in de Programmabegroting 2026 indicatoren op te nemen voor minimaal de vier gezondheidsdoelen van de Bestuursagenda op basis van reeds beschikbare data, zodat in zowel de jaarstukken van de GGD als in de evaluatie van de Bestuursagenda gemonitord kan worden op basis van indicatoren.	 In 2025 rapporteren wij aan het algemeen bestuur opnieuw over de resultaten die bereikt zijn in het kader van GGD NOG Robuust. Deze rapportage is pas gereed na het opmaken van de jaarstukken, zodat wij deze daarin niet kunnen meenemen. In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren op die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Tegelijkertijd is de GGD een project gestart met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Samenwerking met gemeenten is hierbij een vereiste. Het project draagt bij aan een datagedreven aanpak voor gezondheidsbeleid.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	• De raadsmonitor sociaal domein van de gemeente Apeldoorn wordt op het gebied van gezondheid gevuld met data van de GGD. Het verzoek aan de GGD is om frequenter data aan te leveren en af te stemmen met gemeenten op inhoud. Voor het overige stemt de raad in met de door de GGD voorgestelde inhoudelijke en financiële uitgangspunten voor de uitwerking van de Programmabegroting 2026.	Graag overleggen wij met gemeenten over het aanleveren van data en het afstemmen op de inhoud. Het frequenter aanleveren van data dan nu het geval is brengt wel extra kosten met zich mee. Verder wijzen wij op het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD, waarin een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen. ---
Berkelland	*Raadsbesluit d.d. 11-2-2025:* **Besparingsmogelijkheden** De raad constateert dat het voor gemeenten én GGD'en financieel uitdagende tijden zijn. Voor gemeenten nadert het ravijnjaar in 2026. Daarnaast bezuinigt het huidige kabinet rechtstreeks op de GGD'en bij pandemische paraatheid en preventie. Hoewel de GGD aangeeft dat er weinig tot geen ruimte is om op de huidige uitvoering van taken te bezuinigen, verzoekt de raad de GGD om in gesprek te gaan over het huidige takenpakket en op zoek te gaan naar besparingsmogelijkheden. Daarbij zijn er mogelijkheden voor het niet meer uitvoeren van niet wettelijke taken. Daarnaast is het verzoek aan de GGD NOG om bij een verwachte toename van kosten in gesprek te gaan met gemeenten over mogelijke oplossingen.	Wij werken in 2025 verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Wij geven hierbij mogelijke keuzes aan, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen, en geven inzicht in en een duiding van de effecten hiervan. Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar. In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente. Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Tenslotte herhaalt de raad het verzoek ervoor te zorgen dat de indexering van GGD NOG niet hoger is dan de indexatie vanuit het Gemeentefonds. Als de indexatie van de GGD NOG toch hoger is dan de indexatie van het Gemeentefonds, dan is het verzoek aan de GGD NOG om voor het verschil proactief met besparingsmogelijkheden te komen.	De indexeringssystematiek van de GGD gaat uit van de kosten van de GGD, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; die van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten. Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het AB zullen voorleggen.
	Focus op mentale gezondheid bij de jeugd In de Bestuursagenda 2023-2027 is `Mentale gezondheid' één van de vier inhoudelijke speerpunten. De resultaten van de producten en diensten van de GGD NOG zijn op regionaal en lokaal niveau nog niet goed inzichtelijk. Het verzoek aan de GGD is om eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid in kaart te brengen en deze vervolgens (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten.	In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, vindt u een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes, waaronder de Nederlandse week van de Mentale gezondheid, de Wereld Suïcide Preventie Week, de Week tegen Pesten en de Week tegen Eenzaamheid. Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide. Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten. Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaan wij na of onze producten aansluiten bij de wensen en behoeften.
	Indicatoren in de Programmabegroting 2026 Gemeenten hebben behoefte aan indicatoren om de inzet van de GGD (meer) inzichtelijk te maken en om te plannen, monitoren en evalueren. De GGD gaat aan de slag met deze wens door een set input- en output-indicatoren of kengetallen aan de Producten- en Dienstencatalogus toe te voegen. Het doel is dat er in de Programmabegroting 2026 ook indicatoren komen als basis voor het gesprek over de realisering van de	In de concept-Programmabegroting 2026 nemen wij beleidsindicatoren op die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Wij zijn een project gestart met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	speerpunten. De raad onderschrijft het belang van de ontwikkeling van deze indicatoren nogmaals en volgt de ontwikkeling van deze indicatoren nauwgezet. **Meer samenwerking tussen de verschillende GGD regio's** Het verzoek aan de GGD is om ook voor andere producten en diensten dan via Het Servicecentrum en forensische geneeskunde nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD regio's. Te denken valt aan datagericht werken en ook het verkennen van de mogelijkheden van toepassing van Artificial Intelligence (AI) binnen de Publieke Gezondheid. **Geen gemeenschappelijke adviescommissie** Het verzoek is aan de GGD NOG om geen gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Tot nu toe is het in de gemeente Berkelland gebruikelijk geweest bij belangrijke besluiten over de GGD, de GGD zelf uit te nodigen om een toelichting te geven. Op die manier worden alle raadsleden gelijk geïnformeerd en is er ruimte voor het stellen van vragen. Het gaat bij de adviescommissie om één afgevaardigde per raad en een plaatsvervanger. Hierdoor heeft niet iedereen in de raad dezelfde informatiepositie. Dat ziet de raad van Berkelland als een belangrijk nadeel.	Het tweede traject betreft het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren. De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid. We nemen kennis van uw reactie.
Bronckhorst	*Raadsbesluit d.d. 6-2-2025:* Geen zienswijze indienen.	---

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Brummen	*Raadsbesluit 20-2-2025:* De raad heeft als zienswijze: 1. De raad vraagt de GGD nogmaals om de financiële opgave die door het ravijnjaar 2026 op de gemeente afkomt als belangrijk uitgangspunt mee te nemen. De raad wil inzichtelijk hebben hoe de GGD vanaf 2026 kan en wil bezuinigen.	In 2025 werken wij verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten.
	2. Dat de beleidsindicatoren zijn opgesteld en gedeeld met gemeenten om vervolgens te verwerken in de concept-programmabegroting 2026. Hiermee krijgt de gemeente inzicht in het beleid en wat dit oplevert voor de inwoners. Het voorstel is de nadere uitwerking van de beleidsindicatoren te betrekken bij de Programmabegroting 2026.	In de concept-Programmabegroting staan beleidsindicatoren die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Verder start de GGD een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en vervolgens het ontwikkelen van kengetallen per productgroep. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes.
	3. De raad wil dat in de concept-Programmabegroting 2026 verdere stappen zijn gezet en beschreven omtrent de bestuurlijke ontwikkelingen. Voor de korte termijn betreft dit de financiële opgaven van de gemeenten met het oog op het ravijnjaar, zoals genoemd in de eerste zienswijze van de raad. Daarnaast wil de raad dat de ontwikkelingen rondom Jeugdgezondheid worden onderzocht met het oog op mogelijke oplossingsrichtingen, waaronder een integrale benadering van jeugdzorg.	In de concept-Programmabegroting benoemen wij het opstellen van diverse scenario's voor eventuele bezuinigingen. Ook refereren wij aan het besluit van het algemeen bestuur om een onafhankelijk onderzoek te starten naar een toekomstbestendige jeugdgezondheidszorg.
	4. Dat Brummen positief reageert op het voornemen tot de totstandkoming van een raadsadviescommissie voor de GGD.	De gemeente Berkelland verzoekt geen gemeentelijke adviescommissie in te stellen. Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er verder wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaan

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		wij - in navolging van de VNOG - bezien welke mogelijkheden er zijn een informele adviescommissie in het leven te roepen.
Doetinchem	*Raadsbesluit d.d. 13-2-2025:* De raad: 1. Verzoekt de GGD om mee te denken in financieel uitdagende tijden. 2. Verzoekt de GGD de huidige producten en diensten voor mentale gezondheid in kaart te brengen.	In 2025 werken wij verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit van de taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten. In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, vindt u een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes, waaronder de Nederlandse week van de Mentale gezondheid, de Wereld Suïcide Preventie Week, de Week tegen Pesten en de Week tegen Eenzaamheid. Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide. Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten. Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaan wij na of onze producten aansluiten bij de wensen en behoeften.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	3. Roept de GGD op tot meer samenwerking met andere GGD-regio's.	De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid.
	4. Verzoekt de GGD te verkennen wat de toegevoegde waarde is van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota.	Vorig jaar is, met toestemming van de colleges van B&W, de 7e wijziging Gemeenschappelijke regeling GGD NOG vastgesteld. De wijziging voorziet onder ander in de gelegenheid die het algemeen bestuur aan de raden geeft om een zienswijze in te dienen op de jaarlijkse algemene financiële en beleidsmatige kaders, bedoeld in artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Aangezien deze wijziging nog maar kortgeleden is vastgesteld, zien wij nu geen reden om dit weer ter discussie te stellen. De raad is overigens niet verplicht om een zienswijze in te dienen en kan daar om moverende redenen van afzien.
Elburg	*Raadsbesluit d.d. 17-3-2025:* De raad roept de GGD op tijdig en open met de raden van de 22 gemeenten te blijven communiceren over wat er de komende jaren op de GGD afkomt en hen mee te nemen in vraagstukken die om besluitvorming in de raden vraagt. ***Concretisering afspraken/acties en indicatoren*** De raad van Elburg heeft in eerdere ingediende zienswijzen gewezen op het belang van concrete afspraken en acties en aandacht voor het komen tot SMART geformuleerde doelstellingen in het kader van	Ook wij vinden het belangrijk de gemeenten te informeren over relevante ontwikkelingen. Dit doen wij via het algemeen bestuur of via een eventueel in te stellen raadsadviescommissie. De raad refereert aan het projectvoorstel met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	IZA/GALA. Ook heeft de raad gewezen op het in voldoende mate toevoegen van indicatoren aan de nog vast te leggen afspraken en acties. De raad ziet dat de GGD hierop inspanningen verricht, maar dat de voortgang achterblijft. De inrichting van een PDCA-cyclus met de juiste data, inzichten en smart KPI's als breed pakket is nodig om als raad de kaderstellende en controlerende rol op een goede wijze toe te kunnen passen. De raad heeft een projectvoorstel ontvangen over de totstandkoming van kengetallen en outcome-indicatoren. De raad dringt er bij de GGD op aan om zich aan het procesvoorstel te houden, zodat dit project bij de uitgangspuntennota 2027 en programmabegroting 2027 afgerond is. ***Taken GALA en IZA*** In de zienswijze over de programmabegroting 2025 heeft de raad al aangegeven behoefte te hebben aan meer duidelijkheid over welke taken de GGD voor het GALA en IZA vanuit de inwonerbijdrage uitvoert en welke vanuit eventuele plustaken of extra opdrachten. In de reactie van de GGD op de zienswijzen is hier kort op ingegaan. Dit geeft de raad nog niet het gewenste inzicht. Zo geeft de GGD bijvoorbeeld aan dat alle opdrachten in het kader van GALA en IZA in principe plustaken zijn. De raad zet daar vraagtekens bij. Ook bestaande taken van de GGD vallen onder de GALA- en/of IZA-plannen. De raad krijgt daarom ook graag inzicht in welke (reguliere) taken van de GGD bijdragen aan de GALA en IZA plannen. De raad ziet het resultaat graag terug in een jaaroverzicht voor 2025 en de Programmabegroting 2026.	het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Samenwerking met gemeenten is hierbij een vereiste. Wij zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om dit project succesvol en tijdig af te ronden. Overigens is in het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen. Graag verwijzen wij ook daarnaar. De reguliere taken van de GGD (gezondheidsonderzoek, gezondheidsbevordering etc.) dragen bij aan het bevorderen van de gezondheid van de inwoners; en daarmee ook aan de primaire doelstellingen van IZA en GALA. Onze producten- en dienstencatalogus geeft inzicht in de taken die wij vanuit de inwonerbijdrage uitvoeren. Wij zijn een project gestart, waarin wij beogen aan de hand van het ontwikkelen van kengetallen en indicatoren de relatie tussen de doelstellingen van de akkoorden en onze inzet meer zichtbaar te maken. Aanvullende opdrachten in het kader van IZA en GALA worden niet via de inwonerbijdrage gefinancierd; deze worden merendeels bekostigd uit de IZA-SPUK-regeling en GALA-SPUK-regeling. Voorbeelden hiervan zijn de regionale coördinatie ketenaanpakken in de Achterhoek en Midden-IJssel/Oost-Veluwe, het monitoren van het Regioplan Apeldoorn/Zutphen en de regionale coördinatie van JOGG in de Achterhoek. Verantwoording van onze activiteiten gebeurt aan de hand van de gebruikelijke planning- en controlcyclus.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Evaluatie Bestuursagenda De GGD geeft ook aan begin 2025 de Bestuursagenda 2023-2027 te willen evalueren. De speerpunten van de bestuursagenda zijn nog abstract. De raad vraagt zich af hoe de GGD de Bestuursagenda op een zinvolle wijze kan evalueren als de speerpunten niet zijn geconcretiseerd en voorzien zijn van indicatoren.	In 2025 evalueren wij de Bestuursagenda 2023-2027. Het algemeen bestuur wordt betrokken bij deze evaluatie. Met hen bekijken wij hoe de speerpunten gewaardeerd kunnen worden.
	Bezuinigingsmogelijkheden De raad heeft er al eerder op aangedrongen om de komende jaren zeer terughoudend te zijn in het verhogen van de inwonerbijdrage. De raad vindt het dan ook positief dat de GGD inmiddels heeft toegezegd om met een voorstel te komen over scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen. De raad verwacht dat terug te zien in de programmabegroting 2026.	In 2025 werken wij verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten.
	GGD NOG Robuust De raad onderschrijft het belang van de evaluatie van GGD NOG Robuust en het betrekken van de gemeenten hierin. De raad ziet graag in een eindevaluatie terug of de inzet voor GGD NOG Robuust heeft geleid tot de gewenste veranderingen op de genoemde acht punten.	In april 2025 rapporteren wij aan het algemeen bestuur opnieuw over de resultaten die bereikt zijn in het kader van GGD NOG Robuust.
	Samenwerking andere GGD-en GGD NOG zoekt steeds meer de samenwerking met andere GGD-regio's, onder andere via Het Servicecentrum en voor forensische geneeskunde. De raad vindt dat een positieve ontwikkeling. En roept u op om ook voor andere producten en diensten nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD-regio's. Te denken valt aan monitoring, datagericht werken en ook het verkennen van de mogelijkheden van toepassing van Artificial Intelligence (AI) binnen de Publieke Gezondheid.	De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Uitwerking raadsadviescommissie De raad heeft eerder gewezen op het belang van het instellen van een raadsadviescommissie. De GGD heeft aangegeven hier positief tegenover te staan en mee te werken aan de instelling van een raadsadviescommissie. De raad heeft inmiddels van de VNOG een voorstel voor het instellen van een raadsadviescommissie ontvangen. De raad roept u op om op korte termijn met een vergelijkbaar voorstel voor GGD NOG te komen.	De gemeente Berkelland verzoekt geen gemeentelijke adviescommissie in te stellen. Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er verder wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaan wij - in navolging van de VNOG - bezien welke mogelijkheden er zijn een informele adviescommissie in het leven te roepen.
	Eerder contact opnemen bij te verwachten meerkosten In de Uitgangspuntennota worden meerdere zaken aangehaald waardoor meerkosten verwacht worden of al zijn gemaakt (bijvoorbeeld over huisvesting jeugdgezondheid en de kleinschalige locaties voor het nieuwe prikmoment voor 5-jarigen). De raad verzoekt de GGD om eerder contact op te nemen als een soortgelijk probleem zich voordoet, zodat gezamenlijk naar oplossingen gezocht kan worden.	Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar. In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente. Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen.
	Voortgang acties uit zienswijzen De raad geeft in overweging om de voortgang van de acties naar aanleiding van de ingediende zienswijzen voor de raden inzichtelijk te maken. Bijvoorbeeld door een actielijst hiervoor op te stellen, deze te voorzien van een deadline, de voortgang actief te monitoren en deze te delen met de raden.	De meeste zienswijzen hebben betrekking op onderwerpen die aan de orde komen in de Programmabegroting. Twee keer per jaar rapporteren wij aan het algemeen bestuur via een bestuursrapportage over de voortgang van de onderwerpen in de Programmabegroting. Een separate actielijst is naar ons oordeel daarom niet nodig. Voor wat betreft het project voor de ontwikkeling van kengetallen en indicatoren betrekken wij gemeenten nadrukkelijk bij de voortgang; gemeenten zijn uitgenodigd deel te nemen aan een ambtelijke klankbordgroep.
	Tot slot De raad onderkent en onderschrijft dat de huidige situatie wat betreft verschillende landelijke ontwikkelingen veel onzekerheid met zich	Zoals aangegeven vinden ook wij het belangrijk de gemeenten tijdig te informeren over relevante ontwikkelingen.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	meebrengt. De raad dankt de GGD voor de inzet en roept de GGD op de raad te informeren zodra er meer duidelijkheid is.	
Epe	*Raadsbesluit d.d. 20-3-2025:* De raad beschouwt de genoemde ontwikkelingen in de Uitgangspuntennota voornamelijk als voorzetting van de al bekende afspraken. GGD NOG ligt daarmee voor zover bij ons bekend op koers. Daarnaast wil de raad de GGD het volgende meegeven: **Programmabegroting / Ravijnjaar 2026 gemeenten** De raad verzoekt de GGD mee te denken over de financiële opgave die vanwege het Ravijnjaar 2026 op gemeenten afkomt. De GGD kan hierbij helpen door kritisch naar het eigen takenpakket in het kader van bezuinigingsmogelijkheden te kijken. De raad roept de GGD op inzichtelijk te maken welke keuzes t.a.v. de begroting hierin mogelijk zijn. **Indicatoren Bestuursagenda** De raad verzoekt de GGD om in de programmabegroting 2026 indicatoren op te nemen voor minimaal de vier gezondheidsdoelen van de Bestuursagenda. Een nulmeting en concrete doelstellingen bij deze indicatoren zijn wenselijk, zodat in zowel de jaarstukken van de GGD als in de evaluatie van de Bestuursagenda een goede monitoring kan plaatsvinden. **Evaluatie GGD NOG Robuust** De raad onderschrijft het belang van de evaluatie van GGD NOG Robuust en het betrekken van de gemeenten hierin. Hij verzoekt de GGD om in de jaarstukken van 2024 te verwerken of de inzet al dan niet	De GGD werkt momenteel bezuinigingsscenario's uit, waarover het algemeen bestuur in november 2025 een besluit kan nemen. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit van de taakuitvoering verlagen, en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van die effecten. In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren met doelstellingen op die aansluiten bij de Bestuursagenda. Tegelijkertijd starten wij een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren. In april 2025 rapporteren wij aan het algemeen bestuur over de resultaten die bereikt zijn in het kader van GGD NOG Robuust. Deze rapportage is pas gereed na het opmaken van de jaarstukken, zodat wij deze daarin niet kunnen meenemen.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	heeft geleid tot de gewenste veranderingen op geformuleerde zwakke punten.	
Ermelo	*Raadsbesluit d.d. 12-2-2025:* De raad bedankt de GGD voor de toezegging een bijdrage te leveren aan het ravijnjaar 2026. De gemeenteraad van Ermelo heeft in aanvulling op de zienswijze van 25 juni 2024 op de concept-programmabegroting 2025 de specifieke wens, dat bij elk tekort dekkingsscenario's worden voorgelegd aan het algemeen bestuur om goed afgewogen keuzes te maken. Het gaat hen daarbij ook om tekorten van structurele aard door een hogere indexatie volgens de vastgestelde indexatiesystematiek van de GGD ten opzichte van de compensatie die gemeenten van het rijk ontvangen. Voor het overige verwijst de raad naar de zienswijze die hij op de concept-programmabegroting 2025 heeft ingediend waarin aanscherping heeft plaatsgevonden op een aantal concrete punten. De raad verwacht dat deze punten verwerkt zijn in de concept-programmabegroting 2026. Mocht deze verwachting onjuist zijn, dan verzoekt de raad de GGD het algemeen bestuur hier vooraf over in te lichten. *(NB Die zienswijze uit 2024 heeft betrekking op:* - *Het actief instellen van een raadsadviescommissie;* - *De behoefte aan de inrichting van een PDCA-cyclus met de juiste data, inzichten en smart KPI's, alsmede duidelijkheid over de wettelijke taken van de GGD op het gebied van advisering publieke gezondheid, versterking van de kennis- en adviesfunctie*	--- Op grond van de Financiële Verordening GGD NOG informeren wij het algemeen bestuur wanneer het saldo van de baten en de lasten van een programma afwijkt van de geautoriseerde begroting en leggen wij het algemeen bestuur eventuele wijzigingsvoorstellen voor. De door de GGD gehanteerde indexeringssystematiek, zoals door het algemeen bestuur vastgesteld in november 2019, gaat uit van de kosten, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten. Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het algemeen bestuur voorleggen. • De gemeente Berkelland verzoekt geen gemeentelijke adviescommissie in te stellen. Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er verder wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaan wij - in navolging van de VNOG - bezien welke mogelijkheden er zijn een informele adviescommissie in het leven te roepen. • Wij zijn een project gestart met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject gaat over het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	van de GGD vanuit het GALA-akkoord en de rol van de GGD binnen de regionale preventie-infrastructuur; en - *Scenario's voor besparingsmogelijkheden en een herijking van de methodiek risico- en weerstandscapaciteit uit 2019.)*	Samenwerking met gemeenten is hierbij een vereiste. Op het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD is een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie opgenomen. Graag verwijzen wij ook daarnaar. • De reguliere taken van de GGD (gezondheidsonderzoek, gezondheidsbevordering etc.) dragen bij aan het bevorderen van de gezondheid van de inwoners; en daarmee ook aan de primaire doelstellingen van IZA en GALA. Onze producten- en dienstencatalogus geeft inzicht in de taken die wij vanuit de inwonerbijdrage uitvoeren. Wij zijn een project gestart, waarin wij beogen aan de hand van het ontwikkelen van kengetallen en indicatoren de relatie tussen de doelstellingen van de akkoorden en onze inzet meer zichtbaar te maken. Aanvullende opdrachten in het kader van IZA en GALA worden niet via de inwonerbijdrage gefinancierd; deze worden merendeels bekostigd uit de IZA-SPUK-regeling en GALA-SPUK-regeling. Voorbeelden hiervan zijn de regionale coördinatie ketenaanpakken in de Achterhoek en Midden-IJssel/Oost-Veluwe, het monitoren van het Regioplan Apeldoorn/Zutphen en de regionale coördinatie van JOGG in de Achterhoek. Verantwoording van onze activiteiten gebeurt aan de hand van de gebruikelijke planning- en controlcyclus. • Momenteel werken wij verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. In november 2024 heeft het algemeen bestuur van de GGD het

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		risicomanagement en het weerstandsvermogen geactualiseerd.
Harderwijk	*Raadsbesluit d.d. 16-1-2025:* De raad besluit de volgende zienswijze in te dienen: a. In de programmabegroting 2026 inzichtelijk te maken welke gevolgen een korting op de beschikbare middelen heeft voor de dienstverlening aan onze gemeente en onze inwoners en zich in te zetten voor het aantrekken van meer externe (Europese) subsidies; b. Opnieuw de indexeringssystematiek te beoordelen en daarbij rekening te houden met de financiële ontwikkelingen van de gemeente; c. De P&C cyclus door te ontwikkelen en indicatoren op te nemen in de programmabegroting 2026 voor de bestuursagenda 2023-2027;	In 2025 werken wij verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten. Het aantrekken van externe subsidies heeft onze aandacht. De mogelijkheden daartoe worden met name gemonitord via onze Academische Werkplaats AGORA. Deze mogelijkheden spelen met name rondom onderzoek en gezondheidsbevordering. In het algemeen bestuur is toegezegd dat het dagelijks bestuur met vervolgvoorstellen komt over de mogelijkheid dat als de indexering van de GGD substantieel afwijkt van die van de gemeenten, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het AB worden voorgelegd. In 2025 worden scenario's voor mogelijke bezuinigingen voor 2026 onderzocht. In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren op die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. De GGD is gestart met een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	d. Inzicht te geven in welke (reguliere) taken de GGD NOG heeft uitgevoerd voor het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en/of het Integraal Zorgakkoord (IZA) via een jaaroverzicht 2025 en in de programmabegroting 2026.	De reguliere taken van de GGD (gezondheidsonderzoek, gezondheidsbevordering etc.) dragen bij aan het bevorderen van de gezondheid van de inwoners; en daarmee ook aan de primaire doelstellingen van IZA en GALA. Onze producten- en dienstencatalogus geeft inzicht in de taken die wij vanuit de inwonerbijdrage uitvoeren. Wij zijn een project gestart, waarin wij beogen aan de hand van het ontwikkelen van kengetallen en indicatoren de relatie tussen de doelstellingen van de akkoorden en onze inzet meer zichtbaar te maken. Aanvullende opdrachten in het kader van IZA en GALA worden niet via de inwonerbijdrage gefinancierd; deze worden merendeels bekostigd uit de IZA-SPUK-regeling en GALA-SPUK-regeling. Voorbeelden hiervan zijn de regionale coördinatie ketenaanpakken in de Achterhoek en Midden-IJssel/Oost-Veluwe, het monitoren van het Regioplan Apeldoorn/Zutphen en de regionale coördinatie van JOGG in de Achterhoek. Verantwoording van onze activiteiten gebeurt aan de hand van de gebruikelijke planning- en controlcyclus.
Hattem	*Raadsbesluit d.d. 3-2-2025:* **Bezuinigingsmogelijkheden** De gemeenteraad roept de GGD op met het oog op de financiële opgaven die op gemeenten afkomen inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er zijn voor begrotings-ombuigingen. De raad ontvangt graag per begrotingsonderdeel een onderbouwing met een mogelijkheid tot bezuinigen (of niet) en de eventuele consequenties daarvan. Op die manier worden gemeenten in de mogelijkheid gesteld om -samen met de GGD NOG- een overwogen keuze te maken en waar mogelijk een taakstelling op te leggen.	De GGD werkt verschillende bezuinigingsscenario's uit. Hierover kan het algemeen bestuur in november 2025 een besluit nemen. Dit wordt verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding geven van de effecten.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Indicatoren In de zienswijzen op de programmabegroting van de GGD NOG 2025 heeft de meerderheid van de gemeenten aangegeven dat er behoefte is aan indicatoren om de inzet van de GGD inzichtelijk te kunnen maken en om de bestuursagenda te monitoren en evalueren. De raad verwacht dan ook dat de GGD in de programmabegroting 2026 voor de onderwerpen van de bestuursagenda indicatoren heeft opgenomen.	In de concept-Programmabegroting staan beleidsindicatoren die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Verder start de GGD een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Verder wijzen wij op het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD, waarin een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen.
Heerde	*Raadsbesluit d.d. 3-3-2025:* **Besparingsmogelijkheden** De raad verzoekt de GGD mee te denken over de financiële opgave die in 2026 op gemeenten af komt door inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er voor de GGD zijn voor begrotings-ombuigingen. Daarvoor ontvangt de raad graag per begrotingsonderdeel een onderbouwing met een mogelijkheid tot ombuigingen(of niet) en de eventuele consequenties daarvan. Op die manier worden gemeenten in de mogelijkheid gesteld om -samen met de GGD NOG- een overwogen keuze te maken. **Indicatoren** De raad verzoekt de GGD om in de programmabegroting 2026 indicatoren op te nemen voor minimaal de vier gezondheidsdoelen van de Bestuursagenda inclusief een nulmeting. Daarmee kan in de jaarstukken van de GGD NOG en in de evaluatie van de Bestuursagenda gemonitord worden op basis van indicatoren.	Wij werken verschillende bezuinigingsscenario's uit. Hierover kan het algemeen bestuur in november 2025 een besluit nemen. Dit wordt verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding geven van de effecten. In de concept-Programmabegroting staan beleidsindicatoren die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Verder start de GGD een project om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject daarbinnen betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Financiën nieuwkomers De raad ziet graag in de Programmabegroting 2026 weergegeven wat de preventieve zorg voor nieuwkomers financieel betekent voor de GGD, waarbij duidelijk wordt Wat onder de inwonerbijdrage valt en wat onder plusproducten valt.	van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject betreft het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. De inzet van de GGD voor nieuwkomers die reguliere inwoners van de gemeenten zijn(Jeugdgezondheidszorg, vaccinaties, voorlichtingen, tolkkosten), is verdisconteerd in de inwonerbijdrage. Daarvoor wordt uitgegaan van een x-aantal nieuwkomers. Bij een afwijking van het aantal van 20% doen wij een voorstel tot oplossing. De inzet van de GGD voor asielzoekers die in asielzoekerscentra verblijven, zijn plustaken en worden betaald door het COA.
Lochem	*Raadsbesluit d.d. 27-1-2025:* **Bezuinigingsmogelijkheden** De gemeenteraad van Lochem verzoekt de GGD om mee te denken over de financiële opgave die door het Ravijnjaar 2026 op gemeenten af komen en kritisch te kijken naar haar eigen takenpakket in het kader van bezuinigingsmogelijkheden voor komende jaren. De gemeenteraad roept de GGD daartoe op inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er zijn voor begrotings-ombuigingen. Daarvoor ontvangt de raad graag per begrotingsonderdeel een onderbouwing met een mogelijkheid tot bezuinigen (of niet) en de eventuele consequenties daarvan. Op die manier worden gemeenten in de mogelijkheid gesteld om -samen met de GGD- een overwogen keuze te maken. De raad verzoekt de GGD om deze onderbouwing met (on)mogelijkheden en eventuele consequenties uiterlijk 15 augustus 2025 kenbaar te maken.	De GGD werkt verschillende bezuinigingsscenario's uit. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten. Hierover kan het algemeen bestuur in november 2025 een besluit nemen. Dit wordt verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Montferland	*Raadsbesluit 27-2-2025:* De gemeenteraad van Montferland:	
	• Verzoekt de GGD om in gesprek te gaan over het huidige takenpakket en op zoek te gaan naar besparingsmogelijkheden. Daarbij zijn er mogelijkheden voor het niet meer uitvoeren van niet-wettelijke taken.	De GGD werkt bezuinigingsscenario's uit, waarover het algemeen bestuur in november 2025 een besluit kan nemen. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen, en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten.
	• Verzoekt de GGD bij een verwachte toename van kosten in gesprek te gaan met gemeenten over mogelijke oplossingen.	Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar. In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente. Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen.
	• Herhaalt de eerder ingediende zienswijze op de indexeringssystematiek.	De door de GGD gehanteerde indexeringssystematiek, zoals door het algemeen bestuur vastgesteld in november 2019, gaat uit van de kosten, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten. Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het algemeen bestuur voorleggen.
	• Verzoekt de GGD eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid beter in kaart te brengen en deze vervolgens beter te laten aansluiten op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners.	In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, vindt u een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes, waaronder de Nederlandse week van de Mentale gezondheid, de Wereld Suïcide Preventie Week, de Week tegen Pesten en de Week tegen Eenzaamheid. Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide. Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten. Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaan wij na of onze producten aansluiten bij de wensen en behoeften.
	• Onderschrijft nogmaals het belang van de ontwikkeling van de indicatoren en volgt de ontwikkeling daarvan nauwgezet.	In de concept-Programmabegroting staan beleidsindicatoren die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Verder start de GGD een project om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject daarbinnen betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject betreft het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes.
	• Verzoekt de GGD om ook voor andere producten en diensten nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD regio's.	De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	De raad ziet het oordeel van het dagelijks bestuur over bovenstaande zienswijze graag tegemoet in voorbereiding op de concept Programmabegroting 2026.	Bij toezending van de concept-Programmabegroting 2026 aan de raden sturen wij ook ons oordeel over de zienswijzen mee.
Nunspeet	*Raadbesluit d.d. 20-2-2025:* **Doorontwikkeling P&C-cyclus** De raad roept de GGD op meer prioriteit te geven aan het toevoegen van een set input- en output-indicatoren of kengetallen aan de Producten- en Dienstencatalogus en het selecteren van outcome-indicatoren voor de monitoring en uitvoering van de Bestuursagenda 2023-2027 en de speerpunten uit de Programmabegroting. De inrichting van een PDCA-cyclus met de juiste data, inzichten en smart KPIs als breed pakket is nodig om als raad de kaderstellende en controlerende rol op een goede wijze toe te kunnen passen. **Evaluatie Bestuursagenda** De raad vraagt zich af hoe de GGD Bestuursagenda op een zinvolle wijze kan evalueren als de speerpunten niet zijn geconcretiseerd en voorzien zijn van indicatoren. **Dienstverlening bij GALA en IZA** De raad heeft behoefte aan meer duidelijkheid over welke taken de GGD voor het GALA en IZA vanuit de inwonerbijdrage uitvoert en welke vanuit eventuele plustaken of extra opdrachten. De reactie van de GGD op een vorige zienswijze geeft nog niet het gewenste inzicht. Zo geeft de GGD bijvoorbeeld aan dat alle opdrachten in het kader van GALA en IZA in principe plustaken zijn. De raad zet daar vraagtekens bij. Ook bestaande taken van de GGD vallen onder de GALA en/of IZA plannen.	In de concept-Programmabegroting staan beleidsindicatoren die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Verder start de GGD een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject betreft het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject gaat over het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Verder wijzen wij op het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD, waarin een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen. In 2025 evalueren wij de Bestuursagenda 2023-2027. Het algemeen bestuur wordt betrokken bij deze evaluatie. Met hen bekijken wij hoe de speerpunten gewaardeerd kunnen worden. De reguliere taken van de GGD (gezondheidsonderzoek, gezondheidsbevordering etc.) dragen bij aan het bevorderen van de gezondheid van de inwoners; en daarmee ook aan de primaire doelstellingen van IZA en GALA. Onze producten- en dienstencatalogus geeft inzicht in de taken die wij vanuit de inwonerbijdrage uitvoeren. Wij zijn een project gestart, waarin wij beogen aan de hand van het

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	De raad krijgt daarom ook graag inzicht in welke (reguliere) taken van de GGD bijdragen aan de GALA en IZA plannen. De raad ziet het resultaat graag terug in een jaaroverzicht voor 2025 en de Programmabegroting 2026.	ontwikkelen van kengetallen en indicatoren de relatie tussen de doelstellingen van de akkoorden en onze inzet meer zichtbaar te maken. Aanvullende opdrachten in het kader van IZA en GALA worden niet via de inwonerbijdrage gefinancierd; deze worden merendeels bekostigd uit de IZA-SPUK-regeling en GALA-SPUK-regeling. Voorbeelden hiervan zijn de regionale coördinatie ketenaanpakken in de Achterhoek en Midden-IJssel/Oost-Veluwe, het monitoren van het Regioplan Apeldoorn/Zutphen en de regionale coördinatie van JOGG in de Achterhoek. Verantwoording van onze activiteiten gebeurt aan de hand van de gebruikelijke planning- en controlcyclus.
	Eerder contact opnemen bij te verwachten meerkosten De raad verzoekt om eerder contact op te nemen als er zaken zijn waardoor meerkosten worden verwacht, zodat gezamenlijk naar oplossingen gezocht kan worden. Dit om te voorkomen dat de meerkosten boven het gereserveerde budget uitstijgen.	Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar. In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente. Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen.
	Oplossingsrichtingen voor het ravijnjaar 2026 Naast deze punten dankt de raad het bestuur voor de toezegging verschillende oplossingsrichtingen te onderzoeken voor het ravijnjaar 2026 en het actief meewerken aan de totstandkoming van een raadsadviescommissie. De raad verwacht dat deze punten verder verwerkt zijn in de concept-Programmabegroting 2026. Mocht deze verwachting onjuist zijn, dan verzoekt de raad de GGD het algemeen bestuur hier vooraf over in te lichten.	De GGD werkt verschillende bezuinigingsscenario's uit, waarbij mogelijke keuzes worden aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding gegeven van de effecten. Hierover kan het algemeen bestuur in november 2025 een besluit nemen. Dit wordt verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Wanneer de gemeenten instemmen met een raadsadviescommissie voor de GGD, werken wij hier proactief aan mee. Dit wordt verder niet expliciet uitgewerkt in de Programmabegroting.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Oldebroek	*Raadsbesluit d.d. 6-3-2025:* ***Hoogte inwonersbijdrage*** De raad van Oldebroek heeft eerder al opgeroepen kansen te benutten om een bijdrage te leveren aan te maken keuzes en/of benodigde bezuinigingen. In reactie hierop heeft de GGD aangegeven dat het geven van korting op de beschikbare middelen gevolgen kan hebben voor de dienstverlening aan gemeenten en hun inwoners. De raad roept de GGD op aan te geven wat de gevolgen daarvan zijn voor de deelnemende gemeenten en daarvoor scenario's uit te werken. In de Programmabegroting 2025 van de GGD NOG is de indexatie berekend op 7,48%. Volgens de Meicirculaire 2024 ontvangen gemeenten een indexatie 3,45% van het Gemeentefonds. Dat betekent dat de indexatie van de GGD NOG ruim 4% hoger is dan gemeenten vanuit de Rijksoverheid ontvangen. Gemeenten moeten dan aanvullende dekking zoeken uit andere middelen in de eigen begroting voor het in stand houden van dezelfde producten en diensten van de GGD. In de Uitgangspuntennota 2026 is de indexatie berekend op 4,57%. De GGD moet ook bij de huidige indexering van hen die nog steeds hoger is dan de indexering van het Gemeentefonds kritisch kijken naar haar eigen takenpakket en inzichtelijk te maken welke besparingsmogelijkheden er zijn, zowel bij de wettelijke en niet-wettelijke taken. Naast besparingsmogelijkheden verzoekt de raad om in te zetten op het aantrekken van meer externe (Europese) subsidies en fondsen. ***Dienstverlening bij GALA en IZA*** De raad heeft behoefte aan meer duidelijkheid over welke taken de GGD voor het GALA en IZA vanuit de inwonerbijdrage uitvoert en welke vanuit eventuele plustaken of extra opdrachten. De GGD geeft aan dat alle opdrachten in het kader van GALA en IZA in principe plustaken zijn. De raad zet daar vraagtekens bij. Ook bestaande taken van de GGD vallen onder de GALA- en/of IZA-plannen.	De GGD werkt in 2025 verschillende bezuinigingsscenario's uit. Hierover kan het algemeen bestuur in november 2025 een besluit nemen. Dit wordt verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding geven van de effecten. De door de GGD gehanteerde indexeringssystematiek, zoals door het algemeen bestuur vastgesteld in november 2019, gaat uit van de kosten, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten. Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het algemeen bestuur voorleggen. In 2025 worden scenario's voor mogelijke bezuinigingen voor 2026 onderzocht. Het aantrekken van externe subsidies heeft onze aandacht. De mogelijkheden daartoe worden met name gemonitord via onze Academische Werkplaats AGORA. Deze mogelijkheden spelen met name rondom onderzoek en gezondheidsbevordering. De reguliere taken van de GGD (gezondheidsonderzoek, gezondheidsbevordering etc.) dragen bij aan het bevorderen van de gezondheid van de inwoners; en daarmee ook aan de primaire doelstellingen van IZA en GALA. Onze producten- en dienstencatalogus geeft inzicht in de taken die wij vanuit de inwonerbijdrage uitvoeren. Wij zijn een project gestart, waarin wij beogen aan de hand van het

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	De raad krijgt daarom ook graag inzicht in welke (reguliere) taken van de GGD bijdragen aan de GALA en IZA plannen. De raad ziet het resultaat graag terug in een jaaroverzicht voor 2025 en de Programmabegroting 2026.	ontwikkelen van kengetallen en indicatoren de relatie tussen de doelstellingen van de akkoorden en onze inzet meer zichtbaar te maken. Aanvullende opdrachten in het kader van IZA en GALA worden niet via de inwonerbijdrage gefinancierd; deze worden merendeels bekostigd uit de IZA-SPUK-regeling en GALA-SPUK-regeling. Voorbeelden hiervan zijn de regionale coördinatie ketenaanpakken in de Achterhoek en Midden-IJssel/Oost-Veluwe, het monitoren van het Regioplan Apeldoorn/Zutphen en de regionale coördinatie van JOGG in de Achterhoek. Verantwoording van onze activiteiten gebeurt aan de hand van de gebruikelijke planning- en controlcyclus.
	Doorontwikkeling P&C cyclus De GGD zegt te werken aan de doorontwikkeling van de begin 2024 gepubliceerde Producten- en dienstencatalogus (PDC). De GGD meldt daarbij dat hij een set input- en output-indicatoren of kengetallen wil toevoegen. Vervolgens wil de GGD komen tot een selectie van outcome-indicatoren die wordt gebruikt voor de monitoring van de uitvoering van de Bestuursagenda 2023-2027 en speerpunten uit de programmabegroting. De raad wijst erop dat de bestuursagenda tot 2027 loopt en dat de raad ervan uitgegaan is dat een eerste set indicatoren in 2025 toegevoegd zou zijn. De raad verbaast zich over de trage voortgang en roepen de GGD op hier meer prioriteit aan te geven. De inrichting van een PDCA-cyclus met de juiste data, inzichten en smart KPI's als breed pakket is nodig om als raad de kaderstellende en controlerende rol op een goede wijze toe te kunnen passen.	In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren op die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027. Tegelijkertijd start de GGD een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Wij hechten hierbij zeer aan een nauwe samenwerking met gemeenten en zien dan ook graag dat zij een bijdrage leveren aan deze trajecten. Overigens zijn in het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD ook al tal van gegevens opgenomen. Graag verwijzen wij ook daarnaar.
	Evaluatie Bestuursagenda De GGD geeft ook aan dat hij begin 2025 de bestuursagenda wil 2023-2027 evalueren. De raad vraagt zich af hoe de GGD de bestuursagenda op een zinvolle wijze kan evalueren als de speerpunten niet zijn geconcretiseerd en voorzien zijn van indicatoren.	In 2025 evalueren wij de Bestuursagenda 2023-2027. Het algemeen bestuur wordt betrokken bij deze evaluatie. Met hen bekijken wij hoe de speerpunten gewaardeerd kunnen worden.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	Uitwerking raadsadviescommissie De raad ziet het belang van het instellen van een raadsadviescommissie. Hij verzoekt de GGD deze zo spoedig mogelijk in te stellen. Ook vraagt de raad om de raden te betrekken bij het opstellen van de Programmabegroting 2026 en daarbij de ingediende zienswijzen mee te nemen. ***Opstellen actiepuntenlijst*** Tot slot geeft de raad in overweging om op basis van de ingediende zienswijzen een actiepuntenlijst op te stellen met de in de reactie op de zienswijze beschreven actiepunten en deze te voorzien van een deadline en deze actief te monitoren.	De gemeente Berkelland verzoekt geen gemeentelijke adviescommissie in te stellen. Nu niet alle 22 gemeenten instemmen, maar er verder wel een breed gedragen wens is voor het instellen van een raadsadviescommissie, gaan wij - in navolging van de VNOG - bezien welke mogelijkheden er zijn een informele adviescommissie in het leven te roepen. De meeste zienswijzen hebben betrekking op onderwerpen die aan de orde komen in de Programmabegroting. Twee keer per jaar rapporteren wij aan het algemeen bestuur via een bestuursrapportage over de voortgang van de onderwerpen in de Programmabegroting. Een separate actielijst is naar ons oordeel daarom niet nodig. Voor wat betreft het project voor de ontwikkeling van kengetallen en indicatoren betrekken wij gemeenten nadrukkelijk bij de voortgang; gemeenten zijn uitgenodigd deel te nemen aan een ambtelijke klankbordgroep.
Oost Gelre	*Raadsbesluit d.d. 11-3-2025:* De raad verzoekt de GGD: • Focus aan te brengen op het doorontwikkelen van diensten en producten voor mentale gezondheid bij jeugd.	In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, vindt u een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes, waaronder de Nederlandse week van de Mentale gezondheid, de Wereld Suïcide Preventie Week, de Week tegen Pesten en de Week tegen Eenzaamheid. Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten. Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaan wij na of onze producten aansluiten bij de wensen en behoeften.
	• Kritisch naar het takenpakket te kijken naar welke taken wettelijk en niet wettelijk zijn en dit takenpakket te evalueren.	Wij werken momenteel verschillende bezuinigingsscenario's uit. Het niet meer uitvoeren van taken of taakonderdelen of de kwaliteit van de taakuitvoering verlagen maakt daar onderdeel van uit.
	• Actief de samenwerking te zoeken met andere GGD-regio's.	De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid.
	• Het draagvlak ten aanzien van het niet doorlopen van een zienswijzeprocedure bij de Uitgangspuntennota te onderzoeken.	Vorig jaar is, met toestemming van de colleges van B&W, de 7e wijziging Gemeenschappelijke regeling GGD NOG vastgesteld. De wijziging voorziet onder ander in de gelegenheid die het algemeen bestuur aan de raden geeft om een zienswijze in te dienen op de jaarlijkse algemene financiële en beleidsmatige kaders, bedoeld in artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Aangezien deze wijziging nog maar kortgeleden is vastgesteld, zien wij nu geen reden om dit weer ter discussie te stellen. De raad is overigens niet verplicht om een zienswijze in te dienen en kan daar om moverende redenen van afzien.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Oude-IJsselstreek	*Raadsbesluit d.d. 20-2-2025:* De raad verzoekt het DB van de GGD de volgende punten mee te nemen bij het opstellen van de concept-Programmabegroting 2026: **Mogelijke bezuinigingen** Het verzoek aan de GGD NOG is om met gemeenten in gesprek te gaan over het huidige takenpakket en op zoek te gaan naar besparingsmogelijkheden. Daarbij zijn er mogelijkheden voor het niet meer uitvoeren van niet-wettelijke taken. De suggestie is om bijvoorbeeld de programma's 'NOG Fitter en Vitaler' en de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) 'SLIMMER' niet meer aan te bieden. Beide programma's vallen onder de niet-wettelijke taken en zijn bovendien ook uit te voeren door marktpartijen. Naast besparingsmogelijkheden is het verzoek aan de GGD NOG om (nog) meer in te zetten op het aantrekken van externe (Europese) subsidies en fondsen. Daarnaast is het verzoek aan de GGD NOG om bij een verwachte toename van kosten in gesprek te gaan met gemeenten over mogelijke oplossingen. In plaats van deze kosten door te rekenen naar gemeenten toe. Zo is het verzoek om voor de verwachte meerkosten voor kleinschalige vaccinatielocaties actief de samenwerking te zoeken met de huidige aanbieders van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen. Het uitgangspunt bij de indexeringssystematiek dient te zijn dat de indexering van de GGD niet hoger is dan gemeenten ontvangen vanuit de indexatie van het Gemeentefonds. Als de indexatie van de GGD NOG toch hoger is dan de indexatie van het Gemeentefonds, dan is het	Wij werken momenteel verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding geven van de effecten. Het aantrekken van externe subsidies heeft onze aandacht. De mogelijkheden daartoe worden met name gemonitord via onze Academische Werkplaats AGORA. Deze mogelijkheden spelen met name rondom onderzoek en gezondheidsbevordering. Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar. In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente. Met hen en ketenpartners willen wij kijken naar mogelijke oplossingen. Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen. De door de GGD gehanteerde indexeringssystematiek, zoals door het algemeen bestuur vastgesteld in november 2019, gaat uit van de kosten, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	verzoek aan de GGD NOG om voor het verschil voorstellen voor besparingsmogelijkheden te doen.	Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het algemeen bestuur voorleggen. In 2025 worden scenario's voor mogelijke bezuinigingen voor 2026 onderzocht.
	Focus op mentale gezondheid bij de jeugd In de Bestuursagenda van de GGD is 'Mentale gezondheid' één van de vier inhoudelijke speerpunten. De resultaten van de producten en diensten van de GGD NOG zijn op regionaal en lokaal niveau nog niet goed inzichtelijk. Het verzoek aan de GGD NOG is om eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid beter in kaart te brengen en deze vervolgens (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten.	In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, vindt u een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes, waaronder de Nederlandse week van de Mentale gezondheid, de Wereld Suïcide Preventie Week, de Week tegen Pesten en de Week tegen Eenzaamheid. Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide. Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten. Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaan wij na of onze producten aansluiten bij de wensen en behoeften.
	Indicatoren in de Programmabegroting 2026 De raad onderschrijft het belang van de ontwikkeling van een set input- en output-indicatoren of kengetallen indicatoren en volgt de ontwikkeling van deze indicatoren nauwgezet.	In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren op. Tegelijkertijd start de GGD een project met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren.
	Oproep tot nog meer samenwerking tussen de verschillende GGD regio's De GGD zoekt steeds meer de samenwerking met andere GGD-regio's, onder andere via het Servicecentrum en voor forensische geneeskunde. Het verzoek aan de GGD is om ook voor andere producten en diensten nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD regio's, bijvoorbeeld bij het datagericht werken.	De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid.
	Toegevoegde waarde zienswijzeprocedure Uitgangspuntennota In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is het geen verplichting om een zienswijze te doorlopen voor de Uitgangspuntennota. In deze snel veranderende tijden is de sturingsmogelijkheid voor raden via de Uitgangspuntennota beperkt. Veelal is het doorlopen van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota een herhaling van zetten van de wel wettelijk verplichte zienswijzeprocedure op de Programmabegroting. Met het instellen van een raadsadviescommissie krijgen raden bovendien een extra sturingsinstrument in handen. Vanuit het oogpunt van doelmatige gemeenschappelijke regelingen is het niet efficiënt als elke gemeenschappelijke regeling een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota doorloopt. Het verzoek aan de GGD NOG is te verkennen of er bij de meerderheid van de gemeenten draagvlak is om in de toekomst geen zienswijzeprocedure meer te doorlopen bij een Uitgangspuntennota.	Vorig jaar is, met toestemming van de colleges van B&W, de 7e wijziging Gemeenschappelijke regeling GGD NOG vastgesteld. De wijziging voorziet onder ander in de gelegenheid die het algemeen bestuur aan de raden geeft om een zienswijze in te dienen op de jaarlijkse algemene financiële en beleidsmatige kaders, bedoeld in artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Aangezien deze wijziging nog maar kortgeleden is vastgesteld, zien wij nu geen reden om dit weer ter discussie te stellen. De raad is overigens niet verplicht om een zienswijze in te dienen en kan daar om moverende redenen van afzien.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
Putten	*Raadsbesluit d.d. 6-3-2025:* Geen zienswijze indienen.	 ---
Voorst	*Raadsbesluit d.d. 17-2-2025:* Geen zienswijze indienen.	 ---
Winterswijk	*Raadsbesluit d.d. 27-2-2025:* De raad: • Vraagt de GGD in gesprek te gaan over het huidige takenpakket ten einde te zoeken naar besparingsmogelijkheden. • Vraagt de GGD nog meer in te zetten op het aantrekken van externe (Europese) subsidies en fondsen. • Vraagt de GGD bij een verwachte toename van kosten in gesprek te gaan met gemeenten over mogelijke oplossingen in plaats van deze kosten door te berekenen aan gemeenten. • Verzoekt de GGD voor de gemeente Winterswijk geen kleinschalige vaccinatielocaties in te richten. Mocht dit een verplichting zijn, dan de GGD NOG vragen om voor de	 Wij werken verschillende bezuinigingsscenario's uit. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Het aantrekken van externe subsidies heeft onze aandacht. De mogelijkheden daartoe worden met name gemonitord via onze Academische Werkplaats AGORA. Deze mogelijkheden spelen met name rondom onderzoek en gezondheidsbevordering. Wanneer duidelijk is dat er in afwijking van de begroting meerkosten voor alle gemeenten aankomen, maken we dat via de bestuursrapportage inzichtelijk en, waar eerder nodig, via de lijn van het algemeen bestuur kenbaar. In het geval deze meerkosten betrekking hebben op een specifieke gemeente (bijvoorbeeld bij kosten voor huisvesting van de Jeugdgezondheidszorg in die gemeente), nemen wij zo snel mogelijk rechtstreeks contact op met de betreffende gemeente. Wij onderschrijven het belang om dit tijdig te doen. Voor een zo groot mogelijk succes van het Rijksvaccinatieprogramma wordt nadrukkelijk geadviseerd hiervoor kleinschalige vaccinatielocaties in te richten. Indien dat in een gemeente niet mogelijk of wenselijk is,

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	verwachte meerkosten voor kleinschalige vaccinatielocaties actief de samenwerking te zoeken met de huidige aanbieders van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen.	gaan wij graag samen met die gemeente en ketenpartners op zoek naar alternatieve oplossingen.
	• Geeft opdracht aan de GGD geven om de indexering van de GGD niet hoger te laten zijn dan gemeenten ontvangen vanuit de indexatie van het Gemeentefonds of anders te komen met besparingsmogelijkheden.	De door de GGD gehanteerde indexeringssystematiek, zoals door het algemeen bestuur vastgesteld in november 2019, gaat uit van de kosten, gebaseerd op de CPB-indexcijfers; de systematiek van de gemeenten is gebaseerd op inkomsten. Wij hebben het algemeen bestuur toegezegd dat wij, in het geval van een substantieel afwijkende indexering, scenario's met mogelijke bezuinigingsmaatregelen aan het algemeen bestuur voorleggen.
	• Vraagt de GGD om de resultaten van het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid beter in kaart te brengen en de dienstverlening (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten.	In de Producten- en Dienstencatalogus van de GGD, die te vinden is op de website van de GGD en gebaseerd is op de productgroepen van de GGD, vindt u een overzicht van onze producten en diensten; ook van die producten die een relatie hebben met mentale gezondheid bij de jeugd. Producten die specifiek op mentale gezondheid betrekking hebben zijn bijvoorbeeld de Workshop Veerkracht in klas 3 of 4 VO, themagerichte trainingen en workshops binnen de Gezonde School en diverse leefstijlcampagnes, waaronder de Nederlandse week van de Mentale gezondheid, de Wereld Suïcide Preventie Week, de Week tegen Pesten en de Week tegen Eenzaamheid. Daarnaast ontwikkelen wij momenteel, samen met gemeenten en ketenpartners, aanvullende dienstverlening ter voorkoming van suïcide. Dit jaar gaan wij aan de slag met het ontwikkelen van kengetallen, waardoor zicht ontstaat op bijvoorbeeld het gebruik van en de klanttevredenheid over onze producten en diensten. Wij stimuleren hierin zoveel mogelijk het vraaggericht werken en sluiten daarbij aan bij de vraag van inwoners en maatschappelijke partners. Onder meer via onze Gezonde School-adviseurs gaan wij na of onze producten aansluiten bij de wensen en behoeften.
	• Onderschrijft het belang van de ontwikkeling van indicatoren in de Programmabegroting 2026 en volgt deze ontwikkeling	In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren op die aansluiten bij de Bestuursagenda 2023-2027.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
	nauwlettend. • Roept de GGD op om voor nog meer producten en diensten de samenwerking te zoeken met de andere GGD regio's.	Tegelijkertijd is de GGD gestart met twee trajecten om te komen tot meer gezamenlijk inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren die kunnen helpen bij beleidskeuzes. Samenwerking met gemeenten is hierbij een vereiste. Het project draagt bij aan een datagedreven aanpak voor gezondheidsbeleid. De mogelijkheden voor verdere samenwerking met andere GGD'en hebben zeker onze aandacht. Dit gebeurt ook al rondom monitoring en datagericht werken. Op het verschillende terreinen binnen de bedrijfsvoering werken wij intensief samen met andere GGD'en in Het Servicecentrum. En op de taakgebieden binnen het programma Algemene Gezondheidszorg vindt overleg en samenwerking plaats met de GGD'en in Oost-Nederland, bijvoorbeeld op het terrein van de medische milieukunde, infectieziektebestrijding, forensische geneeskunde en seksuele gezondheid.
Zutphen	*Raadsbesluit d.d. 3-3-2025:* De raad geeft de volgende aandachtspunten mee. De raad van Zutphen hecht veel belang aan goede concrete indicatoren om de inzet van de GGD te monitoren. In de Uitgangspuntennota geeft de GGD aan deze samen met de gemeenten te gaan ontwikkelen voor de Programmabegroting 2026. Daarnaast vraagt de raad om ook de inzet in 2025 te monitoren aan de hand van indicatoren. Bijvoorbeeld door te beginnen met een basis set van indicatoren, waarvoor de gegevens relatief eenvoudig beschikbaar zijn. Deze indicatoren kunnen dan later (voor 2026) worden aangevuld en doorontwikkeld.	In de concept-Programmabegroting nemen wij enkele beleidsindicatoren op. De GGD is een project gestart met twee trajecten om te komen tot meer inzicht. Het eerste traject start met het beter ontsluiten van al beschikbare kengetallen en gaat vervolgens door met het ontwikkelen van kengetallen per productgroep, zoals benoemd in de Producten- en dienstencatalogus. Het tweede traject omvat het gezamenlijk ontwikkelen van outcome-indicatoren.

Gemeente	Hoofdpunten zienswijzen raden	Reactie dagelijks bestuur
		Verder wijzen wij op het vernieuwde Kompas Volksgezondheid van de GGD, waarin een grote hoeveelheid gezondheidsinformatie is opgenomen.
	2. De raad vindt gezondheidspreventie belangrijk en zou graag zien dat de GGD dichtbij de inwoners staat en meer zichtbaar is voor inwoners (niet als merknaam, maar op inhoud). De raad wil daarom in de basisdienstverlening vanuit de inwonerbijdrage het accent willen verschuiven naar meer gezondheidsbevordering en voorlichtingscampagnes gericht op inwoners, en minder inzet op (bovenwettelijk) onderzoek en advies.	De GGD ondersteunt gemeenten vraaggericht bij het vormgeven van het gemeentelijk gezondheidsbeleid en gaan graag in gesprek met de gemeente over de wensen en mogelijkheden hierbij. Wij zien het doen van onderzoek als een belangrijke taak van de GGD. Hiermee krijgen we inzicht in de effecten van onze acties en inzicht in welke acties er nodig zijn. Dit geeft input voor gezondheidsbevordering en voorlichtingscampagnes
	3. De raad vraagt inzicht te geven in het takenpakket van de GGD en de kosten die met de verschillende taken gemoeid zijn, en welke mogelijkheden en consequenties er zijn als ze bepaalde onderdelen minder zouden doen. Dit vraagt de raad tegen de achtergrond van stijgende kosten en onzekerheid over de gemeentelijke middelen, waardoor in de toekomst wellicht keuzes moeten worden gemaakt.	Begin 2025 zijn wij gestart om verschillende bezuinigingsscenario's uit te werken. De planning is dat het algemeen bestuur hierover in november 2025 een besluit neemt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2026. Daarbij worden mogelijk keuzes aangegeven, zoals taken of taakonderdelen niet-uitvoeren of de kwaliteit taakuitvoering verlagen en wordt inzicht gegeven in de effecten ervan en een duiding geven van de effecten.
	4. Waar het gaat om de huisvesting voor de jeugdgezondheidszorg (voor kleinschalige vaccinatielocaties en/of in het onderwijs), biedt Zutphen aan actief mee te denken als de GGD knelpunten in de huisvesting van de jeugdgezondheidszorg in Zutphen signaleert.	Wanneer dat aan de orde is in Zutphen, maken wij graag van dit aanbod gebruik.
	5. In de Uitgangspuntennota wordt aangekondigd dat de GGD met betrokken partijen in gesprek gaat over het toekomstperspectief van de GGD op de korte, middellange en lange termijn. De raad van Zutphen vindt het dan belangrijk dat bij de toekomstperspectieven de inhoud altijd voorop blijft staan en niet de organisatievorm. Ook wil de raad aangeven dat hij het belangrijk vindt dat het zwaartepunt voor de GGD blijft bij de uitvoering van de reguliere taken op het gebied van de publieke gezondheid: gezondheidsbevordering en gezondheidsbewaking.	Bij de organisatie van de GGD gaat het ons dagelijks bestuur ook primair om de inhoud van de publieke gezondheidszorg. Verder zien ook wij onze basistaken als corebusiness voor de GGD.